

14064
BIBLIOT

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI

ÎNDRUMĂTOR
IN
ARHIVELE STATULUI BANAT
VOL. I

BUCUREȘTI

1966

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI

ÎNDRUMĂTOR

ÎN
ARHIVELE STATULUI BANAT

VOL. I

16954/1973.

BUCUREȘTI
1966

Lucrarea a fost întocmită de către
BARDOȘ GERTRUDE și MOȚ TIBE-
RIU, sub îndrumarea lui CORUI AU-
REL, șeful serviciului regional.

Au mai colaborat *Balog Adalbert* și
Horvath Alexandru.

Pe copertă : Stema orașului Timișoara între anii 1718—1780

INTRODUCERE

Primele începuturi de organizare a activității arhivistice în regiunea Banat datează din 1932, când iau ființă Arhivele Statului din Timișoara. O activitate arhivistică efectivă începe în Banat numai în anul 1947 și mai ales după 1951, când se înființează Serviciul regional al Arhivelor Statului, cu sediul la Timișoara, avînd o filială la Caransebeș și cîte un depozit de arhivă la Lugoj și Oravița. Începînd din anul 1956, Serviciul regional al Arhivelor Statului Banat are filiale la Arad, Caransebeș, Lugoj și Oravița.

Activitatea Arhivelor Statului din Banat a fost îndreptată în primul rînd spre preluarea materialelor documentare ce fac parte din Fondul arhivistic de stat, după care s-a trecut la prelucrarea lor, în vederea folosirii documentelor importante în scopuri științifice și practice. Un loc însemnat îl ocupă cercetările de materiale documentare pentru elucidarea unor probleme din domeniul istoriei, literaturii, artelor etc. Deosebită importanță se acordă informării organizațiilor socialiste asupra unor documente al căror conținut prezintă interes științific și practic (planuri, schițe de clădiri, de canalizări urbane, de lucrări de hidroameliorații, zăcăminte de mine-reuri etc.), prezentării de documente în fața elevilor și studenților în scopul ilustrării lecțiilor, organizării de expoziții arhivistice, publicării de articole în presa centrală și locală, prezentării de comunicări la radio etc.

Valorificarea materialelor documentare se face însă în modul cel mai eficace prin publicarea unor instrumente de informare științifică. În acest sens Serviciul Arhivelor Statului Banat a publicat Indicele cronologic nr. 24, în 2 vol., privind fondul „Comandamentul general bănățean”¹.

Rezultatele obținute demonstrează posibilitățile de valorificare a documentelor păstrate în Arhivele Statului, care sînt încă departe de a fi fost folosite în toată bogăția lor. Elaborarea și publicarea prezentului Îndrumător

¹ Vol. I, București, 1952; vol. II, București, 1955; amintim și *Conspectul Arhivelor Statului Banat*. București, 1950.

răspunde tocmai acestei necesități de extindere a valorificării materialelor arhivistice.

Lucrarea de față cuprinde prezentarea fondurilor și colecțiilor inventariate, aflate în păstrarea celor cinci unități ale Arhivelor Statului din Banat. Prezentarea fiecărui fond arhivistic cuprinde un scurt istoric al instituției sau întreprinderii creatoare și al arhivei sale, după care se expun principalele probleme pe care le conțin materialele documentare. În continuare se dau date informative (depozit, numărul unităților de păstrare, anii extremi ai materialelor, numărul inventarelor și limba în care au fost scrise documentele). De asemenea, s-a indicat bibliografia lucrărilor în care fondul a fost folosit sau pe baza căreia s-a întocmit prezentarea acestuia.

În patru cazuri prezentarea s-a făcut pe grupe de fonduri ale unor instituții cu profil identic și anume: primăriile comunale, camerele agricole județene, eforiile județene de pășuni și școlile.

Fondurile au fost clasate după cum urmează:

- I. fonduri ale instituțiilor administrative;
- II. fonduri ale instanțelor judecătorești;
- III. fonduri ale întreprinderilor și instituțiilor economice, cu subdiviziunile: a) industrie; b) agricultură; c) silvicultură și exploatarea forestieră; d) comerț; e) finanțe-bănci;
- IV. fonduri ale instituțiilor și organizațiilor profesionale și de asistență socială;
- V. fonduri ale instituțiilor culturale;
- VI. fonduri școlare;
- VII. fonduri familiale și personale;
- VIII. colecții.

Îndrumătorul cuprinde prezentarea unui număr de 132 fonduri și colecții, după cum urmează:

Categoriile de fonduri	Arh. St. Timișoara	Arh. St. Arad	Arh. St. Caransebeș	Arh. St. Lugoj	Arh. St. Oravița	Total
I. administrativ	16	—	—	1	—	17
II. juridice	1	—	—	—	—	1
III. economice						
a) industrie	6	—	3	—	—	9
b) agricultură	4	4	—	1	—	9
c) silvicult. și expl. forestieră	—	1	1	—	—	2
d) comerț	6	—	1	—	—	7
e) finanțe-bănci	4	4	1	4	—	13
IV. profesionale și asistență socială	—	1	—	1	1	3
V. culturale	1	—	—	—	1	2
VI. școlare	46	7	8	—	—	61
VII. familiale și personale	2	—	—	—	—	2
VIII. colecții:						
de documente	3	—	—	—	—	3
de stare civilă	1	1	—	—	—	2
Total:	90	18	14	7	2	131

Fondurile și colecțiile prezentate constituie un bogat și multilateral izvor de informații — în mare parte inedite — care asigură cercetării științifice o amplă documentație privind cele mai variate domenii de cercetare. Dezvoltarea forțelor de producție pe teritoriul Banatului în sec. al XVIII-lea dar mai cu seamă în sec. al XIX-lea și prima jumătate a sec. al XX-lea, cu referiri concrete la trecerea de la producția meșteșugărească la cea industrială: utilarea cu mașini și instalații de producție a întreprinderilor industriale: concurența pe plan intern și extern; pătrunderea relațiilor capitaliste în agricultură etc., se pot urmări în materialul documentar din fondurile administrative, agrare și economice, cum sînt; Comandamentul general bănățean, prefecturile, camerele agricole, Inspectoratul regiunii a VIII-a industriale Timișoara etc.

Pentru cercetarea fenomenelor legate de economia capitalistă în sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea, cercetătorii pot găsi date importante în fondurile mai sus arătate, precum și în cele ale Întreprinderii de Stat Carbonifera — exploatarea Baia Nouă, Uzinele și Domeniile Reșița — Reprezentanța Timișoara etc. Există, în aceste fonduri, materiale arhivistice referitoare la minerit, înființări de fabrici, evoluția acestora, surse de materii prime și piețe de desfacere, măsuri protecționiste pentru încurajarea industriei, dezvoltarea orașelor, construirea de șosele, poduri, îndiguiri, căi ferate, electrificarea, exploatarea fondului silvic și a carierelor etc.

Informații bogate, privind situația în domeniul agriculturii, se găsesc în materialele create de instituțiile administrative, agrare, dar și în cele bancare — legate îndeosebi de problema pătrunderii capitalismului în agricultură.

Actele din categoria conscripțiilor, recensămintelor și situațiile statistice, rapoartele, referatele etc., păstrate în fondurile Comandamentului general bănățean, ale prefecturilor, ale primăriilor orașelor și comunelor, ale camerelor agricole etc. asigură cercetărilor baza documentară necesară pentru studierea procesului de dezvoltare a agriculturii, începînd din ultimele decenii ale sec. al XVIII-lea.

Se găsesc date valoroase privind suprafețele însămînțate cu diferite culturi, situația șeptelului de animale, măsuri privind extinderea suprafețelor cultivate — între altele și prin canalizări, asanări, și diverse lucrări de hidroameliorații —, amenajarea de pescării și organizarea pescuitului, combaterea dăunătorilor agriculturii și a epizotilor etc.

Numeroase documente atestă pătrunderea și extinderea relațiilor capitaliste în agricultură, furnizînd informații privind migrația sezonieră a lucrătorilor agricoli, salarizarea acestora, evidența brațelor de muncă deficitare și excedentare în agricultură, din diferite zone etc. Exploatarea de tip capitalist a țărănimii este oglindită și în fondurile instituțiilor bancare,

care, în majoritatea lor, aveau ca principal domeniu de activitate, acordarea de împrumuturi ipotecare țărănimii.

În legătură cu activitatea economică, în general, sînt ilustrative documentele care se referă la comerțul exterior, respectiv la export și import. În acest sens, documentele indică drept articole de export : cereale, animale și păsări, conserve de carne, semințe oleaginoase, spirt, lemn și cherestea, petrol, marmoră, cărbuni și mică.

Principalele articole de import erau produse ale industriei construc-toare de mașini, ca : mașini-unelte, agregate industriale, instalații de forță și electrice, războaie de țesut, mașini agricole, echipament electric, instru-mente de măsurători tehnice, piese de schimb etc. La acestea se mai adaugă unele materii prime pentru industria prelucrătoare ca : minereu de fier, fontă, fier vechi, bumbac, celofibră precum și articole alimentare, îndecosebi fructe citrice ș.a.

Materialul documentar al fondurilor administrative reflectă într-o oarecare măsură contradicțiile și luptele sociale din perioada destrămării feudalismului și începuturile capitalismului. Este vorba în primul rînd, avînd în vedere contradicția socială fundamentală din ultima perioadă a feudalismului, de acțiunile țărănimii îndreptate împotriva autorităților civile și militare, sub forma fugii în alte regiuni, răzvrătiri, acțiuni de haiducie-cunoscute în Banat sub numele de „lotrie“ etc.

Din aceeași perioadă există informații privind acțiunile meșteșu-garilor, atît ale calfelor împotriva exploatării patronale, cît și ale meșteșu-garilor în genere, pentru dreptul de organizare în bresle.

Evenimentele anilor revoluționari 1848—1849 se găsesc oglindite într-un număr restrîns de documente, informațiile mai bogate fiind cele referitoare la teritoriul fostului județ Severin și anume : activitatea lui Estimie Murgu, adunarea populară din mai 1848 de la Lugoj și participarea țărănimii la acțiunile revoluționare.

Documentația referitoare la aspectele vieții sociale, în general, și lupta de clasă în special, devine mai bogată în perioada de după înfrîngerea revoluției burghezo-democratice din 1848-1849, oferind posibilitatea urmă-ririi procesului de formare a proletariatului industrial, a organizării pro-letariatului. Fondurile prezentate furnizează informații asupra primelor forme de organizare ale proletariatului, asociațiile de ajutor reciproc.

Intensificarea luptei proletariatului este oglindită și în documentele care relevă măsurile luate de autorități împotriva muncitorimii, printre care se numără interzicerea unor asociații muncitorești, a unor întruniri mun-citorești, supravegherea polițienescă a unor asociații și întruniri mun-citorești etc.

Aceste fenomene sînt reflectate în măsură tot mai mare în documentele din ultimele două decenii ale sec. al XIX-lea și mai ales în cele din sec. al XX-lea.

Numeroase documente furnizează informații privind nemulțumirile muncitorilor și țăranilor muncitori, acțiunile muncitorești și țărănești : greve, demonstrații, acțiuni de împotrivire ale țăranilor etc. Documentele oferă informații și despre mișcările greviste din principalele centre industriale care au avut loc între 1890—1914 ; despre acțiunile de luptă ale țăranimii și ale salariaților agricoli.

La sfîrșitul primului război mondial, politica burghezo-moșierească de a arunca toate greutățile războiului pe spinarea oamenilor muncii, a determinat o considerabilă înrăutățire a situației claselor exploatate și, implicit, o radicalizare a spiritului de luptă a acestora. Ca rezultat al radicalizării maselor muncitoare are loc în 1920 greva generală a muncitorilor din România. Numeroase documente oferă informații privind desfășurarea acestei greve.

Sub conducerea P.C.R., începe o nouă perioadă în istoria luptelor muncitorești și țărănești împotriva exploatării și regimului burghezo-moșieresc. Un bogat material documentar atestă activitatea P.C.R. în Banat, concretizată în organizarea a numeroase greve, îndeosebi în perioada intensificării luptei de clasă în timpul crizei economice din 1929—1933, acțiuni de organizare a proletariatului în diverse organizații legale, demonstrații cu caracter economic și politic împotriva pregătirilor războiului antisovietic, activitatea blocului muncitoresc-țăranesc, activitatea în rîndurile tineretului etc.

Instaurarea dictaturii regale, apoi a dictaturii militaro-fasciste și declanșarea celui de al doilea război mondial au dus la înrăutățirea situației maselor muncitoare, la intensificarea măsurilor teroriste de reprimare a mișcării muncitorești. În condițiile dictaturii antonesciene și a coacerii condițiilor pentru înlăturarea putredului regim burghezo-moșieresc din România, P.C.R. a orientat masele muncitoare la lupta împotriva regimului fascist din România. Numeroase documente privesc acțiunile concrete ale P.C.R. și măsurile luate de autorități pentru preîntîmpinarea și înăbușirea unor acțiuni. Astfel, documentele atestă, în perioada 1938—1940, numeroase conflicte de muncă organizate și conduse de P.C.R. în centre industriale ca : Petroșani, Lonea, Arad, Nădrag-Călan, Ferdinand (azi Oțelul Roșu), Livezeni, Lupeni, Timișoara, Anina, exploatările aurifere de la Curechiu și Hărțăgani (raionul Brad) ș.a.

Măsurile draconice luate de autorități nu pot opri lupta clasei muncitoare. La 3 septembrie 1940, 2000 muncitori ceferiști din Timișoara organizează o manifestație ostilă ministrului german Heinlein, sosit în oraș. În multe locuri sînt distruse firele telefonice și telegrafice ale armatei. Ca urmare a acestui fapt în 1941 guvernul ordonă noi măsuri pentru reprî-

marea acțiunilor de sabotaj ale comuniștilor, îndeosebi în întreprinderile de interes militar, sabotaje care au lovit în aprovizionarea armatelor germane de pe frontul antisovietic.

În legătură cu activitatea P.C.R. în perioada pregătirii insurecției armate de la 23 August 1944, documentele scot în evidență acțiunile P.C.R. de întărire a conspirativității, de reorganizare a cadrelor de partid, intensificarea propagandei împotriva dictaturii antonesciene. Menționăm, în mod deosebit, unele informații din prima jumătate a anului 1944, care atestă „o înmulțire a luărilor de contact” în rândurile comuniștilor, organizarea cadrelor P.C.R.: răspîndirea de manifeste, dintre care unele cer ruperea alianței politice-militare cu Germania etc.

În materialul documentar creat după 23 August 1944 se pot găsi date interesante privind eforturile oamenilor muncii, conduși de P.C.R., pentru sprijinirea frontului antihitlerist, pentru deșubțarea acțiunilor de sabotaj ale proprietarilor de întreprinderi, pentru refacerea economiei naționale, și contribuția oamenilor muncii pentru democratizarea aparatului de stat și a vieții publice; organizarea în sindicate și activitatea acestora, organizarea învățămîntului general și profesional, ridicarea calificării oamenilor muncii, reforma monetară din 1947, naționalizarea principalelor mijloace de producție și a băncilor (1948), începuturile economiei planificate.

Un bogat material documentar se referă la situația în agricultură după 23 August 1944, îndeosebi, în ce privește însușirea reformei agrare, legiferată în martie 1945 de primul guvern democrat al țării noastre. Documentele oferă informații privind ajutorarea țăranilor împroprietăriți: organizarea echipelor de muncitori care se deplasau la sate pentru a repara uneltele agricole și pentru a ajuta țăranimea la unele lucrări agricole, organizarea campaniilor de lucrări agricole; înființarea și activitatea centrelor de închiriat mașini agricole, organizarea învățămîntului agricol; planul agricol de 4 ani în Banat, întocmit în 1948, cooperativizarea agriculturii etc.

Evident, cele arătate sînt departe de a epuiza problematica fondurilor prezentate în Îndrumător. Cei interesați pot găsi bogate informații asupra dezvoltării învățămîntului, asupra activității cultural-artistice; date despre starea sanitară, asistență socială, activitatea sportivă etc.

Ne-am ocupat mai pe larg de prezentarea problematicii economice și sociale pentru a atrage atenția cercetătorilor asupra diversității aspectelor economice și sociale oglindite în documente, care în majoritatea lor sînt inedite.

Urmărind prezentarea întocmită de noi, considerăm că cercetătorii vor descoperi bogata sursă de informații pe care o reprezintă arhivele bănățene și vor aprecia din acest punct de vedere necesitatea Îndrumătorului în Arhivele Statului din Banat.

LISTA PRESCURTĂRILOR

Arh. Stat. Banat	=	Serviciul regional al Arhivelor Statului Banat, Timișoara
Arh. Stat. Arad	=	Filiala Arhivelor Statului Arad
Arh. Stat. Caransebc.	=	Filiala Arhivelor Statului Caransebeș
Arh. Stat. Lugoj		Filiala Arhivelor Statului Lugoj
Arh. Stat. Oravița		Filiala Arhivelor Statului Oravița
germ.	=	german
gr. — ort.	=	greco — ortodox
lat.	=	latin
mag.	=	maghiar
ort. — rom.	=	ortodox — român
ort. — sîrb	=	ortodox — sîrb
reg.	=	regiune
rn.	=	raion
rom.	=	român
rom. — cat.	=	romano — catolic
s.a.	=	societate anonimă
s.a.r.	=	societate anonimă română
sec.	=	secolul
Serv. reg.	=	Serviciu regional
u.p.	=	unități de păstrare

I. Fonduri administrative

COMANDAMENTUL GENERAL BĂNĂȚEAN

După încheierea păcii de la Passarowitz (1781) prima autoritate administrativă provincială a fost Administrația imperială a Banatului Timișan : ea a fost compusă din militari și civili, întrucît decretul imperial de preluare a provinciei din 17 decembrie 1717 destinează Banatul „cu excepția orașului cetate Timișoara, a pădurilor, minelor și apelor — colonizării și confiniului.”¹ În atribuțiile Administrației imperiale intrau toate problemele referitoare la viața provinciei : economice, politice, sociale și militare.

Acest sistem administrativ se schimbă radical, cînd prin rescriptul aulic din 17 februarie 1752 se separă administrația civilă de cea militară, și se formează Administrația provincială a Banatului pentru problemele civile și Comandamentul General Bănățean pentru problemele militare. Acesta din urmă, după mai bine de un deceniu (1765), devine din nou autoritatea mixtă civilă-militară pentru teritoriul denumit granița militară bănățeană, care cuprinde regiunile de sub ocîrmuirea nou înființatelor unități militare grănicerești, anume : regimentele germano-bănățean și irlio-bănățean precum și batalionul valaho-bănățean ; acesta din urmă, unificîndu-se în 1775 cu regimentul ilir, se formează regimentul grăniceresc valaho-ilir, denumit în 1848 româno-bănățean. Desființarea acestui regiment a fost urmată de înființarea, la Caransebeș, a Comunității de Avere, însărcinată cu administrația terenurilor grănicerești ; despre această instituție și arhiva ei aflată și ea la filiala Caransebeș, se vorbește la capitolul „Economic“.

Comandamentul General Bănățean, administrează granița militară, la început conform principiilor constituției confiniare croato-slavone, apoi conform constituției confiniare bănățene din 1807, modificată în 1850 drept urmare a revendicărilor revoluției din 1848—1849. Granița militară bănățeană se disolvă în 1872 și, prin acest act, competența Comandamentului

---

¹ confiniu este un alt termen pentru granița militară.

General Bănăţean devine iarăşi pur militară, această instituţie transformându-se într-o autoritate militară teritorială.

Arhiva Comandamentului General Bănăţean¹, păstrată la Serviciul regional al Arhivelor Statului Banat, cuprinde material din anii 1722—1857, fiindu-i înglobate documentele create de Administraţia Imperială a Banatului Timişan; sînt însă de semnalat lipsuri masive în perioadele 1722-1728, 1738—1751, 1754—1764. Pe lângă acestea se constată în toţi anii lipsa multor acte importante, care făcuseră parte integrantă din dosare. La aceasta a contribuit şi expertiza făcută de înşişi creatorul arhivei distrugîndu-se izvoare documentare de prim rang referitoare mai ales la istoria socială. Lipsuri s-au datorat şi evenimentelor de război, condiţiilor de păstrare necorespunzătoare în trecut etc. Încă din 1894 se semnalează lipsa a 18 ordine originale şi dispoziţii ale Consiliului Aulic de Război privind înarmarea împotriva turcilor, aprovizionarea oraşului Timişoara, recrutarea de emisari etc.

Complexitatea atribuţiilor Comandamentului General Bănăţean şi implicit ale subunităţilor sale se reflectă în diversitatea materialelor sale documentare şi a cuprinsului lor. Problemele arătate mai jos se repetă în tot cursul activităţii acestei autorităţi. Baza economică a vieţii în Banat, respectiv în graniţa militară bănăţeană, se evidenţiază cu multe şi diferite aspecte; relaţiile de proprietate determinate de legislaţia confiniară bazată pe sistemul feudelor militare, agricultura cu diferitele ei ramuri: cultura de cereale, plante industriale, leguminoase, de nutreţ, viticultura, stimularea agriculturii prin diferite mijloace: seminţe, premii etc., introducerea şi experimentarea de noi soiuri de plante cerealiere şi industriale, statistici periodice ale întinderii suprafeţelor lucrate şi ale recoltelor. Actele privind creşterea de animale: vite, porci, oi, cai ocupă un loc considerabil în cadrul arhivei Comandamentului.

De altă natură sînt problemele legate de meseriaşi, reglementate şi ele prin constituţia confiniară: aşezarea meseriaşilor în graniţă, mutarea lor, înfiinţarea breslelor etc.

Problemele de manufactură şi industrie apar în mai multe materiale documentare; este vorba de minerit, fabricarea de sticlă, de postav, pături şi alte articole de lînă; în secolul al XIX-lea apare industria siderurgică de la Bocşa, Rusca-Montană etc.

Comerţul ocupă un loc larg în materialul arhivistic întrucît oficiile vamale, carantinele, schelele şi rastelele au fost amplasate tocmai pe teritoriul graniţei militare. Graniţa a fost şi loc de tranzit, mai ales pentru mărfurile şi animalele din Oltenia. Un aspect specific este comerţul de

---

¹ Menţinem această denumire pentru fond, pentru că este de cea mai lungă durată şi este mai semnificativă decît ultima denumire „Comandamentul Corpului VII din Timişoara”, purtată între 1882—1912, desemnînd o autoritate pur militară teritorială.

schimb cu produse casnice, profesat de grănicerii bănăţeni cu supuşii turci. O problemă de natură similară este comerţul ambulant, apoi târgurile, relaţiile comerciale cu Banatul provincial ¹ privind mai ales dreptul comercianţilor dintr-o parte de a-şi vinde mărfurile la târgurile celeilalte părţi şi multe alte aspecte.

Sigur că şi problema construcţiei şi reparaţiilor căilor de comunicaţie terestre şi regularizarea cursurilor de apă a stat în centrul atenţiei Comandamentului. Astfel găsim rapoarte, dări de seamă, schiţe şi planuri privind lucrările hidrotehnice pe Dunăre, executate în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea şi în sec. al XIX-lea, pe Timiş-Bega, Mureş, Tisa, Sava şi altele. Tot aici apar construcţiile şi reparaţiile podurilor, apoi desecările de mlaştini, lucrări de irigare şi canalizare.

O serie de materiale documentare oferă informaţii privind silvicultura cu multiplele ei aspecte ca : împăduriri, pepiniere, perdele de păduri, fixarea nisipului prin plantare de pomi de pădure, introducerea de soiuri diferite de pomi de pădure, fructiferi şi decorativi, regulamentele silvice şi aplicarea lor, delictes silvice, exploatarea pădurilor pentru lucrări publice şi erariale, pentru meşteşuguri, industrie şi comerţ, pentru consumul populaţiei grănicereşti etc.

Numeroase documente se referă la problema colonizărilor în Banat, începînd cu secolul al XVIII-lea, pînă la sfîrşitul secolului al XIX-lea. Pe lîngă aceste mişcări ale populaţiei, iniţiate şi dirijate de stat în vederea creării de noi surse de venituri, se conturează o altă mişcare a populaţiei, anume fuga — forma de manifestare a luptei de clasă prezentată sub două aspecte : fuga supuşilor de pe teritoriile de sub administraţia civilă în graniţa militară, unde grănicerii se bucurau de anumite libertăţi, precum şi fuga peste hotare a locuitorilor din teritoriile de sub administraţia civilă şi din graniţa militară, evidenţiate mai ales în prima jumătate a sec. al XIX-lea.

Un material arhivistic edificator îl formează dosarele şi sentinţele instanţelor judecătoreşti militare, printre care sentinţa privind greva minerilor din 1733, sentinţe împotriva lotrilor ² şi tănuitorilor lor, datînd din secolul al XVIII-lea, dosarele legate de cercetările şi condamnările participanţilor la revoluţia burghezo-democratică din 1848/1849 ³ şi multe altele care dezvăluie starea mizeră a populaţiei, bîntuită de foame şi boli, exploatată şi batjocorită şi reprimarea cruntă a manifestărilor tot mai puternice ale luptei de clasă.

---

¹ Banatul provincial este denumirea acelei părţi a provinciei, care se afla sub administraţie civilă.

² Cuvîntul „lotri“ desemnează răzvrătiţii împotriva regimului şi exploatării.

³ Aşa numitele „proceses de purificare“, intentate unui mare număr de persoane de toate stările, pentru stabilirea participării la revoluţie, duresc pînă în anii 1852—1853.

Diferitele forme de exploatare, la care au fost supuse masele populare, reies din întregul material documentar, fie de natură economică, financiară, juridică, administrativă etc. : muncile erariale și comunale, dările, normele de muncă și de salariu, restrângeri la ieșirea din comunitățile grănicerești, la mutare, la alegerea profesiei, la exercitarea comerțului cu produsele casnice ale grănicerilor. Aceste aspecte se încadrează în mare parte în aplicarea constituțiilor confinare prin care se reglementa toată viața grănicerilor și a celorlalte categorii de locuitori ai graniței, traiul în comunități, prestarea serviciului militar, obligațiile și drepturile izvorâte din starea grănicerească etc.

O serie de materiale mai ales din ultimele decenii ale sec. al XVIII-lea și primele ale sec. al XIX-lea, se referă la problemele de învățământ în graniță : înființarea de școli naționale, comunale, iar în a 2-a jumătate a sec. al XIX-lea, școli de repetiție. Sînt oglindite : frecvența, pregătirea corpului didactic, obiectele predate, manualele școlare, programa analitică și altele. Documentele dezvăluie politica statului habsburgic de a da învățămîntului conținutul necesar pentru asigurarea producției, a supunerii față de organele statului și clasa exploatatoare și a influenței religiei, a misticismului.

Problemele sanitare sînt de natură variată : cordonul sanitar (cităm de exemplu regulamentul pentru cordonul sanitar al graniței militare din 1770), lupta împotriva epidemiilor, ca ciuma (1770 regulamentul de ciumă) sau holera (1831 și mai tîrziu), vaccinarea (primele decenii ale sec. al XIX-lea)¹ și altele. Numeroase documente se referă la Băile Herculane, tratîndu-se aproape în fiecare an probleme administrative și de specialitate legate de dezvoltarea acestei stațiuni balneare.

Materialele oferă informații despre mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu, mișcări sociale în Oltenia în 1836, războiul din Crimeia, Unirea Principatelor, Al. I. Cuza, Ion Ghica, lupta poporului sîrb împotriva exploatării și pentru independență, răscoala din Polonia în 1830, mișcările revoluționare din Italia, apoi probleme de ordin politico-administrativ (schimbări în conducerea Principatelor, trecerea de frontieră, împărțirea administrativă a Principatelor etc.), de ordin economic (căi de comunicație, poștă, comerț etc. în Țările Române), de ordin sanitar (de ex. epidemii în toate statele învecinate).

În fondul Comandamentului General Bănățean se găsesc și materiale documentare cu privire la probleme de arhivistică. Pe lîngă listele de selecționare datînd din anii 1824—1826 asupra materialului arhivistic creat în 1728, 1729, 1732—1737, 1753, 1765, 1766 și 1773. există o instrucțiune de

¹ Un material documentar, care conține și el informații privind introducerea și aplicarea vaccinării, este condica de circulări bisericești a parohiei ort. rom. Satchinez (raion Timișoara, reg. Banat) din anii 1812—1820 aflată la Serv. reg., fond. nr. 4.

expertiză din 1776, apoi proiectul pentru înființarea unei arhive pe lângă oficiul silvic din 1807 și alte dispoziții de natură similară. Trebuie relevat că listele de selecționare pot și trebuie să fie folosite în munca de cercetare pentru istoria Banatului, pentru că ele conțin — deși foarte laconic — ultimele mențiuni ale unor evenimente demne de reținut și mai puțin cunoscute, legate mai ales de lupta de clasă, ca de exemplu știrea despre o revoltă în comuna Vermeș (raionul Lugoj, reg. Banat) în 1773.

Registrele de intrare și ieșire și registrele auxiliare începând din 1756, cu lipsuri, atestă organizarea contemporană a registraturii și arhivei.

Pe lângă registrele de intrare-ieșire și auxiliare, fondul cuprinde registre de stare civilă a militarilor. Unele regimente și garnizoane au avut astfel de registre cu dată și mai veche. Aproape fiecare unitate militară avea registrele ei proprii de stare civilă, care au rămas în păstrarea preoților militari sau la superioratele militare.

Arh. Stat. Banat, u.p. 120.000 Anii extremi 1722—1857. Inventar nr. 565. Limba : română, germană, sîrbă, latină, maghiară, franceză, turcă, engleză.

Bibliografie :

Moldovan Sim. Sam., *Oravița de altă dată și teatrul cel mai vechi din România*. Oravița 1938 ;
Marchescu A., *Grănicerii bănățeni și Comunitatea de Avere*, Caransebeș, 1941 ;
Ardelean G., *Arhivele Timișoarei (Die Archive Temesvars)*, în *Neue Temesvarer Zeitung*, nr. 94 din 25.04.1894.

DIRECTORATUL VII. MINISTERIAL LOCAL TIMIȘOARA

Legea pentru organizarea administrației locale din 3 august 1929 prevede înființarea unor directorate ministeriale locale, organizarea acestora fiind reglementată prin decretul din 9 ianuarie 1930.

La Timișoara a funcționat în perioada 5 iunie 1930—15 iulie 1931, Directoratul VII ministerial local, avînd în competență supravegherea și controlul asupra administrației generale și locale, finanțelor, instrucțiunii publice și cultelor, agriculturii, lucrărilor publice și comunicațiilor, industriei și comerțului, muncii, sănătății și ocrotirilor sociale pe raza județelor Arad, Bihor, Caraș, Severin și Timiș-Torontal.

Materialul arhivistic provenit de la această instituție constituie doar un fragment de fond fiind depistat cu prilejul prelucrării altor fonduri create de instituții administrative și cuprinde ordine, circulare, dispoziții rapoarte, referate, procese verbale, situații statistice, corespondență etc.

Dintre informațiile pe care le furnizează documentele, se relevă în primul rînd cele privitoare la lupta clasei muncitoare condusă de P.C.R., împotriva exploatării, împotriva politicii burghezo-moșierimii de a ieși din criza economică din anii 1929—1933, pe seama maselor muncitoare. Sînt ates-

tate documentar o serie de acțiuni și evenimente, ca grevele din iunie 1930 de la U.D.R. și Societatea Anonimă pentru distilarea lemnului Reșița, mișcarea grevistă de solidarizare cu șomerii de la Arad — cu participarea muncitorilor de la Industria textilă arădană. (I.T.A.) în decembrie 1930 ; greva tipografilor care a cuprins întreaga țară, în 1930.

Tot din acelaș an se găsesc informații referitoare la răspîndirea de manifeste ale unor organizații muncitorești, în care sînt demascate pregătirile de război ale guvernului burghezo-moșieresc din România și la organizarea unor greve de scurtă durată, în semn de protest contra acestor pregătiri.

Materialul arhivistic din anul 1931 demonstrează creșterea luptei clasei muncitoare, sub conducerea comuniștilor. Astfel o serie de documente consemnează intensificarea propagandei comuniste, însoțită de pregătirea unor greve în Valea Jiului, la Arad, Timișoara, Reșița și alte centre cu populație muncitorească ; apoi agitația în rîndurile muncitorilor de la fabrica de sticlă din Tomești (rn. Făget), în timp ce altele conțin date cu privire la metode de activitate folosite de Partidul Comunist Român ; la diverse aspecte ale luptei duse de comuniști în condiții de ilegalitate ; la organizarea de către P.C.R. a unor acțiuni combinate (greve scurte, demonstrații, manifestări ale comuniștilor și muncitorilor întemnițați, etc.) cu ocazia zilei internaționale a șomerilor, 25 februarie 1931, la arestarea unor tineri din Arad, membrii U.T.C. pentru răspîndirea de manifeste ; etc.

Creșterea luptei clasei muncitoare este oglindită și în intensificarea măsurilor luate de autorități pentru prevenirea și reprimarea ei. Din documente rezultă o serie de măsuri pentru prevenirea demonstrațiilor muncitorești cu ocazia aniversării zilelor de 1 mai și 7 noiembrie, a comemorării jertfei muncitorilor uciși la 13 decembrie 1918 precum și cu ocazia aniversării sau comemorării altor evenimente legate de mișcarea muncitorească. Se mai găsesc referiri la concedierea muncitorilor comuniști, ca măsură de intimidare a proletariatului.

O serie de documente reflectă aspecte legate de folosirea de către P.C.R. a unor organizații legale, în lupta împotriva regimului burghezo-moșieresc. Majoritatea acestor documente conțin informații cu privire la activitatea Blocului Muncitoresc Țărănesc (B.M.T.), întruniri publice, organizarea de acțiuni în rîndurile populației rurale, rezultatele înregistrate în alegerile din 1931 etc. Informațiile se mai referă la organizația „Ajutorul Roșu Internațional” și diverse asociații țărănești.

Materialul arhivistic oglindește și unele efecte ale crizei economice de supraproducție, și anume : creșterea șomajului și mizeria totală în care trăiesc șomerii ; diverse metode folosite de guvern pentru ieșirea din criză pe seama maselor muncitoare ; insolvabilitatea agricultorilor și micilor industriași sau meseriași, etc.

În ce privește problemele agrare sînt consemnate documentar tergiversarea efectuării reformei agrare și caracterul ei de clasă burghez ; situația grea a țăranilor colonizați din regiunile de munte și lipsa de sprijin a acestora din partea autorităților ; nemulțumiri ale populației rurale în legătură cu activitatea comisiilor interimare ș. a.

Numeroase sînt datele furnizate privind situația sanitară : ravagiile bolilor epidemice ; extinderea bolilor sociale, în primul rînd a tuberculozei, lipsa celor mai elementare condiții de igienă în rîndurile populației sărace ; lipsa de medicamente ; natalitatea scăzută, procentajul ridicat al mortalității infantile. Mai amintim informațiile referitoare la excursia de studii medicale organizată de Liga Națiunilor în iunie 1930, al cărei traseu a cuprins următoarele localități din Banat : Timișoara, Arad și Băile Herculane ; precum și cele privind expoziția internațională de igienă și antropologie de la Timișoara, din august—septembrie 1931.

Dintre aspectele și fenomenele diverse reflectate în materialul documentar, semnalăm încă pe cele legate de învățămînt — procentajul redus al școlarizării copiilor ; de activitatea cultural-sportivă — existența Muzeului școlar regional din Timișoara, turnee artistice, organizarea artiștilor, concursuri sportive etc., apoi cele privind înființarea bursei din Timișoara ; altele ilustrînd situația dezastruoasă a căilor de comunicații, precum și diferitele situații statistice demografice, economice, sanitare etc.

Arh. Stat. Banat, u.p. 187. Anii extremi : 1930—1931. Inventar : nr. 726.

Bibliografie :

Hamangiu, *Legi noi de unificare*, vol. XVII, 920, XVIII, 45, 334.

DIRECȚIA DISTRICTULUI DE FORTIFICAȚII TIMIȘOARA

Direcția districtului de fortificații Timișoara a fost un organ tehnic militar subordonat Comandamentului general de geniu din Viena, iar în unele perioade, Comandamentului general bănățean, avînd în competență organizarea și conducerea Construcțiilor și reparațiilor de fortificații, de cazărmi, de poduri, de diguri etc.

Materialul documentar existent constituie doar un fragment al arhivei create de această Direcție și este format din ordine ale forului superior, rapoarte, referate, contracte, planuri și schițe, corespondență etc.

Cea mai mare parte a datelor conținute în materialul arhivistic este în directă legătură cu organizarea și efectuarea lucrărilor tehnico-militare care reveneau acestui organ.

Alături de acestea există și documente referitoare la diverse aspecte economice și sociale din Banat, ca nemulțumirea populației bănățene, deter-

minată de munca obligatorie la lucrările de fortificații (1755), situația economică grea a unei mari părți din populația cetății Timișoara (1775); situația economică-socială a coloniștilor germani din Banat și măsurile luate de autorități pentru a împiedica fuga acestora de pe loturile acordate (1775); folosirea castelului din Oradea ca obiectiv militar, în scopul repri-mării unor eventuale revolte ale poporului (1853) etc.

Planurile și schițele se referă la diferite obiective militare și clădiri erariale din Timișoara și Băile Herculane, precum și la sistematizarea esplanadei cetății Timișoara — la această ultimă lucrare o semnătură auto-grafă atestă colaborarea lui Bolyai Ianos, în calitatea sa de locotenent la Direcția districtului de fortificații din Timișoara.

Arh. Stat. Banat, u.p. 113. Anii extremi: 1755—1858. Inventar: nr. 736. Limba germană.

PREFECTURA JUDEȚULUI TIMIȘ-TORONTAL

Județul Timiș a fost constituit în 1778—1779. În perioada 1849—1860, a fost înglobat în provincia Voivodina și Banatul Timișan, cu sediul la Timișoara. Conform legii administrative din 1870, județul reprezintă comunitatea populației teritoriului respectiv, instituția conducătoare fiind constituită prin alegeri de tip cenșitar.

După desăvârșirea procesului de formare a statului național unitar român, teritoriul județului Timiș se contopește cu cel al județului Torontal, formînd județul Timiș-Torontal, cu prefectura la Timișoara. Organizarea județeană și competența prefecturii au fost reglementate de Legea pentru unificarea administrativă din 1925 și completate apoi, prin diferite legi și instrucțiuni, care n-au schimbat însă principiile de bază.

Prefectura a existat pînă în 1949, cînd se constituie comitetele provizorii, înlocuite în 1950 cu sfaturile populare, organe locale ale puterii de stat.

Arhiva prefecturii are multe lipsuri datorită dizlocărilor de dinainte de 1919, constituind deci un fragment de fond, care cuprinde procese-verbale, dări de seamă, ordine, instrucțiuni, circulare, rapoarte, referate, memorii, regulamente, statute, situații statistice, corespondență etc.

Cu toate lipsurile pe care le are, materialul arhivistic asigură o documentație destul de bogată, care cuprinde date privind aspectele cele mai variate ale vieții economice, sociale și politice desfășurate pe teritoriul fostului județ Timiș-Torontal.

Majoritatea documentelor se referă la probleme de ordin economic, îndeosebi legate de agricultură.

Referitor la problemele agriculturii, materialul arhivistic oferă date privind situația însămânțărilor, a lucrărilor de recoltare și producției de cereale etc. în diferite perioade ; apoi constituirea unor societăți de hidroameliorații și efectuarea lucrărilor de acest gen în diferite zone ale fostului județ ; organizarea grădinăritului ; situația pomiculturii și viticulturii ; valorificarea produselor agricole, atât pe piața internă cât și pe cea externă ; organizarea de expoziții agricole ; cultivarea plantelor tehnice etc.

Numeroase informații documentare se referă la creșterea vitelor, cu referiri concrete la înființarea de crescătorii de porci, cai, vite de rasă ; la îmbunătățirea raselor de animale : la șeptelul de animale pe specii și rase, existent la anumite date ; la organizarea stațiunilor de montă ; la măsurile de prevenire și combatere a epizotilor : la organizarea, respectiv participarea la expoziții de animale, etc.

O serie de documente oglindesc aplicarea reformei agrare din 1921, în fostul județ Timiș-Torontal. Ele atestă tergiversarea de către autorități a aplicării reformei agrare ; manevrele întreprinse de marii proprietari, cu sprijinul autorităților, pentru a se sustrage de la expropriere ; nemulțumirile profunde ale țăranimii cauzate de modul în care s-a aplicat reforma agrară, nemulțumiri care amenințau să se transforme în răscoale ; înglodarea în datorii a țăranimii pentru a achita prețul de răscumpărare a pământului cu care au fost împrumutați și pentru a-și cumpăra animale și unelte de muncă ; organizarea colonizării unor țărani din regiunile muntoase și situația deosebit de precară a acestora după colonizare ; etc.

Cît privește sectorul industriei, materialul arhivistic oferă informații în legătură cu producția industrială în diferite perioade ; efectele crizei generale de supraproducție din 1929—1933 asupra activității industriale ; situația economică și socială grea a muncitorilor ; creșterea numărului șomerilor ; valorificarea zăcămintelor de cărbune de la Sinersig și a carierei de piatră de la Lucăreț (ambele în rn. Lugoj) ; construcții de drumuri și poduri ; situația materiilor prime și industriale ; accidente de muncă și lipsa celor mai elementare măsuri de protecția muncii etc.

Un mare număr de documente se referă la diverse aspecte ale vieții social-politice, la acțiuni ale oamenilor muncii împotriva exploatării, la activitatea Partidului Comunist Român și a unor organizații muncitorești legale, conduse de P.C.R. Se pot găsi multe date privind aspecte locale și pe întrecăra țară a grevei generale din 1920 : greve ale funcționarilor de la întreprinderile particulare din Timișoara și a muncitorilor agricoli de la unele ferme din județ, în același an ; manifestații populare cu caracter antiburghez, etc.

Documentele atestă o serie de acțiuni ale P.C.R. : organizarea oamenilor muncii în organizații de masă ; desfășurarea propagandei revoluțio-

nare la orașe și sate ; organizarea de sindicate muncitorești și atragerea femeilor în aceste sindicate ; răspîndirea de manifeste și ziare ; organizarea tineretului în cadrul Uniunii Tineretului Comunist, etc. Unele materiale reflectă măsurile din ce în ce mai aspre, luate de autorități împotriva mișcării muncitorești și a P.C.R., ca de exemplu : introducerea stării de asediu ; supravegherea și arestarea unor comuniști și muncitori ; desființarea sau neautorizarea înființării unor organizații de masă, atît muncitorești cît și țărănești ; interzicerea și restricțiile privind sărbătorirea zilei de 1 Mai ; introducerea cenzurei presei, corespondenței și convorbirilor telefonice, etc.

Este oglindită în materialul documentar intensificarea activității Partidului Comunist Român în timpul celui de al doilea război mondial și în perioada de pregătire a Insurecției Armate de la 23 August 1944, cu referiri concrete la întărirea conspirativității de partid ; organizarea și creșterea numerică a cadrelor de partid ; întărirea legăturilor cu masele de muncitori și atragerea acestora în tot mai numeroase acțiuni ca : răspîndirea de manifeste, propagandă la sate, etc.

Un mare număr de documente se referă la activitatea comercială ca, spre exemplu : reglementarea activității firmelor comerciale, reglementarea organizării piețelor și târgurilor, etc., la domeniul sanitar și anume : situația bolilor sociale, epidemice și infecțioase, mortalitatea infantilă ; descreșterea natalității, organizarea sanitară, spitale, farmacii, igiena și salubritatea publică, etc. ; la probleme de învățămînt ca : etatizarea școlilor confesionale și comunale, înființări de școli de cultură generală și profesionale, construcții de localuri pentru școală, școlarizarea copiilor, lipsa de manuale școlare, imposibilitatea familiilor sărace de a le cumpăra, fiind foarte scumpe, procentajul ridicat al analfabetismului, etc. ; la viața culturală : situația teatrului din Timișoara, turnee artistice ale unor teatre din țară, organizarea muzeului, constituirea de asociații științifice, culturale, sportive, formații artistice de amatori atît la orașe cît și la sate, ziare și reviste apărute pe teritoriul fostului județ, etc.

O categorie aparte o formează situațiile statistice, care conțin date foarte interesante de ordin demografic (nașteri, căsătorii, decese, numărul populației pe naționalități și ocupație), de ordin economic (agricultură, zootehnie, industrie), apoi statistici privind numărul atelierelor, a farmaciilor, restaurantelor și hotelurilor ; altele se referă la numărul muncitorilor apărucoli, la școli, biblioteci, situația sanitară și veterinară ; la veniturile și cheltuielile județene, la frecvența incendiilor, a accidentelor de circulație, etc.

Mai amintim documentele referitoare la administrația județeană și organizarea comunală, alegeri de primari, activitatea preturilor, chestiuni de urbanistică, etc.

Arh. Stat. Banat, u.p. 2979. Anii extremi : 1778—1944. Inventar : nr. 114. Limba română, latină, maghiară, germană.

MUNICIPALITATEA JUDEȚULUI TORONTAL

Județul Torontal a fost înființat în 1778—1779. Între anii 1849—1860 își încetează existența, teritoriul său fiind încorporat în provincia Voivodina și Banatul Timișan, care avea sediul la Timișoara. După terminarea primului război mondial, este unificat cu fostul județ Timiș, formându-se județul Timiș-Torontal, astfel că, odată cu unificarea, își încetează existența și municipalitatea ca instituție.

Materialul existent în depozitele Serviciului regional al Arhivelor Statului Banat constituie numai un fragment din arhiva instituției create, cea mai mare parte fiind distrusă cu prilejul primului război mondial și cuprinde ordine, circulare, rapoarte, referate, regulamente, corespondență etc.

Documentele oglindesc în linii mari diversitatea problemelor ce intrau în competența de rezolvare a instituției. Sînt atestate unele acțiuni de protest ale proletariatului agricol; o serie de măsuri luate de autorități pentru interzicerea unor asociații muncitorești și țărănești, sub acuzația de propagandă socialistă, acțiuni ale populației române împotriva asupririi naționale; etc.

Problemele legate de viața economică de pe teritoriul județului sînt reflectate în numeroase documente, care conțin o serie de date privind producția agricolă; organizarea posesorilor de pășuni, constituirea unor societăți de hidroameliorații; lucrări de asanare în diverse părți ale județului; construcția liniilor ferate Timișoara—Crucești (1901), Jebel—Ciacova (1902), Timișoara—Sînnicolaul Mare (1906); extinderea rețelei telefonice; întrebuițarea iluminatului electric; organizarea târgurilor; reglementarea vînzării băuturilor spirtoase; reglementarea comerțului ambulant; combaterea comerțului clandestin, etc.

Materialele mai oferă informații privind măsurile luate pentru combaterea bolilor contagioase (varicelă, pojar, rubeolă, etc), activitatea unor spitale; înființarea și activitatea circumscripțiilor veterinare; combaterea epizootiilor (morbă, antrax, pestă porcină) etc.

Alte informații sînt în legătură cu înființarea unor asociații culturale și sportive; biblioteci populare sătești; cercuri de lectură comunale; a unor asociații cu caracter economic profesional ca de exemplu „Reuniunea comercianților din Jimbolia“, „Asociația agricultorilor“ și „Corporația meseriașilor și comercianților“ ambele din Iecea Mare (rn. Sînnicolaul Mare); organizarea unor expoziții, etc.

Amintim de asemenea documentele în legătură cu activitatea unor școli agricole, situații statistice privind școlile și grădinițele de copii, date referitoare la alegerile de primari, organizarea comunală, bugete și taxe comunale etc.

Arh. Stat. Banat, u.p. 647. Anii extremi: 1855—1919. Inventar nr. 542. Limba: maghiară, germană.

Bibliografie: Gazeta Oficială a Consiliului Dirigent, Sibiu, 14/29 ian. 1919 nr. 6; Hamangiu, Codul general al României, Legi noi de unificare, vol. XI—XII/1922—26; Monitorul oficial nr. 284/23.12.1925 anexele decretului nr. 3840/21.12.1925.

PREFECTURA JUDEȚULUI SEVERIN

În 1778—1779 a fost constituit județul Caraș, cu prefectura în Lugoj.

Împreună cu județele Timiș și Torontal, Carașul a făcut parte, în perioada 1849—1860, din provincia Voivodina și Banatul Timișan cu sediul la Timișoara.

În anul 1881 județul Caraș, este contopit cu județul Severin (cu prefectura în Caransebeș), formându-se județul Caraș-Severin cu prefectura în Lugoj.

În 1925 județul Caraș-Severin se împarte în două: județul Caraș cu prefectura în Oravița și județul Severin cu prefectura în Lugoj. Județul Caraș fiind considerat ca județ nou înființat, iar județul Severin fiind continuatorul celui scindat, denumirea fondului arhivistic, care cuprinde materiale pînă în 1944, primește denumirea de „Prefectura Județului Severin”.

Materialul arhivistic existent la Filiala Arhivelor Statului Lugoj reprezintă numai o parte a arhivei create de instituție, restul fiind în păstrarea Sfatului popular al raionului Lugoj.

Acest fragment de fond cuprinde registre de procese verbale ale sedințelor adunării generale județene.

Materialul documentar conține date privind dezvoltarea economică, politică și social-culturală a întregului județ de la 1779 și pînă la 1918, cu referiri concrete la înființarea și dezvoltarea breslelor (1817—1842); construirea căilor ferate; dezvoltarea mineritului și a industriei siderurgice în zona Oravița și Reșița; creșterea viermilor de mătase; stagnarea nivelului de producție în celelalte părți ale județului; starea de înapoiere urbanistică a orașului Lugoj, etc.

Se mai găsesc multe date statistice și demografice privind populația județului: numărul, componența ei după ocupații și pe naționalități, pe diferite perioade.

Documentele care se referă la viața social-politică, furnizează informații privind lupta de clasă și lupta împotriva asupririi naționale a populației din acest județ. Zeci de documente atestă tendința nobilimii de a acapara pământul iobagilor și împotrivirea iobagilor față de uelțirile acestora ; acțiunile unor haiduci, care au atacat conacurile moșierilor și au împărțit bunurile între săraci ; activitatea asociației conspirative „Constituția” din anii 1831—1834, întemnițarea lui Eftimie Murgu de către nobilime în anul 1845, precum și desfășurarea revoluției din 1848—1849 în părțile Lugojului, cu referiri concrete la mișcările țărănești din județ în perioada revoluției, la adunarea populară din mai 1848 în Lugoj, la pregătirea și desfășurarea alegerilor parlamentare din anul 1848. la activitatea lui Eftimie Murgu, etc.

Începînd cu a doua jumătate a sec. XIX, sînt tot mai numeroase documentele care atestă situația de muncă și de trai precum și lupta economică și politică a proletariatului din județul Caraș-Severin, furnizînd date cu privire la unele evenimente, ca de pildă marile catastrofe miniere din deceniile 8 și 9 al sec. XIX-lea de la Anina, mișcările greviste din anii 1890—1914 (greva muncitorilor din Reșița din 1900, măcelul de la Ferdinand (Oțelul Roșu) în anul 1906, greva muncitorilor din Nădrag în același an, greva din Lugoj din 1906) și altele.

Materialul arhivistic conține foarte multe date privind situația sanitară și cea culturală din județ, ca de exemplu : rețeaua medico-sanitară, numărul medicilor, mortalitatea infantilă, epidemii, școlarizarea copiilor, localuri școlare, manuale, etc.

Arh. Stat. Lugoj, u.p. 15.529. Anii extremi : 1779—1918. Inventar : nr. 1 și 6. Limba : latină, maghiară, germană.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI TIMIȘOARA

După pacea de la Passarovitz (1718), Timișoara devine centrul administrativ al provinciei Banatul Timișan, conducerea orașului revenind Magistratului, care, în urma ridicării Timișoarei la rangul de oraș liber regesc, în 1781, este investit cu puterea executivă politică, economică și jurisdicțională.

În 1848 se acordă Timișoarei largi drepturi municipale, iar în 1851, devine capitala Voivodinei și a Banatului Timișan. În acelaș an, Magistratul este degrevat temporar de funcția judecătorească, degrevare care se permanentizează în urma reorganizării administrative din 1870, creindu-se tribunale ca instituții independente de organul administrativ.

În urma aplicării legii din 1870, se restabilesc drepturile administrative, autonome ale orașelor, astfel că din 1872, orașul este administrat de municipalitate, avînd ca șef politic pe comitele municipalității județene.

După desăvîrșirea procesului de formare a statului național unitar român, competența fostei municipalități este preluată, în 1919, de primăria orașului, iar în urma legii de unificare administrativă din 1925 de primăria municipiului Timișoara.

Materialul arhivistic creat de această instituție are multe lipsuri, ca rezultat al distrugerilor repetate din timpul războiului austro-turc din 1736—1738, în urma unei „expertize“ efectuate de creatorul fondului în 1858, din timpul primului și celui de al doilea război mondial, și este format din registre de procese verbale ale ședințelor magistratului și municipalității, ordine, rapoarte, referate, situații statistice, state de plată ale angajaților, registre de contabilitate, corespondență, etc.

Avînd în vedere multiplele funcții îndeplinite de-a lungul deceniilor de instituția creatoare, aria problematică a materialului documentar este foarte largă.

Primele documente, datînd chiar din 1718, conțin informații privind organizarea orașului ; a târgurilor anuale și săptămînale ; înființarea de stabilimente industriale, ca fabrica de bere — una dintre cele mai vechi din țara noastră, — mori, cărămidării, construcții, impozite și taxe ; măsuri împotriva incendiilor ; scutirea de impozite pe timp de 6 ani a orașului etc.

Materialul documentar creat în sec. XVIII, reflectă diversitatea de probleme ce intrau în competența de rezolvare a instituției, dintre care semnalăm drepturile și obligațiile locuitorilor, ridicarea Timișoarei la rangul de oraș liber-regesc ; sînt consemnate momente și evenimente legate de lupta burgheziei în ascensiune împotriva aristocrației pentru cucerirea conducerii orașului ; privilegiile acordate orașului, regulamentele de organizare și funcționare a serviciilor, etc.

O documentație bogată este oferită de materialul arhivistic pentru cercetarea relațiilor sociale. În 1768 este atestată mișcarea calfelor cizmari din Timișoara ce a culminat într-o grevă crunt reprimată de autorități ; anul 1783 consemnează „patenta împotriva tâlharilor“, care de fapt erau haiduci răzvrățiți din rîndurile poporului împotriva împilării feudale ; este oglindită lupta îndelungată a meșteșugarilor pentru constituirea breslelor, atestînd și un aspect deosebit de cel din Transilvania ; interdicția regimului habsburgic de a organiza bresle în Timișoara, primele regulamente pentru breslele timișorene fiind ratificate abia în 1815 ; dezvoltarea relațiilor capitaliste prin industrializarea orașului Timișoara ; crearea de diferite societăți muncitorești în a doua jumătate a sec. XIX-lea ; etc. Documentele din anii 1920—1922 semnalează nemulțumiri ale muncitorilor de la întreprin-

dcrile comunale timișorene în legătură cu condițiile de salarizare și de muncă, iar cele din perioada crizei economice din 1929—1933 oferă ample informații privind înrăutățirea situației muncitorilor, creșterea șomajului etc.

Informații asupra stării materiale a populației mai sînt furnizate de statisticile asupra averii, impozitelor și taxelor diferite impuse locuitorilor, dosarele succesorile și testamentele cuprinse în fondul arhivistic.

O mare parte a materialului arhivistic se referă la problemele economice și edilitare ale orașului. În acest sens semnalăm documentația privitoare la : producția meșteșugărească ; activitatea comercială ; reglementarea desfacerii băuturilor spirtoase ; traficul comercial pe canalul Bega ; administrarea și exploatarea terenurilor agricole și silvice aparținătoare orașului ; exploatarea carierelor de nisip, pămînt și lut ; alimentarea cu apă potabilă a orașului ; organizarea apărării împotriva incendiilor — există regulamente de pompieri din 1731 și 1774, problema putînd fi urmărită pînă în sec. XX ; introducerea iluminatului public cu gaz și apoi cu curent electric (1884) ; organizarea transportului în comun cu tramvaie electrice (1899) ; mutarea liniei ferate Timișoara—Buziaș care trecea prin centrul orașului (1929) ; etc.

Tot în această ordine de idei sînt de amintit documentele referitoare la organizarea, sau participarea orașului Timișoara la expoziții cu caracter economic, ca de exemplu expoziția de reproducători și vite selecționate, de fazani din crescătoria locală, în anul 1929, cu ocazia Congresului agricol internațional, ținut la București ; precum și diferitele statistici cu conținut economic.

Multe informații furnizează materialul documentar în legătură cu problemele medico-sanitare, în tot decursul celor două secole cuprinse între anii extremi ai fondului. Se găsesc date referitoare la : ciuma din 1738 ; construcția unui spital la mijlocul sec. XVIII ; constituirea Asociației naționale a medicilor (1899) ; constituirea Societății voluntare de salvare Timișoara (1900) ; înființarea Asociației contra tuberculozei (1907) ; epidemia de holeră din 1912 ; construirea spitalului epidemic din Timișoara (1928—1930) ; diferite statistici demografice, etc.

Problemele de învățămînt, artă și cultură sînt amplu oglindite în documentele din componența fondului. Amintim în această direcție, diferitele documente cu privire la problemele școlare ; regulamentul pentru funcționarea Școlii silvice și de plantații cu arbori pe teritoriul orașului Timișoara (1900) ; regulamentele de organizare și funcționare a Școlii de muzică (1910), a Școlii civile orășenești și a cursului pentru munca manuală pentru fete (1911) ; regulamentul de salarizare a corpului didactic al școlilor elementare din oraș (1911) ; decretul pentru înființarea Școlii Politehnice din Timișoara (1920) ; etc.

Documentele atestă existența unui teatru la Timișoara în 1775, care desfășoară o activitate organizată începînd din ultimul deceniu al sec. XVIII, iar în decursul sec. XIX, consemnează o legătură strînsă a teatrului timișorean cu cele din București și Sibiu. Există documentație (planuri, schițe, devize, etc.) privitoare la reconstruirea teatrului distrus în urma unui incendiu în 1920 ; la înființarea unui teatru stabil românesc, „Teatrul de Vest” (1921) ; la propuneri privind crearea unei trupe permanente de teatru național la Timișoara (1923) ; la turneele frecvente la Timișoara ale unor mari actori ca Marioara Voiculescu, Ion Manolescu, a companiei lirice V. Maximilian—Leonard, Teatrul Național București cu Nicolae Soreanu, Toni Bulandra, Maria Filotti, Constantin Nottara, Constantin Tănase și alții.

Un alt aspect cultural, asupra căruia ne informează materialul arhivistic, este constituirea de asociații culturale muncitorești, ca de pildă Reuniunea de cîntări și lectură a muncitorilor meseriași de la Atelierele Căilor Ferate (1894) ; Reuniunea de cîntări a muncitorilor de la Fabrica de pălării din Timișoara (1902) etc. Se mai găsesc date privind organizarea bibliotecii orășenești, constituirea asociațiilor sportive (canotaj, fotbal, gimnastică, de vînațoare, etc.).

Arh. Stat. Banat, u.p. : 5407. Anii extremi : 1718—1930. Limba : română, germană, latină, maghiară, sîrbă.

Bibliografie : Geml. A., *Timișoara Ueche*, Timișoara, 1927 ; Ilieșiu N., *Timișoara*, monografie istorică, Timișoara, 1943.

PRIMĂRIA ORAȘULUI BUZIAȘ

Localitatea Buziaș a aparținut în sec. XVIII domeniului de Chevereș, devenind în 1807 sediu fundațional de stat, în urma reorganizării domeniilor erariale. Dezvoltarea ei începe din 1809 și este legată de stabilirea valorii curative a apelor minerale care izvorăsc pe teritoriul ei, foarte eficiente, îndeosebi la tratarea bolilor sistemului cardio-vascular.

Stabilimentul balnear a fost arendat, începînd din 1816, unor particulari, iar în anul 1906 vîndut industriașului Muschong, din Lugoj, în a cărui proprietate rămîne pînă la naționalizarea din 1948. În anii puterii populare, stațiunea balneară a cunoscut o dezvoltare excepțională, asigurînd anual tratarea a mii de oameni ai muncii.

Paralel cu dezvoltarea stațiunii balneare a crescut și importanța localității, care ajunge să fie centru de plasă încă la sfîrșitul secolului trecut. În anii puterii populare, ca rezultat al dezvoltării deosebite pe care a luat-o această stațiune, Buziaș este ridicat la rangul de oraș.

Materialul arhivistic existent constituie un fragment din arhiva Primăriei Buziaș, format din registre și diverse acte administrative, prezentînd lipsuri masive între anii 1918—1922.

Majoritatea documentelor conțin informații referitoare la agricultură, învățămînt și starea sanitară, cu referiri concrete la înscrierea localității ca membră a asociației agricole a jud. Timiș (1911—1912); posesoriatul de islaz; fondul de pășunat; evidența muncitorilor agricoli veniți din alte regiuni (1912); stabilirea retribuției muncitorilor agricoli (1915); evidența viticultorilor din Buziaș, cuprinzînd suprafața terenului viticol și producția probabilă de vin pe anul 1913; îndrumări pentru combaterea bolilor porumbului în 1917, etc.

Relativ la învățămînt, există materiale arhivistice care oferă date privind organizarea școlii agricole de repetiție din Buziaș (1902—1912), situația statistică a copiilor neînscriși la școală și a celor dispensați de la frecvența școlii, 1913 etc.

Unele documente oglindesc aspecte ale emigrației populației locale; ale mișcării pacifiste în timpul primului război mondial; ale mișcării naționale române împotriva absolutismului austro-ungar, etc.

Se mai păstrează registre de evidență a vizitatorilor Băilor Buziaș din țară și străinătate.

Arh. Stat. Banat, u.p. 120. Anii extremi: 1889—1927. Inventar nr. 22. Limba: română, maghiară, germană.

PRIMĂRII COMUNALE

La serviciul regional al Arhivelor Statului Banat se află un număr de 8 fonduri, create de autoritatea locală comunală respectivă. Este vorba de primăriile Becicherecul Mic și Cărpiniș (rn. Timișoara) Deta și Tornac (rn. Deta), Gottlob, Lovrin, Periam și Sînpetru Sîrbesc (rn. Sînnicolaul Mare).

Administrația comunelor a fost în competența cneazului și ale juraților în perioadele de la 1718 pînă la 1779; după această dată comunele se administrează pe plan local, fiind subordonate autorităților județene, prin intermediul autorităților de plasă.

Atribuțiile primăriilor cuprindeau cele mai variate domenii: administrația comunei, munca obștească, recrutări pentru armată, urmăriți de infractori etc., economice (agricultura, creșterea de animale, pomicultura, sericultura, horticultura, hidroameliorări, meserii, comerț etc.), școlare, sanitare, tutelare și successorale, căi de comunicație, urbanistică, financiare și altele.

Arhivele acestor instituții reflectă aceste preocupări cuprinse în diferite categorii de materiale, ca procese verbale ale ședințelor consiliului

comunal, inventare asupra averii mobile și imobile a comunei, referate, rapoarte, circulare, instrucțiuni, corespondență, dosare succesoriale și tutelare, situații statistice și tabele diferite, conșcripții, bugete comunale, regulamente de organizare administrativă a comunelor, registre contabile, de evidență a contribuabililor, de încasare a impozitelor și taxelor comunale, registre agricole și registre ale asociațiilor de pășunat, registre de intrare-ieșire, de taxe școlare etc.

Materialul arhivistic provenit de la primăriile sus-arătate oferă ample informații referitoare la o tematică largă și variată. Se impun atenției în primul rând, atât prin cantitate cât și prin importanța conținutului, documentele privind viața economică din cadrul respectivelor comune. Există, în acte numeroase date privind situația diverselor culturi agricole, viticole, pomicole precum și în legătură cu creșterea vitelor și sericicultura. Se pot obține informații concrete referitoare la suprafețele de teren agricol însămintate în diverși ani ; situația culturilor și recoltelor ; cultivarea tutunului ; recolte de struguri și introducerea în cultură a unor soiuri mai bune ; plantarea de duzi pentru sericicultură ; înființarea de pepiniere pentru pomi fructiferi și duzi ; combaterea dăunătorilor ; stimularea crescătorilor de animale, îndeosebi de cai etc.

În legătură cu agricultura, aceste arhive mai conțin informații privind diverse acțiuni de hidroameliorare ; măsuri pentru preîntâmpinarea inundațiilor provocate de râurile Mureș și Tisa : asanarea terenurilor inundabile din lunca râurilor Berzava și Birda, etc.

Informații inedite sînt furnizate de documentațiile întocmite cu ocazia diferitelor recensăminte, care conțin date referitoare la numărul locuitorilor, al gospodăriilor, al caselor și proprietăților ; diviziunea locuitorilor după felul ocupației, numărul animalelor ; prestarea muncii obligatorii ; mori ; cărămidării ; etc., ca de exemplu : conșcripțiile locuitorilor din Gottlob, pe străzi, număr de casă, proprietate agricolă, animale, impozit (începînd din 1843) ; conșcripția privind prestarea muncii obligatorii în comuna Lovrin, cuprinzînd numele locuitorilor, numerele de casă, numărul animalelor de tracțiune, zile de muncă manuală și zile de muncă cu animale de tracțiune (1856) etc.

Unele documente relevă aspecte legate de dezvoltarea căilor de comunicații și amenajări publice ca de pildă construirea liniei ferate locale Deta—Banloc (1895) ; sistematizarea străzilor și piețelor din comuna Deta (1897) ; electrificarea acestor comune (1903) ; introducerea circulației pe dreapta pe drumurile publice (1919) ; etc.

Se găsesc în documentele acestor arhive comunale referiri frecvente la situația țărănimii, la diverse nemulțumiri și acțiuni de protest ale acesteia ; la condițiile de salarizare a muncitorilor agricoli ; la starea de spirit din rîndurile muncitorimii ; la activitatea social-democraților ; a unor

asociații muncitorești și de tineret ; sărbătorirea zilei de 1 Mai ; etc. Astfel în 1836 este atestată acțiunea populației din comuna Gottlob împotriva abuzurilor consiliului comunal ; în 1862 și în 1864 autoritățile folosesc forța armată pentru a încasa impozitele către stat, comună și biserică de la locuitorii comunei Sînpetru-Sîrbesc ; în 1894 sînt interzise o serie de adunări organizate de social-democrați și puse sub supraveghere unele asociații muncitorești și de tineret, în 1922 este consemnată starea de agitație în rîndurile muncitorilor conduși de comuniști în legătură cu organizarea lor în sindicate și cu îmbunătățirea condițiilor de salarizare ; în 1923 acțiuni pentru organizarea femeilor în sindicate comuniste, etc.

Materialele arhivistice provenite de la cele opt primării comunale mai oferă numeroase date în legătură cu probleme de ordin sanitar și veterinar, cu referiri concrete la combaterea holerei (1872—1873, 1887, 1892—1893), a ciumei (1879), a difteriei (1892, 1895) ; a antraxului la oameni (1922), la amenajarea unor spitale ; la campanii de vaccinare ; la combaterea epizootiilor ; la organizarea de carantine, etc.

Numeroase documente conțin informații cu privire la probleme de învățămînt și de ordin cultural, ca spre exemplu : numărul elevilor și învățătorilor din Lovrin (1811), programa analitică a școlii agricole din Sînnicolaul Mare (1870) ; existența unei școli agricole la Sînpetru-Sîrbesc ; învățămîntul profesional în Deta 1872—1873 ; învățămîntul preșcolar (Deta 1897), desfășurarea învățămîntului primar (1922) ; interzicerea activității unui teatru ambulant (Deta 1892) ; acțiuni ale „Astrei“ pentru înființarea de case culturale la sate, etc.

Materialele documentare mai consemnează organizarea unei expoziții de cai la Vinga (rn. Arad) 1877 ; activitatea unei asociații agricole la Deta, 1886 ; expoziția agricolă de la Lovrin, 1889 ; Congresul agricol din 16.XII.1923 de la Timișoara, etc.

Arh. Stat. Banat.

1. Primăria comunei Becicherecul Mic (rn. Timișoara), u. p. 22, anii extremi 1827—1876, inventar nr. 116.

2. Primăria comunei Cărpiniș (rn. Timișoara), u. p. 141, anii extremi 1845—1925, inventar nr. 739.

3. Primăria comunei Deta (rn. Deta). u. p. 978, anii extremi 1856—1921, inventar nr 566.

4. Primăria comunei Gottlob (rn. Sînnicolaul Mare), u. p. 221, anii extremi 1783—1878, inventar nr 724.

5. Primăria comunei Lovrin (rn. Sînnicolaul Mare), u. p. 999, anii extremi 1791—1920, inventar nr.740.

6. Primăria comunei Periam (rn. Sînnicolaul Mare), u. p. 21, anii extremi 1855—1896, inventar nr. 562.

7. Primăria comunei Sînpetru-Sîrbesc <rn. Sînnicolaul Mare>, u. p. 475. anii extremi 1856—1888, inventar nr. 728.

8. Primăria comunei Tormac <rn. Deta>, u. p. 17. anii extremi 1891—1924, inventar nr. 117.

Limba : română, germană, maghiară.

Bibliografie : Cheverșan Al., *Monografia comunei Deta*. Timișoara, 1925 ; Lotreanu I *Monografia Banatului*, vol. I. Timișoara, 1935.

REZIDENȚA ȚINUTULUI TIMIȘ

Ținutul Timiș a luat ființă în conformitate cu legea administrativă din 14 august 1938. În sfera sa de activitate intrau toate serviciile exterioare ale autorităților centrale, avînd ca atribuții mai importante menținerea ordinii și siguranței publice, cenzura presei și a publicațiilor, rezolvarea problemelor economice, financiare, sociale și culturale. Competența sa se exercita asupra județelor Arad, Caraș, Hunedoara, Severin și Timiș-Torontal.

Rezidența ca instituție, ca de altfel și ținutul ca unitate administrativă, a existat pînă la apariția decretului nr 3219 din 21 septembrie 1940, în vîrtutea căreia sînt desființate, revenindu-se la vechea organizare pe județe, conduse de prefectură.

Materialul arhivistic aflat în păstrarea Serviciului regional reprezintă numai un fragment din arhiva creată de rezidență și cuprinde rapoarte, referate, ordine, bilanțuri, bugete, statistici, corespondență, etc. Actele de natură confidențială, registrele și conturile de gestiune, lipsesc, fiind trimise Ministerului de Interne, la 30.IX.1940, în urma desființării instituției.

Cu toate că din punct de vedere cantitativ materialul arhivistic este destul de sărac, iar ca durată cuprinde doar o scurtă perioadă de 2 ani, documentele constituie un bogat izvor de informații foarte valoroase, referitoare la cele mai diverse probleme. Semnalăm în primul rînd, materialele care se referă la diverse aspecte ale luptei de clasă și ale activității P.C.R. Sînt atestate documentar, în anul 1938 mișcări cu orientare comunistă. În legătură cu organizarea breslelor, din documente reiese că în decurs de 20 de ani au fost organizate sub conducerea comuniștilor 76.000 greve cu 1.300.000, participanți, totalizînd 5 milioane de zile nelucrate ; că scopul luptei comuniștilor este înlocuirea prin revoluție a monarhiei cu o republică în care puterea să aparțină maselor muncitoare. Sînt acte care consemnează desfășurarea propagandei comuniste în rîndurile armatei (1940) ; din același an datează și documentația în legătură cu descoperirea unei

organizații comuniste din Valea Jiului, conținând amănunte valoroase, printre care și un tabel nominal al celor reținuți ca acuzați de activitate revoluționară.

Multe informații cuprind documentele în legătură cu conflictele de muncă, dintre anii 1938—1940, cu referire concretă la cele ivite la Uzinele metalurgice unite Titan-Nădrag-Călan ; Uzina Ferdinand (Oțelul Roșu) ; Fabrica de vagoane „Astra” Arad, U.D.R. — Direcția minelor, Societatea „Petroșani” — exploatarea de la Petroșani și Lonea, minele de cărbuni de la Bigăr (raionul Moldova Nouă, regiunea Banat), Fabrica de spirt Frații Neumann Arad, Societatea „Mica” Ruda 12 Apostoli, exploatarea de la Curechiu și Hârțăgani (raionul Brad, regiunea Hunedoara), exploatarea miniere de la Livezeni (oraș Petroșani) ale societății „Sălătruc” Industria lînei Timișoara, Fabrica de mănuși s. a. Timișoara, greva ucenicilor de la școala minieră de la Lupeni a Societății „Petroșani”, etc.

Materialul documentar furnizează informații privind intensificarea luptei maselor muncitoare împotriva politicii guvernului de subordonare a României față de Germania hitleristă și de pregătirea războiului, fiind oglindite în documente evenimente ca demonstrația din 3.IX.1940 împotriva ministrului german Heinlein, sosit la Timișoara, la care au participat circa 2 000 muncitori ceferiști ; distrugerea firilor telefonice și telegrafice ale armatei ; părăsirea lucrului de către muncitorii agricoli scutiți de concentrare pentru a lucra pămînturile moșierilor ; neparticiparea funcționarilor de stat la serbarea zilei de naștere a regelui (1939), etc.

Creșterea împotrivirii maselor populare față de regimul de dictatură regală este oglindită și în măsurile de reprimare preconizate de autorități. Documentele atestă organizarea de către întreprinderi a unor formațiuni polițienești proprii în vederea preîntîmpinării actelor de sabotaj (1939) ; înființarea unor consilii formate din șefii autorităților județene, în scopul combaterii propagandei revoluționare și a acțiunilor maselor muncitoare (1939) ; dispoziții pentru intensificarea supravegherii minerilor de la exploatarea de cărbune Baia Nouă—Eibenthal (raionul Orșova, regiunea Banat) cauzată de revendicările acestora privind majorarea salariilor (1940) ; etc.

Materialele cuprind informații prețioase privind condițiile de trai ale muncitorilor și țăranilor. Menționăm în acest sens unele statistici privind situația șomajului, documentele privind locuințele muncitorilor cărauși ai U.D.R. și agravarea stării materiale a maselor datorită scumpirii continue a articolelor de primă necesitate, situații privind accidente de muncă, sisteme de salarizare, retribuția cu 30—50% mai mică a femeilor angajate în industrie.

Se desprind de asemenea informații cu privire la aplicarea reformei agrare din 1921 care a stîrnit multe nemulțumiri în rîndul țăranimii muncitoare. Se mai constată nemulțumirea coloniștilor datorită arendei forțate,

nerespectării scutirii de impozit timp de 10 ani prin lege, etc. Documentele privind rămânerea de mari suprafețe de pământ nulucrate, ca rezultat al scăderii populației rurale determinată de scăderea natalității și exodul spre oraș, dovedesc în același timp situația grea a țărănimii, care nu mai poate asigura existența familiei căutându-și salvarea la orașe.

Multe și variate sînt informațiile de natură economică, atît în ce privește industria cît și agricultura, cu diferitele lor ramuri. În acest sens, documentele ilustrează încetarea investițiilor în aproape toate ramurile industriei în perioada crizei economice începute în 1937, unele întreprinderi ajungînd în stare de insolvență, ca Fabrica de sticlă de la Tomești (1938) ; există mult material statistic referitor la producția industrială, stocuri de produse, la meseriași, la salarizați ai întreprinderilor din raza Inspectoratului industrial al Regiunii a 8-a, și întreprinderilor miniere din zona Petroșani și Oravița ; situația concesiunilor de căi ferate particulare de pe cuprinsul ținutului Timiș.

În ce privește agricultura, materialul documentar conține date în legătură cu cultura cerealelor, creșterea și valorificarea animalelor, situația coloniștilor cu suprafețele de teren acordate, recensăminte agricole, clasificarea terenurilor agricole. Tot în legătură cu agricultura sînt și documentele care ilustrează activitatea celor 11 sindicate de hidroameliorații de pe cuprinsul ținutului administrativ Timiș, și anume : Timiș—Bega, Aranca, Torontal, Timișaț, Tolvădia, Radna, Pustiniș, Uivar, Sînmihaiul German, Banloc, Ciavoș ; documente din care se pot obține informații interesante privind regimul apelor, inundații, amenajări hidrotehnice.

Materialul documentar care conține informații referitoare la comerț, ilustrează deficitul balanței comerciale a României, reducerea comenzilor din străinătate, și reducerea creditului.

O documentație bogată se poate culege în legătură cu probleme de ordin sanitar, cu referire concretă la bolile sociale — tuberculoza în special, la cele profesionale — îndeosebi în rîndurile minerilor, la scăderea accentuată a natalității și creșterea mortalității infantile, ceea ce duce, în unele locuri, la adevărate fenomene de depopulare ; întinderea și efectele epidemiilor, mișcarea demografică etc.

În legătură cu învățămîntul, materialul arhivistic oferă informații privind învățămîntul primar, secundar și profesional, programe analitice, manuale, situația frecvenței, statistici ale locuitorilor cu și fără știință de carte etc. iar în ce privește domeniul cultural, documentele ne informează despre situația Academiei de Arte Frumoase din Timișoara, activitatea „Astrei“, concertele date de Reuniunea română de cîntări și muzică „Ion Vidu“ din Lugoj în Jugoslavia ; date statistice privind asociațiile de muzică și culturale etc.

Sînt de semnalat și documente (devize, planuri, schițe etc.) privind construcția clădirii actuale a Sfatului popular regional Banat din Timișoara.

O parte din acte se referă la problemele organizatorice și de funcționare a Rezidenței ținutului : înființarea și desființarea, organizarea serviciilor Rezidenței cît și a primăriilor municipiilor și orașelor ; activitatea acestora ; înființarea Direcției regionale a Arhivelor Statului pentru Banat la Timișoara ; planuri, schițe, hărți privind diferite comune, plăși, căi de comunicații, drumuri, poduri, etc.

Arh. Stat. Banat u.p. 570. Anii extremi 1938—1940. Inventar nr. 742.

Bibliografie : Hamangiu, *Codul general al României*, vol. XXVI, 1938/II ; Firoiu D., *Istoria statului și dreptului R.P.R.*, vol. II, București, 1958.

II. FONDURI ALE INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

TRIBUNALUL TIMIȘ-TORONTAL, SECȚIA COMERCIALĂ

În conformitate cu codul comercial din 1875, tribunalele au fost obligate să înființeze registre comerciale cu caracter public, separate pentru firme sociale și individuale, stabilindu-se totodată și obligativitatea de înregistrare pentru toate firmele și sucursalele lor.

Această reglementare rămîne în vigoare, cu anumite modificări, pînă la 1931, cînd apare legea pentru înființarea registrului comerțului. Prin această lege, registrul de comerț trece în competența Camerelor de Comerț, urmînd ca tribunalul să exercite controlul asupra activității firmelor existînd mai departe obligativitatea firmelor de a înainta anual bilanțul, cu toate piesele justificative, care erau constituite, la tribunal, în cîte un dosar pentru fiecare firmă. Materialul arhivistic de la secția comercială a Tribunalului orașului Timișoara a fost preluat de Serviciul regional din Timișoara cu scopul de a completa registrele de comerț și dosarele respective ale Camerei de Comerț și Industrie din Timișoara, fapt devenit necesar din cauza multor lipsuri din arhiva Camerei de Comerț și industrie Timișoara, constituind deci un fragment din arhiva tribunalului.

În componența acestui fragment de fond intră dosarele firmelor sociale și individuale, precum și a persoanelor juridice, care furnizează numeroase date privitoare la dezvoltarea comerțului, formarea capitalului financiar, infiltrarea capitalului străin, repercursiunile crizei economice din 1929—1933 la diverse aspecte ale vieții sociale și culturale din Banat.

Datele cuprinse în dosarele firmelor oferă posibilitatea cercetării dinamicii activității comerciale bancare și industriale din Banat, cu referiri concrete la : înființarea și desființarea de firme comerciale, industriale și bancare ; evoluția capitalului acestor firme ; profiturile realizate ; rata profitului și repartizarea profitului ; împletirea capitalului industrial-bancar-comercial ; fuzionări de întreprinderi, bănci, societăți comerciale, etc.

Informații bogate și diverse pot fi găsite în actele care formează dosarele persoanelor juridice. Documente din această categorie atestă constituirea de diverse asociații, uniuni, societăți, organizații și conțin date cu privire la caracterul și activitatea lor, diverse fenomene economice, sociale și politice din anumite perioade etc.

Astfel în ce privește sectorul industriei, materialul arhivistic mai sus amintit, se referă la constituirea de asociații ale industriașilor, în scopul obținerii unor profituri cât mai ridicate, pentru atenuarea efectelor concurenței etc. Numeroase documente sînt legate de constituirea și activitatea unor asociații cu caracter agricol în scopul introducerii unor soiuri noi de plante, combaterii plantelor dăunătoare și a bolilor criptogame; intensificării culturii viței de vie și a pomilor fructiferi, respectiv, valorificării acestor produse, apoi în scopul culturii de flori etc.

Dosarele persoanelor juridice mai conțin date în ce privește creșterea animalelor, cu referiri concrete la activitatea unor asociații și numai pentru creșterea vitelor de rasă: vaci, „Simmenthal“ și cai „Nonius“, îmbunătățirea unor rase locale de animale, creșterea animalelor mici, a păsărilor de casă etc. Alte dosare privesc activitatea unor asociații de hidroameliorații, ca de pildă „Sindicatul hidraulic Aranca“, „Sindicatul hidraulic din Banat“ etc.

Se mai găsesc informații privind existența unor asociații comerciale și bancare, care, printre altele, reliefează unele aspecte ale concurenței, ale crizelor economice etc.

Există o serie de dosare ale unor asociații și societăți muncitorești, pe ramuri de activitate, care urmăreau scopuri cultural-educative, iar altele, chiar politice de clasă, militînd pentru promovarea spiritului de solidaritate între muncitori, apărarea intereselor acestora împotriva capitaliștilor etc. Documentele se mai referă la asociații de tineret, la cluburi sătești, la asociații de pompieri voluntari, la societăți de lectură, reuniuni de cîntări, asociații științifice, muzeale, medicale etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 6648. Anii extremi 1876—1947. Inventar nr. 567, 568. 569. Limba română, maghiară, germană.

III. FONDURI ECONOMICE

a) Industrie

ÎNTEPRINDEREA „CARBONIFERA“ — EXPLOATAREA MINIERĂ BAI A NOUĂ

Minele de cărbuni din Baia Nouă (oraș Reșița, regiunea Banat) au fost exploatate încă din sec. XIX ; în 1898 ele au fost achiziționate de „Uniunea fabricilor de ciment din Beocsin“, s.p.a., care obținuse dreptul de a le exploata încă în 1888.

În anul 1921 minele trec în proprietatea Societății pe acțiuni „Minele de cărbuni Baia Nouă“, constituită în acel an, cu sediul la Baia Nouă, Eibenthal, jud. Caraș-Severin.

Conform statutelor, activitatea societății cuprindea achiziționarea, exploatarea și valorificarea zăcămintelor de cărbuni sau alte minereuri, de orice întreprinderi industriale și căi ferate, comerțul cu minereuri sau produse derivate, cu tot felul de produse industriale sau de altă natură.

În anul 1927 se validează societății drepturile miniere asupra mai multor exploatări de fier, cărbuni, crom și carbonat din împrejurimi. Ajunsă în pragul falimentului, în urma crizei economice din 1937—1938, societatea supraviețuiește și revine la activitatea anterioară, începând din 1939, ca rezultat al intensificării producției în ramura industriei de război.

Societatea a fost naționalizată în 1948, patrimoniul ei fiind preluat de Întreprinderea industrială de stat „Carbonifera“, Baia Nouă, care cu data de 1 ianuarie 1956 a fost comasată la Trustul minier „Banatul“ Anina.

Arhiva societății, identificată între alte fonduri miniere din păstrarea Serviciului regional al Arhivelor Statului Banat, prezintă lipsuri masive, neexistând deloc material documentar privind anii 1899—1902, 1904—1906, 1910—1911, 1915—1916 și 1935, iar pentru restul anilor cantitatea materialului este foarte redusă ; ca atare materialul de arhivă nu reprezintă decât un fragment de fond.

Materialul documentar este format din procese-verbale ale adunărilor generale, statute, situații privind producția, state de plată, registre de contabilitate, corespondență etc. și se referă în cea mai mare parte la probleme privind producția.

Sînt date referitoare la cantitatea extracției de cărbune ; executarea unor comenzi din țară și străinătate ; rezervele de cărbuni, începînd din 1898 (din care rezultă că în 1934 erau epuizate două straturi carbonifere) ; la unele momente și etape mai importante, ca de exemplu descrierea tehnică a minelor de cărbuni Baia Nouă (1923) ; situația galeriilor deschise în 1926 ; planul de producție și realizarea lui (1928—1930), investițiile necesare pentru deschiderea galeriei din Valea Slariștei (1924) ; cronometrarea zilei de muncă, determinarea duratei și clasificarea timpilor (1950) ; stabilirea normei complexe (1956).

Documentele cuprind informații privind transportul cărbunilor, ates-tînd, între altele, existența unei linii ferate industriale înguste care lega minele Baia Nouă cu portul <schela ?> dunărean Lubotina, proprietatea societății și date referitoare la parcul de locomotive și material rulant.

O parte a documentelor conține date cu privire la condițiile de export, prețurile existente, concurența produselor străine pe piața internă.

Printre alte materiale amintim procesul verbal de constituire a societății (1921), liste ale acționarilor, bilanțuri anuale, documente privind condițiile de salarizare și a câștigurilor realizate, evidența salariaților etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 167. Anii extremi 1898—1956. Inventar nr. 710. Limba română, germană, maghiară, franceză.

ÎNTRERINDERA „CARBONIFERA“ — EXPLOATAREA MINIERĂ COZLA

Zăcămintele de cărbuni descoperite la Cozla, în jurul anului 1870, au ridicat mari greutatea în exploatare, datorită atît stării sub formă de praf a cărbunelui cît și condițiilor de transport, ceea ce a făcut să se treacă la exploatarea propriuzisă abia la începutul sec. XX, cînd progresul tehnic a permis depășirea greutăților sus arătate.

Exploatarea, avînd la început sediul la Drencova (în Moldova Nouă), după ce trece prin mîinile mai multor proprietari, este achiziționată, în 1925, de „Societatea anonimă sîrbo-română de bancă și comerț“, cu sediul la Timișoara, și mai tîrziu la București, care la rîndul ei o vinde, în 1928—1929, societății „Creditul Minier“ s.a., cu sediul la București.

În urma actului de naționalizare din iunie 1948, ia ființă „Creditul carbonifer“ societate naționalizată, cu sediul la Cozla, care, la 1 ianuarie 1956 se desființează prin comasare cu trustul minier „Banatul“ Anina.

Arhiva întreprinderii are unele lipsuri de material și se compune din ordine, procese-verbale, dări de seamă, rapoarte, referate, situații statistice, registre de contabilitate, corespondență etc.

Materialul documentar furnizează informații importante referitoare la o largă arie de probleme. Semnalăm în primul rând cele privind lupta muncitorilor mineri împotriva exploatării. Documentele atestă existența aproape neîntreruptă a conflictelor de muncă în legătură cu încheierea contractelor colective, reducerea zilei de muncă, concedierile, reducerile de salarii, acordarea concediilor legale, conflicte care îmbracă forma de greve, ca în mai 1929 — împotriva concedierilor și pentru un nou contract colectiv, în 1932 și 1933 — împotriva reducerii continuității a salariilor și pentru respectarea zilei de muncă de 8 ore, în 1938, părăsirea lucrului de către treizeci de muncitori.

Creșterea spiritului de luptă al muncitorilor este atestată și în documentele care se referă la amenințarea conducerii că va închide mina (lock-out) pe data de 20 iunie 1938, dacă muncitorii nu renunță la revendicările lor.

Materialul arhivistic oferă multe date de natură economică. Există documentație referitoare la descrierea minelor de cărbuni de la Drencova (1914), organizarea minei Cozla (1929); deschiderea de noi galerii (1935), achiziționări de utilaj și punerea în funcțiune de noi instalații (1935—1936), starea straturilor și abatajelor (1940), situația zăcămintelor de cărbuni, îmbunătățirea calității cărbunelui în vederea fabricării coxului metalurgic (1945), mecanizare, ridicarea productivității muncii (1946); programul de producție și investiții pentru minele Cozla, Baia Nouă, Bigăr, Lupac (1949); planul cincinal 1951—1955 și realizarea lui în anii 1952 și 1953.

Documentele se mai referă la construirea de linii ferate industriale, exploatarea parchetelor forestiere, precum și la relațiile de export-import la întreprinderi.

Bogate informații sînt și pentru perioada de după 1944, cu referire la organizarea în sindicat a minerilor (1944), mobilizarea muncitorilor pentru sprijinirea lozincii lansate de P.C.R. „Totul pentru front totul pentru victorie“, lupta pentru demascarea elementelor antidemocratice, încheierea noilor contracte colective; îmbunătățirea condițiilor de viață ale muncitorilor (construcții de locuințe muncitorești, dispensare medicale, asociații sportive muncitorești), organizarea învățămîntului profesional, acordarea de alocații familiare, îmbunătățirea sistemului de salarizare etc.

O altă categorie de documente se referă la problemele financiare, organizatorice și administrative ale întreprinderii, cum sînt schimbările de

proprietate, evoluția capitalului, lichidarea societății sârbo-române (1940), naționalizarea întreprinderii, comasarea minei din Baia Nouă etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 1098. Anii extremi 1914—1955. Inventar nr. 743. Limba: română, germană, maghiară, franceză, engleză.

PRIMA FABRICĂ DE SPIRT ȘI INDUSTRIE CHIMICĂ S.P.A. TIMIȘOARA

„Prima fabrică de spirt și rafinărie“ s.p.a. Timișoara, înființată în anul 1868, avea un profil larg și variat, cuprinzând: fabricarea de spirt brut și rafinat, creșterea și comercializarea de vite și porci, cultura și comercializarea cerealelor și desfacerea tuturor produselor industriale și de altă natură.

În primele decenii ale sec. XX, întreprinderea are ca principali acționari „Banca Timișoarei“ și „Banca Marmorosch Blank“ s.a. București, la care se alătură în 1938 „AG. für Gärungsinteressen“ (Societatea generală pentru stabilimente de distilerie) Zürich.

Denumirea de mai sus o primește în anul 1925, odată cu lărgirea corespunzătoare a profilului producției, funcționând fără schimbări pînă în 1948, cînd a fost naționalizată.

Arhiva, parțial deteriorată, cuprinde material documentar din perioada 1868—1945, și este compusă din statute, procese verbale ale ședințelor comitetului de administrație și adunărilor generale, dări de seamă prezentate la aceste ședințe, procese verbale și dări de seamă ale comitetului de fabrică, bilanțuri, statistici și corespondență privind producția și desfacerea, state de plată, liste de prețuri, registre și acte contabile, planuri și schițe tehnice etc.

Informațiile cele mai importante sînt furnizate în deosebi de dările de seamă și de procesele verbale sus amintite, acestea reflectînd nu numai evoluția întreprinderii ci și o serie de aspecte economice, atît din țară — în special din Banat, — cît și din alte țări.

Documentele consemnează unele aspecte privind efectele crizei economice din 1871, apoi extinderea pieței de desfacere în perioada de avînt următoare crizei, situația dominantă a spirtului brut produs de întreprindere pe piețele din Croația, Serbia, Bosnia, Turcia etc. în 1875.

Sînt numeroase referiri începînd din anul 1874, la legăturile economice cu celelalte provincii ale țării, dezvoltarea industriei de spirt din România, diverse aspecte ale relațiilor economice dintre statele balcanice determinate de producția și desfacerea spirtului.

Către sfârșitul sec. XIX apar informații, care pe măsura trecerii anilor devin tot mai numeroase și reflectă o serie de aspecte și evenimente legate de trecerea capitalismului în faza sa imperialistă ca : tendința de expansiune comercială prin crearea de debușuri în regiuni îndepărtate, crearea unor uniuni monopoliste temporare și de durată, politica de menținere forțată a prețurilor ridicate, lărgirea sortimentului de fabricate (alcool butilic, acetonă, acid lactic, diferite săpunuri etc.) și introducerea de utilaj modern pentru a putea face față concurenței, pătrunderea tot mai pronunțată — după 1920 — a capitalului străin și totodată, împletirea capitalului bancar cu cel industrial, printre acționarii întreprinderii numărându-se unele bănci, societăți industriale și persoane particulare din străinătate.

Formarea oligarhiei financiare rezultă și din documentele care atestă participarea unor politicieni membrii sau foști membrii ai guvernelor burghezo-moșierești, ca acționari ai întreprinderii, în consiliul de administrație și comitetul de cenzori.

Materialul arhivistic mai oferă informații cu privire la condițiile de muncă și de salarizare din întreprindere, la manevrele consiliului de administrație ale comitetului de direcție pentru reducerea salariilor. Semnalăm astfel conflictul de muncă provocat de acestea în 1943, la salarizarea mai redusă a femeilor și a tinerilor etc.

Printre alte probleme la care se referă documentele, amintim : importul de mașini și utilaje, fluctuațiile ritmului de producție, acordarea de tantieme și onorarii, evoluția capitalului social al întreprinderii și unele aspecte ale organizării producției.

Arh. Stat. Banat. u.p. 6918. Anii extremi 1868—1945. Inventar nr. 544. Limba : română, germană, maghiară.

PRIMA FABRICĂ DE ȚIGLE ȘI CĂRAMIZI BOHN S.A. JIMBOLIA

Între anii 1893—1895 se înființează la Jimbolia o fabrică de cărămizi care provoacă prin concurență falimentul celorlalte două întreprinderi de același gen din localitate, pe care le achiziționează apoi la un preț derizoriu, rămânând astfel singură pe piață, sub denumirea „Prima fabrică de țigle și cărămizi Bohn s. a. Jimbolia“.

Conform statutelor, scopul fabricii Bohn a fost fabricarea și valorificarea țiglelor, cărămizilor și altor materiale de construcție, cumpărarea, înființarea, închirierea, ținerea în funcțiune, respectiv arendarea întreprin-

derilor similare, a fabricilor sau instalațiilor auxiliare în țară și în străinătate, apoi participarea la societăți și întreprinderi asemănătoare, în special prin preluarea de acțiuni.

În anul 1936 fabrica Bohn înființează o filială la Feldioara.

Fabrica trece în patrimoniul statului în 1944, iar în 1948 primește denumirea de Fabrica de cărămizi și țigle „Ceramica”, Jimbolia, continuându-și activitatea și în prezent.

Materialul arhivistic al fabricii „Bohn”, constituie numai un fragment al arhivei, restul fiind în păstrarea fabricii „Ceramica” din Jimbolia. Cuprinde procese-verbale ale ședințelor conducerii, bilanțuri, statute, liste ale acționarilor, corespondență, referate, acte de proces, registre contabile, un registru cu evidența angajaților, registre cu evidența clienților etc.

Deși cu mari lipsuri, materialele documentare oglindesc câteva aspecte de ordin social și economic ca, de pildă, folosirea la lucru a minorilor de 12—14 ani și prestarea de muncă a lucrătorilor în zilele de duminică și de sărbători legale (1929—1930), starea sănătății muncitorilor, salarizarea lor, lupta muncitorilor din Jimbolia, împotriva concurenței mîinii de lucru, măsură luată de capitaliști de a angaja lucrători străini cu scopul de a reduce salariile.

Cîteva scrisori ale unor fabrici de cărămizi din Timișoara, Lugoj, și Cărpiniș, adresate fabricii Bohn, pun problema unei înțelegeri între cărmidăriile bănățene, pentru constrîngerea muncitorilor de a accepta ziua de lucru de 10,30 ore, pentru asigurarea unei salarizări cît mai avantajoase pentru patroni, pentru menținerea discrepantei mari între salariile muncitorilor și muncitoarelor (1929).

Alte documente atestă manevrele întreprinse de proprietarii fabricii pentru prelungirea zilei de muncă în timpul verii, și concedierea muncitorilor în sezonul de iarnă (1929).

Unele acte din 1934 se referă la încheierea unei înțelegeri între fabrica Bohn și concernul I. Muschong s. a. Lugoj, în vederea combaterii concurenței la desfacerea țiglelor pe piața internă, iar în anul 1935 este atestată brevetarea unei invenții pentru un sistem de tavan construit din cărămizi speciale, găurite, denumite cărămizi de tavan sau de planșeu „U”.

În documentele create de Oficiul juridic, se găsesc informații în legătură cu procese privind neachitarea mărfii livrate, precum și la o formă particulară a concurenței pe piața internă, anume contrafacerea mărcii fabricii Bohn de către Fabrica de cărămidă refractară, țigle și var alb Martin Lederer, Oradea—Aleșd și de alții (1926—1934).

Arh. Stat. Banat. u.p. 174. Anii extremi 1916—1944. Inventar nr. 735. Limba română, germană, maghiară, sîrbă.

SOCIETATEA INDUSTRIEI DE FIER DIN NĂDRAG

Societatea Industriei de fier din Nădrag a fost constituită în 1846, când se pun și bazele stabilimentului industrial de la Nădrag, prin transferarea celui existent anterior la Jdioara. În perioada 1921—1924 uzina a aparținut U.D.R.-ului ca, în 1924, să fie închiriată, iar în 1926 cumpărată de Societatea anonimă Uzinele metalurgice unite Titan—Nădrag—Călan.

În profilul producției uzinei din Nădrag intrau următoarele articole : tablă neagră și galvanizată, găleți galvanizate, sobe și mașini de gătit „Vesta“, sobe cocs, fier cerc laminat, fier lat, fier rotund, unelte agricole etc.

Materialul arhivistic al Uzinei Nădrag, cuprinde registre de evidența producției, registre de contabilitate, procese verbale ale ședințelor organelor de conducere, bugete și bilanțuri, ordine și circulări, rapoarte și referate etc.

Dintre problemele la care se referă materialul documentar, amintim în primul rând, cele de ordin social, ca, de pildă, existența unei case de ajutor reciproc a muncitorilor în perioada 1851—1898, păstrându-se bilanțurile, fișele personale ale membrilor etc., greva din 1906, care dovedește maturizarea politică a muncitorilor uzinei și creșterea spiritului lor de luptă : condiții de salarizare etc.

Există documente referitoare la drepturile de exploatare minieră și silvică ; în legătură cu acestea amintim hotărârile Tribunalului minier din Rusca Montană, actele care se referă la litigiile Societății Nădrag cu Societatea de mine și furnale Brașov privind dreptul de exploatare în regiunea Munților Ruscăi (1846—1883), documentația cu privire la înființarea și activitatea Societății anonime forestiere din Nădrag, menită să acopere necesitățile de material lemnos ale Uzinei Nădrag (1863—1924). Tot în această categorie intră actele referitoare la proprietățile imobiliare ale uzinei, foi cadastrale etc.

O mare parte a materialului documentar cuprinde informații valoroase privind probleme de producție și de valorificare a produselor. Cercetătorii pot găsi date privind calitatea fierului, producția cuptoarelor, descrierea instalațiilor hidraulice, modul de folosire a mașinilor, înnoirea utilajului, construcția de clădiri industriale și de drumuri de acces, organizarea muncii etc., iar în ce privește valorificarea produselor amintim reorganizarea desfacerii produselor, contracte de vânzare-cumpărare, efectele crizelor economice din a doua jumătate a sec. XIX, asupra desfacerii și implicit și asupra producției, prețurile produselor industriale, profiturile realizate și, în legătură cu profitul, tantiemele acordate acționarilor etc.

Arh. Stat. Caransebeș. u.p. 518. Anii extremi 1846—1923. Inventar nr. 28 Limba română, germană, maghiară.

SOCIETATEA DE MINE ȘI FURNALE DIN CĂLAN, ADMINISTRAȚIA UZINEI FERDINAND

Exploatarea minereului de fier din munții Caransebeșului a început în 1809, iar primele cuptoare pentru prelucrarea lor au fost instalate în anul 1825, luînd ființă așezarea muncitorească Ferdinand, azi orașul Oțelul Roșu (rn. Caransebeș).

Atelierele de la Ferdinand trec prin mîinile mai multor proprietari, pînă ce, în 1897, ajung în proprietatea „Societății de mine și furnale din Călan“, care le dezvoltă într-o uzină mixtă de siderurgie și metalurgie. În anul 1924, uzina trece în proprietatea societății „Uzinele metalurgice unite Titan—Nădrag—Călan“.

Arhiva uzinei cuprinde registre de procese verbale ale ședințelor organelor de conducere, registre și rapoarte de producție, rapoarte și dări de seamă privind activitatea în ansamblu, bilanțuri, referate, statistici, ordine și circulări, registre contabile, contracte de vânzări-cumpărări, corespondență etc.

Materialul arhivistic furnizează o serie de informații legate de exploatarea diverselor zăcăminte de minereuri și a întreprinderilor de prelucrare din Banat : Rusca, Ruschița și Ferdinand, din Transilvania : Teliuc, Călan și exploatarea de cărbuni din Valea Jiului, exploatarea forestieră de la Luncani (rn. Caransebeș), a liniilor ferate industriale respective, cu date privind capacitatea de producție, producția realizată, prețul de cost, sortimentele de producție, desfacerea producției, efectele crizei economice asupra producției și desfacerii, numărul muncitorilor etc.

Unele documente se referă la probleme de ordin social și anume : colonizarea unor muncitori, activitatea casei de ajutor muncitoresc, concedieri de muncitori în 1906, măsuri pentru prevenirea grevei generale etc.

O parte a documentelor conține informații privind mișcarea capitalului social, numărul acțiunilor și deținătorii de acțiuni, concesiuni miniere și de căi ferate, industriale etc.

Arh. Stat. Caransebeș. u.p. 78. Anii extremi 1858—1923. Inventar nr. 26. Limba : română, germană, maghiară.

Bibliografie : Contribuții la istoria capitalului străin în România, București. 1960.

UZINA ELECTRICĂ CARANSEBEȘ

Uzina electrică din Caransebeș a fost dată în funcțiune în anul 1882, fiind a doua de acest fel în Europa de sud-est, după Timișoara, aparținînd unor proprietari particulari. În 1889 se constituie o societate pe acțiuni, la care participă și cîteva bănci din localitate.

Între anii 1916—1918 uzina a trecut în proprietatea „Primei Case de păstrare” și a „Noii case de păstrare”, ambele din Caransebeș, iar în anul 1921, ea devine proprietatea primăriei orașului, primind denumirea „Uzina electrică a orașului Caransebeș”. În 1960, a fost desființată în urma conexării rețelei electrice din Caransebeș la sistemul energetic național.

Materialul arhivistic care a fost preluat de filiala Arhivelor Statului Caransebeș, reprezintă numai o parte a fondului, arhiva de după 1931, aflându-se la Întreprinderea de Gospodărie rațională din Caransebeș și cuprinde procese verbale ale adunărilor generale și ale ședințelor direcției întreprinderii, bilanțuri, memorii tehnice, rapoarte către primăria orașului, contracte pentru introducerea curentului electric, schițe, desene și planuri tehnice etc.

Documentele conțin informații referitoare la iluminatul electric al orașului, introducerea lămpilor cu fire metalice, extinderea rețelei electrice în oraș, la iluminatul liniei ferate Caransebeș-Orșova, la prețul de consum al energiei electrice, la lucrările de transformare și extindere a uzinei electrice etc.

Date interesante cuprind descrierile tehnice de instalații electrice; inventarul mașinilor cu schița de construcție; a liniei electrice pentru Societatea „Bistra” cu sediul în Glimboca; grupul electrogen de la Ferdinand «azi Oțelul Roșu», întocmite în anul 1919. Se mai găsesc acte privind vânzarea-cumpărarea uzinei, dotarea ei cu diverse mașini și agregate etc.

Arh. Stat. Caransebeș. u.p. 118. Anii extremi 1894—1950. Inventar nr. 27. Limba: română, maghiară, germană.

UZINELE M. BOZSAK ȘI FIUL S.P.A. TIMIȘOARA

În anul 1879 a fost înființat la Timișoara un mic atelier pentru confecționarea de garduri și ferestre din fier, care, dezvoltându-se în decursul timpului, se transformă, în anii 1922—1924 în „Fabrica de țesături și împletituri de sîrmă și de mobile de fier M. Bozsák și fiul”.

Fabrica devine în 1927 societate anonimă, lărgindu-și totodată activitatea, care ajunge să cuprindă fabricarea și desfacerea diferitelor articole de sitărie, lăcătușerie, valorificarea sîrmei și articolelor de sîrmă, mijlocirea vânzării diferitelor articole en gros și en detail, fondarea de întreprinderi cu aceeași sferă de activitate sau participarea la acestea, preluarea și continuarea întreprinderilor de același profil.

Întreprinderea înființează o fabrică-sucursală în Oradea (1927) și una la București (1934).

În anul 1941 societatea ajunge în stare de lichidare, în urma căreia toate acțiunile trec în proprietatea lui Fr. Bozsák, iar denumirea se schimbă în „Uzinele M. Bozsák și Fiul, în lichidare“.

În anul 1948 întreprinderea a fost naționalizată, primind denumirea de „Solidaritatea“, iar în 1950 devine Întreprinderea de Stat „Tehnometal“.

Arhiva este compusă din : registre de procese verbale ale consiliului de conducere ; registre de procese verbale ale comitetului sindical de întreprindere ; registre de procese verbale ale comisiei de disciplină ; registre de contabilitate ; state de plată ; ordine și circulare ; memorii ; rapoarte ; referate ; situații statistice ; corespondență cu autorități precum și cu clienți din țară și străinătate.

Informațiile aduse de material se completează cu dosarul întreprinderii de la Camera de Comerț. Documentele relevă aspecte privitoare la condițiile de muncă și de trai ale muncitorilor fabricii și anume : durata zilei de muncă ; sisteme de salarizare ; reduceri de salarii ; aplicarea curbelor de sacrificiu etc.

În perioada crizei economice din 1929—1933, materialul arhivistic atestă micșorarea numărului reprezentanților firmei în diferite orașe ale țării, concedieri masive ale angajaților și reducerea săptămânii de muncă la 35—40 ore.

Începînd cu anul 1934 se poate urmări și revirimentul economic de după criză al întreprinderii, documentele demonstrînd, totodată, că această îmbunătățire a situației nu s-a resfrînt și asupra muncitorilor, al căror salariu a rămas la nivelul celui din plină criză, 1931, fenomen care rămîne caracteristic și pentru anii următori.

Fondul arhivistic mai conține o serie de informații privind angrenarea întreprinderilor în politica economică de pregătire a celui de al doilea război mondial, concretizată în lărgirea profilului de producție, mărirea zilei de muncă la 10—12 ore, organizarea mai multor schimburi, mărirea numărului muncitorilor etc. ; în anul 1941, 95% din volumul producției era destinat pregătirilor de război.

Documentele create după 23 August 1944 oglindesc lupta muncitorilor uzinei pentru îmbunătățirea calitativă și cantitativă a producției : pentru demascarea și împiedicarea sabotajului practicat sau intenționat de proprietari ; eforturile depuse pentru ridicarea nivelului de trai material și cultural, pentru îmbunătățirea pregătirii lor politice și profesionale. pentru introducerea noului sistem de asigurări sociale etc.

Materialul arhivistic din perioada 1944—1948 conține și o serie de informații referitoare la acțiunile muncitorimii de ajutorare a țărănimii muncitoare, cum au fost confecționarea gratuită în timpul liber a unor unelte agricole, trimiterea de echipe muncitorești la sate în zilele de dumi-

nică, pentru repararea uneltelor și utilajelor agricole, pentru efectuarea unor lucrări agricole urgente etc.

Tot din această perioadă se pot găsi informații privind situația producției — comparativ cu cea antebelică, introducerea unor noi sortimente de produse — instrumente medicale, sîrmă de oțel trasă la rece etc.

Se mai păstrează documentația întocmită cu ocazia naționalizării uzinei, în iunie 1948.

Arh. Stat. Banat, u.p. 129. Anii extremi 1927—1948. Inventar nr. 33. Limba română, germană, maghiară.

INSPECTORATUL INDUSTRIAL AL REGIUNII A 8-A INDUSTRIALĂ TIMIȘOARA

Inspectoratul industrial din Timișoara a luat ființă în 1884. Ordonanța Consiliului Dirigent din 27 februarie 1919, bazată pe decretul nr. 3631 din 11 decembrie 1918, reglementează competența inspectoratului, care apoi este subordonat Ministerului de Industrie și Comerț. Inspectoratul Timișoara și-a exercitat atribuțiile pînă în mai 1945, în cadrul regiunii a 8-a industriale, iar de la această dată în cadrul regiunii a 4-a industriale, care înlocuiește pe cea anterioară.

Atribuțiile inspectoratelor industriale cuprindeau supravegherea aplicării legilor și regulamentelor industriale, controlul și reglementarea producției industriale a regiunii respective, controlul și verificarea diferitelor instalații în fabrici și uzine, efectuarea de anchete și statistici industriale etc.

Materialele arhivistice ale Inspectoratului industrial din Timișoara, oglindesc pe deplin vastul cîmp de activitate a acestei instituții. Astfel statisticile industriale, actele anchetelor industriale, procesele verbale și fișele de control și de verificarea instalațiilor, evidența centralelor electrice, a cazanelor, a motoarelor, a tractoarelor etc. oferă date asupra dezvoltării, atît în ansamblul industriei din această regiune, cît și a întreprinderilor industriale individuale, cu referiri concrete la starea și nivelul uneltelor de producție, la materii prime, la mersul producției, la investiții, la preturi și alte aspecte din activitatea întreprinderilor industriale.

Registrele, procesele verbale și alte acte privind examenele de calificare pentru fochiști și mecanici de mașini, locomobile etc., furnizează informații legate de organizarea procesului de calificare profesională, precum și pentru eliberarea unor acte doveditoare, necesare oamenilor muncii.

Începînd din anul 1940, documentele oglindesc închiderea în masă, din cauza lipsei materiei prime și a combustibilului, a întreprinderilor industriale și, legat de aceasta, creșterea șomajului, precum și scăderea vertiginoasă a salariului real al maselor muncitoare. Sînt semnificative listele

cuprinzînd firmele industriale care sistează sau reduc producția, cu specificarea la fiecare a motivelor respective.

Actele întocmite cu prilejul diverselor anchete oferă informații privind standardul de viață al muncitorilor industriali, starea lor de spirit, salarizarea lor, comparativ cu cea a celorlalte categorii de muncitori etc.

În perioada celui de al doilea război mondial, materialul arhivistic conține o serie de informații referitoare la măsurile guvernului împotriva actelor de sabotaj efectuate de muncitori în uzine și întreprinderi, mai ales în cele de interes militar, cu scopul de a împiedica aprovizionarea și înzestrarea armatelor de pe frontul de est.

Arh. Stat. Banat. u.p. 1201. Anii extremi 1913—1945. Inventar nr. 725.

Bibliografie: *Gazeta oficială a Consiliului Dirigent* din 27.02.1919; Hamangiu: *Codul general al României*, vol. VI. 79, XIII—XIV. 748, XV—XVI. 1047, XVII. 877, XXVI. 474, XVII. 19, 446.

b) Agricultura

CAMERE AGRICOLE JUDEȚENE

Constituite în conformitate cu prevederile legii din 13.IV.1925, camerele de agricultură aveau menirea, în calitatea lor de instituții publice, să reprezinte interesele agriculturii, zootehniei și silviculturii, și au funcționat ca organe consultative și administrative ajutătoare ale Ministerului Agriculturii. Începînd din anul 1930, ele devin instituții publice autonome, lucrînd din inițiativa și cu mijloacele proprii, dar continuă să fie, concomitent, și organe consultative, ajutătoare și de execuție ale Ministerului Agriculturii și Domeniilor.

În baza legii din 6.IV.1939, camerele de agricultură sînt desființate și pe temeiul aceleiași legi se crează camerele agricole județene, subordonate direct ministerului de resort, ca organe teritoriale de execuție. Conform legislației din anul 1940, camerele agricole sînt instituții publice județene pentru reprezentarea intereselor agricultorilor, cu sarcina de a aplica măsurile luate de minister. Camerele agricole sînt desființate în anul 1948, iar atribuțiile lor sînt preluate de serviciile agricole județene.

Materialul arhivistic creat de aceste instituții cuprinde rapoarte, referate, ordine, circulări, situații, statistici, registre de contabilitate, corespondență etc.

Problematica documentelor din aceste fonduri este largă și variată. Menționăm, în primul rînd, bogăția de informații privind aplicarea pe teritoriile fostelor județe Timiș-Torontal, Arad și Severin a unor măsuri

legislative și dispoziții centrale cu caracter general. În această ordine de idei, semnalăm documentele al căror conținut este legat de aplicarea reformei agrare din 1921. Aceste documente ilustrează, înainte de toate, tergiversarea aplicării efective a reformei ; astfel în 1929 se lucrează încă la parcelarea de loturi, ea nefiind încheiată nici în momentul insurecției armate de la 23 August 1944.

Materialul documentar referitor la înfăptuirea reformei agrare din 1945 oglindește caracterul esențial diferit al acesteia față de reforma agrară burghezo-moșierească, legiferată în 1921. Documentele atestă constituirea comisariatului agricol al Banatului, cu sarcina de a se ocupa cu problemele reformei agrare, ale colonizării, cu stimularea și organizarea campaniilor de însămânțări (1945), a comitetelor locale pentru reforma agrară, activitatea comitetelor agricole comunale pentru efectuarea muncilor agricole (1945), împrumuturile acordate țăranilor împrorietăriți, înființarea centrelor de închiriat mașini agricole (1945) etc.

Există informații pline de interes privind problema colonizărilor în cele trei foste județe, cu referire concretă la modalitățile de colonizare, împrumuturi de semințe coloniștilor, evidența nominală a coloniștilor pe centre de colonizare (1940), reforma agrară din 1945 etc.

O parte a materialului arhivistic se referă la relațiile de muncă și de proprietate în agricultură, consemnând, printre altele, situația grea a țăranilor de pe moșiile unor mari proprietari (1926), lipsa de brațe de muncă (1927), repartizarea brațelor de muncă și învoieli pentru munci agricole (1938), activitatea comisiilor județene de învoieli agricole și stabilirea prețurilor învoielilor agricole (1938—1943) situația statistică a proprietarilor agricoli (1939), mișcarea proprietății rurale (1941), învoieli agricole în bani și dijmă pentru cultura pământului (1943), situația numerică a muncitorilor pe unități administrative deficitare și excedentare (1944), acte de angajament pentru muncitorii agricoli (1947) etc.

Cea mai mare parte a materialului documentar se referă la chestiuni de producție agricolă, creșterea animalelor și valorificarea produselor agricole și animaliere. Sînt oglindite în documente probleme ca experimentarea cultivării unor soiuri de grâu, stabilirea de varietăți bănățene de grâu, standardizarea grîului, selecționarea semințelor, întinderea suprafețelor însămînțate, producția medie la ha., metode agrotehnice, asolamente, hidroameliorări, situația agricolă în țară și în străinătate, piața cerealelor, prețuri, consumul produselor agricole.

Documentele conțin informații ample privind cultura plantelor textile, a plantelor medicinale (în deosebi cele specifice Banatului : mușețel, mentă etc.) ; a plantelor oleaginoase — intensificarea ei în urma obligațiilor luate prin acordul economic cu Germania hitleristă din 1939 ; sfeclei de

zahăr ; a orezului ; a plantelor de nutreț ; a tutunului ; a viței de vie ; a cocsagîzului pentru extragerea cauciucului ; a pomilor fructiferi ; a legumelor și silviculturii ; furnizînd date statistice privind suprafețele însămînțate, împădurite, de viță altoită ; privind soiuri și specii de cereale, pomi fructiferi, viță de vie. Este atestată organizarea de grădini legumicole model în comunele Pesac <rn. Sînnicolaul Mare> și Felnac <rn. Arad>.

Sînt oglindite în documente măsurile luate pentru îmbunătățirea producției agricole de tip capitalist și anume organizarea loturilor demonstrative agricole, a pepinierelor, înființarea unor stațiuni de experimentare, a unor stațiuni de curățire a semințelor de trifoi și lucernă și a unui laborator de chimie agricolă la Timișoara ; a centrelor agricole, cu date mai mult sau mai puțin bogate privind activitatea acestora.

Problemele legate de creșterea animalelor se găsesc, de asemenea, reprezentate în materialul arhivistic al acestor fonduri, ca de pildă : date statistice privind numărul animalelor domestice, situația comparativă a efectivului de animale în diferite perioade ; producția anuală pe țară de carne, lapte, pește, brînză, stupi, șeptelul de animale ; valoarea efectivului de animale și a produselor animale la diferite date ; creșterea vitelor de rasă Simmenthal, a cailor de rasă, a păsărilor ; cultura viermilor de mătase ; epizotii, procurarea de reproducători, organizarea de loturi demonstrative zootehnice, convenții veterinare cu alte state etc.

Informații interesante se pot obține din materialul documentar în legătură cu valorificarea produselor agricole și animale, în care ordine de idei semnalăm documentele privind exportul de produse agricole, de animale și produse animale ; texte ale convențiilor de comerț anglo-române și franco-române, considerații pe marginea acestora și altele.

În aceeași ordine de idei sînt semnalate documentele referitoare la organizarea, respectiv participarea la expoziții agricole și de animale, atît în țară cît și în străinătate, cum au fost expozițiile pentru animale de prăsilă de la Peciul Nou <raionul Timișoara> și Grabați <raionul Sînnicolaul Mare> în 1926 ; Grabați și Comloșel <raionul Sînnicolaul Mare> în 1927, Lovrin în 1929, la Timișoara în mai mulți ani, participarea, în 1930 și 1938 la expoziția organizată la tîrgul și congresul agricultorilor la Cluj ; participarea aproape anuală la expozițiile agricole și zootehnice din București etc. ; precum și participarea la concursuri, ca de exemplu concursul național și regional al grîului și porumbului (1939) ; organizarea de expoziții tîrguri cu caracter agricol, zootehnic, viticol în fostul județ Arad (1943) ; organizarea de concursuri pentru încurajarea cultivării diferitelor plante etc.

Se mai pot culege informații cu privire la diverse alte teme, cum ar fi importul de mașini agricole, de reproducători, achiziționarea de îngrășăminte chimice, de semințe selecționate ; organizarea de asociații agricole

și de creșterea animalelor, funcționarea stațiilor meteorologice (buletine meteorologice, date referitoare la climat, precipitații), organizarea de excursii de studiu; încurajarea creșterii unor rase de oi, de găini.

Sînt reflectate în documente condițiile noi create în agricultură de victoria revoluției populare, ca ajutorarea țăranilor împrăștiți, organizarea campaniilor de lucrări agricole, activitatea centrelor de închiriat mașini agricole, organizarea învățămîntului agricol, activitatea desfășurată de „Regia exploatărilor agricole, zootehnice, industriale și mașini“ (Reazim) și apoi de „Administrația fermelor de stat și stațiuni de mașini“ (A.F.S.M.), planul agricol de 4 ani, în regiunea Banat, întocmit în 1948 cu colaborarea tuturor instituțiilor agricole etc.

O categorie aparte o formează actele care se referă la activitatea ca instituție a Camerei agricole, ca, de exemplu, întocmirea de buletine informative, colaborarea la proiecte de legi cu caracter agrar, îndrumarea asociațiilor agricole și de crescători de animale, colaborarea cu Camera de comerț și industrie Timișoara în vederea deschiderii de linii ferate locale, recensăminte agricole, schimbări de ordin organizatoric al instituției, ale ocoalelor agricole și asociațiilor îndrumate, probleme de personal: numiri, transferări, salarizare, pensionări etc.

1) Arh. Stat. Banat. Camera agricolă a județului Timiș-Torontal. u.p.: 1368. Anii extremi: 1925—1948. Inventar nr. 728.

2) Arh. Stat. Arad. Camera agricolă a județului Arad. u.p.: 2250. Anii extremi: 1925—1948. Inventar nr. 188.

3) Arh. Stat. Lugoj. Camera agricolă a județului Severin. u.p.: 1336. Anii extremi: 1918—1948. Inventar nr. 14.

Bibliografie: Hamangiu, Codul general al României; *Legi noi de unificare*, vol. XI—XII/1922—26. XVIII/1930. XIX/1931; *Legi uzuale*, vol. XXI/1933. XXII/1934; *Legi și regulamente*, vol. XXIII/1935; *Legi uzuale*, vol. XXIV/1936; *Coduri, legi, decrte-legi și regulamente*, vol. XXVI/1938; *Monitorul oficial* nr. 27/1927., 82/1939, 98/1940. 100/1948.

EFORII JUDEȚENE DE PĂȘUNI

În anul 1913, toți proprietarii de pășuni au fost obligați prin lege să se constituie în asociații, în vederea organizării de pășuni în indiviziune.

Această formă de administrare a pășunilor persistă pînă în 1934, cînd se prevede prin lege înființarea eforiilor comunale și județene pentru pășuni, subordonate Ministerului de Interne, iar din 1938 Ministerului Agriculturii și Domeniilor. Ele sînt desființate în 1939, sarcinile lor trecînd asupra camerelor agricole județene.

Fondurile arhivistice create de eforiile județene de pășuni, cuprind procese-verbale de constituire și ale ședințelor eforiilor și asociațiilor comunale, circulări, instrucțiuni, dări de seamă, rapoarte, planuri de exploa-

tare, bugete, bilanțuri, contracte, registre de contabilitate, situații statistice, schițe de teren, corespondență, etc.

Documentele conțin date cu privire la constituirea eforiilor și asociațiilor de pășuni, la întreținerea și exploatarea pășunilor comunale, la înființarea de pepiniere pe terenul asociațiilor de pășunat, la cumpărarea de terenuri pentru pășuni.

Alte aspecte din activitatea Eforiei, oglindite în documentele din fond, sînt achiziționarea și asigurarea reproducătorilor masculi, participarea la expoziții agricole, organizate la nivelul Ministerului Agriculturii și Domeniilor, alegerea izlazurilor comunale corespunzătoare pentru aterizarea și decolarea avioanelor, în 1939 etc.

Fondul mai cuprinde și documentele care conțin informații privind impunerea de taxe pentru întreținerea pășunilor; bugetele comunale etc., semnalînd și nemulțumiri țărănești.

Arh. Stat. Banat. u.p. 107. Anii extremi 1928—1938. Inventar nr. 720.

Arh. Stat. Arad. u.p. 394. Anii extremi 1934—1939. Inventar nr. 186.

Bibliografie: *Monitorul oficial*, nr. 128 din 11 iunie 1926; Hamangiu, *Codul pen-
na' al României, Legi noi de unificare*, vol. XV—XVI/1926—1929; *Legi uzuale*, vol. XXII/1934.

OCOLUL AGRICOL CENTRAL TIMIȘOARA

Conform regulamentului de aplicare a legii pentru reforma agrară în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș din anul 1922, în fiecare plasă funcționa un agronom regional, iar circumscripția sa teritorială, identică cu a judecătoriei de ocol și a plasei, purta denumirea de regiune agricolă.

Pe teritoriul plasei centrale, cu sediul la Chișoda și apoi Timișoara, funcționa regiunea agricolă centrală, care, în 1939, primește denumirea de Ocol agricol central, funcționînd cu această denumire pînă la desființare, în 1948. Ocoalele agricole erau organe de execuție subordonate serviciilor agricole județene, iar din 1940 camerelor agricole județene.

Materialul arhivistic cuprinde ordine, circulări, rapoarte, statistici, etc., care conțin numeroase informații de detaliu asupra problemelor agrare de pe teritoriul din competență.

Sînt oglindite în documente lucrările de aplicare a reformei agrare din 1921, cu referire concretă la parcelarea terenurilor expropriate, repartizarea de loturi țăranilor împrumietăriți, colonizarea țăranilor veniți din alte părți ale țării, demonstrînd și acestea tergiversarea efectuării reale a reformei.

O mare parte a materialului documentar o reprezintă rapoartele, situațiile și tabelele statistice, pe comune și pe ocol, periodice și ocazionale,

în legătură cu suprafețele lucrate, starea semănăturilor, producția agricolă, activitatea pepinierelor, situația pomiculturii, viticulturii, legumiculturii, silviculturii, apiculturii, creșterea animalelor, parcul de mașini și unelte agricole, prețul muncilor și produselor agricole, etc.

Ca problematică de ordin social semnalăm, referirile documentare la îngroșarea rîndurilor șomerilor de la orașe cu elemente sătești, ca urmare a crizei economice din 1929—1933 și îndrumarea populației rurale de a rămîne la sate (1933), lipsa brațelor de muncă în regiunile de șes și măsurile luate pentru a asigura aducerea muncitorilor agricoli din regiunile muntoase.

Documentele mai cuprind informații privind constituirea și activitatea asociațiilor agricole de tip capitalist, ca asociații comunale de pășuni, organizarea și exploatarea izlazurilor, evidența nominală, pe localități a asociațiilor de pășuni, constituirea unor asociații pentru îmbunătățirea creșterii vitelor de rasă etc.

Alte probleme reflectate în materialul arhivistic sînt exproprierea de terenuri efectuate în vederea captării și conducerii apelor subterane pentru alimentarea cu apă potabilă a orașului Timișoara, reducerea numărului de regiuni agricole (1930), înființarea comisiilor agricole comunale (1935), înființarea stației de plante medicinale din Timișoara, cu raza de activitate în județele Arad, Bihor, Caraș, Hunedoara, Severin și Timiș-Torontal (1940—1941) etc.

Documentele create după 23 August 1944, ilustrează procesul schimbărilor esențiale începute și în agricultură în anii revoluției populare. Astfel, materialul arhivistic referitor la reforma agrară din 1945, reflectă conținutul nou al acesteia, fiind însoțită de măsuri concrete pentru ajutorarea celor împrăștiți. Sînt atestate documentar acțiuni ca repartizarea de semințe celor împrăștiți, activitatea „Regiei exploatărilor agricole, zootehnice, industriale și mașini“ (REAZIM), îndrumarea agricultorilor în cadrul planului agricol de patru ani, organizarea învățămîntului agrotehnic, organizarea de concursuri agricole, cum a fost concursul însămînțărilor, dezmiriștirilor de vară, concursul comunal al porumbului, concursul intercomunal al ogoarelor de vară și de toamnă, 1948 etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 424. Anii extremi 1922—1948. Inventar nr. 721.

Bibliografie: *Monitorul oficial* nr. 79/12.VII.1922; *Ibidem* nr. 82/6.IV.1939; *Ibidem* nr. 100/29.IV.1948.

SERVICIUL AGRICOL AL JUDEȚULUI ARAD

Serviciile agricole județene funcționau ca organe exterioare ale Ministerului Agriculturii și Domeniilor și ca organe de execuție ale camerelor agricole județene, avînd ca principale atribuțiuni: aplicarea legilor privind

tehnica și administrația agricolă, supravegherea pășunilor, efectuarea de statistici agricole etc.

Materialul arhivistic creat de Serviciul agricol al județului Arad conține numeroase informații privind constituirea și activitatea comisiilor de reformă agrară, colonizări în județul Arad, abuzuri ale autorităților față de țărani, nemulțumiri ale țăranilor în legătură cu modul de efectuare a reformei agrare din 1921 și cu arenzile ridicate cerute de moșieri, litigii privind plata muncitorilor agricoli etc.

Există o serie de acte cu caracter statistic, referitoare la moșiile expropriabile conform legii pentru reforma agrară din 1921, expropriările de păduri și pășuni, țăranii îndreptățiți a fi împrăștiți, suprafețele însămintate în jud. Arad, la producția medie la ha., la necesarul și existentul de mașini agricole, la numărul animalelor domestice din județ etc.

Alte documente conțin date în legătură cu înființarea de loturi demonstrative, intensificarea cultivării tutunului, introducerea culturii bumbacului, arendarea dreptului de târg, efectele crizei economice din 1929—1933 asupra producției agricole; diferite aspecte în legătură cu exportul de cereale și alte produse agricole și animale, organizarea, respectiv participarea la diferite expoziții agricole, cu constituirea unor obștii sătești pentru arendarea și cumpărarea pământului, cu imigrația la orașe a populației sătești pauperizate etc.

Arh. Stat. Arad. u.p. 950. Anii extremi 1919—1939. Inventar nr. 189.

SERVICIUL ZOOTEHNIC ȘI SANITAR VETERINAR AL JUDEȚULUI ARAD

Prin legea XIII din 1870 se stabilește organizarea administrației județelor, conform căreia, în subordinea subprefectului se află medicul veterinar, reprezentînd serviciul de specialitate. Această situație se menține și prin legea XXI din 1886, pînă în 1900, cînd prin legea XVII/1900 se desființează serviciul veterinar în cadrul municipalității, constituindu-se „Serviciul veterinar județean” dependent de inspectoratul veterinar de stat.

Legea pentru unificarea administrativă din 14 iunie 1924 consemnează Serviciul veterinar și zootehnic printre serviciile administrației județene. A funcționat ca serviciu independent pe lângă Prefectura județului Arad pînă în anul 1939, apoi tot ca serviciu independent — pînă în anul 1948 — pe lângă Camera de agricultură Arad, forul său tutelar devenind Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Începînd cu anul 1949, problemele sanitare-veterinare formează unul din obiectele activității secțiunilor agricole și ulterior al consiliilor agricole din cadrul comitetelor provizorii și a sfaturilor populare.

Materialul arhivistic existent, ilustrează activitatea zootehnică și sanitar-veterinară cu diversele sale aspecte — desfășurată în cuprinsul județului Arad, ca de pildă : verificarea sanitar veterinară a animalelor și produselor animale exportate ; reglementarea exporturilor de animale și produse animale ; verificarea sanitară a paielor și ierbii de pădure exportate ; importul de animale pentru reproducție și de seruri pentru vaccinarea animalelor ; organizarea și controlul sanitar-veterinar al târgurilor de vite din județul Arad ; constituirea de comisii comunale pentru evaluarea drepturilor de despăgubire a proprietarilor de vite bolnave și moarte ; construirea, întreținerea și verificarea sanitară a abatoarelor din comunele județului Arad și a abatorului de export din Sofronea ; prevenirea și combaterea epizootiilor ; întreținerea stațiunilor de montă ; îmbunătățirea raselor de animale ; înființarea fondului zootehnic în județul Arad pentru întreținerea loturilor zootehnice ; organizarea expozițiilor de animale în județul Arad și participarea la expozițiile de animale din Cluj ; statistici anuale despre numărul animalelor — pe specii ; delimitarea răspîndirii animalelor de rasă în județul Arad ; constituirea și organizarea sindicatelor pentru creșterea vitelor de rasă Simmenthal și cailor de rasă Nonius etc.

O altă categorie formează actele privitoare la numiri, detașări, transferări, retribuții ale personalului, organizarea de cursuri de specialitate pentru agenții veterinari etc.

Arh. Stat. Arad. u.p. 434. Anii extremi 1906—1948. Inventar nr. 187. Limba : română, maghiară.

SINDICATUL AGRICOL AL JUDEȚULUI TIMIȘ TORONTAL

Sindicatul agricol au fost organizații monopoliste ale moșierilor și marilor arendași, create în scopul principal de a asigura desfacerea produselor agricole cu un profit cât mai ridicat, de a achiziționa în comun, la prețuri reduse, produsele necesare gospodăriilor moșierești și arendașești, de a organiza oficii de recrutare a brațelor de muncă în condiții cât mai avantajoase pentru moșieri și marii arendași etc. După cum rezultă din materialul arhivistic al acestei organizații și comunele au fost obligate să se înscrie, plătind sindicatului taxe anuale de 200—1000 lei.

Activitatea organizației s-a desfășurat conform legii asupra sindicatelor profesionale din 26.05.1921 care reglementează și problema sindicatelor agricole.

Materialul arhivistic existent constituie numai un fragment de fond și cuprinde circulări, referate, procese verbale de ședință, rapoarte, memorii, bilanțuri, registre contabile etc., din care se desprind, printre altele,

următoarele probleme: recunoașterea sindicatului ca persoană juridică (1930), probleme de conversiune, planul de muncă al sindicatului pe anul 1931, procurarea de produse chimice pentru tratarea grîului de sămîntă, exportul de cînepă, mei, borceag, muștar, rapiță (1934) cultura soiei în Banat, cultura floarei soarelui, import de sfoară de Manila, distribuire de semințe, achiziționări de mașini agricole etc.

După anul 1944 apar în documente date referitoare la colectări de lînă, încurajarea agriculturii și valorificarea produselor agricole și în sfîrșit, problemele de lichidare a sindicatului.

Arh. Stat. Banat. u.p. 150. Anii extremi 1920—1947. Inventar nr. 719.

Bibliografie: Constantinescu N. N., *Capitalismul monopolist în România*, București 1962; Hamangiu, *Codul general al României. Legi uzuale*, vol. IX—X/1919—1922.

c) Silvicultura și exploatarea forestieră

COMUNITATEA DE AVERE A FOSTULUI REGIMENT CONFINIAR ROMÂNNO-BĂNĂȚEAN, CARANSEBEȘ

Concomitent cu desființarea graniței militare bănățene, respectiv a Regimentului 13 româno-bănățean, în anul 1872, se legiferează un partaj între stat, ca proprietar al domeniului forestier și alpin, pe de o parte, și Comunitatea regimentară, ca reprezentantă a totalității titularilor drepturilor de servitute¹ asupra acestor domenii, pe de altă parte. În urma acestui partaj, fostele comune grănicerești au primit în deplină proprietate, în schimbul servituțiilor, jumătate din domeniul forestier și alpin (144.921 ha. sau 251.919 jug.), asupra căruia își exercită drepturile de servitute.

Reprezentanța regimentară, însărcinată cu lucrările de defalcare a pădurilor, n-a trecut la împărțirea lor pe comune, ci le-a administrat în indiviziune, pînă la predarea către „Comunitatea de Avere a fostului regiment confiniar româno-bănățean nr. 13”. Înființată la Caransebeș în anul 1879, cu scopul de raționalizare a exploatării și administrării acestor terenuri.

¹ De la începutul organizării graniței militare austriece li s-a asigurat grănicerilor, în mod gratuit, lemnele de foc, lemne de construcții și o bună parte din hrana vitelor pe întreg anul, acordîndu-li-se așa numitele servituți forestiere.

Confirmarea și reglementarea acestor drepturi ale grănicerilor din granița militară româno-bănățeană are loc prin prima dispoziție de reglementare a serviciului silvic, anume regulamentul silvic din 1787. Anumite modificări și completări s-au mai adus prin rescripțiile din anii 1817, 1818, 1820, etc. pe cînd instrucțiunile silvice pentru regimentele și batalioanele confiniare din 1839 „determină în mod amănunțit și dreptul de servitute al grănicerilor și exercițiul lui sub controlul și supravegherea organelor militare de graniță”.

Aceste instrucțiuni sînt abrogate prin legea și regulamentul silvic din 1860, care stabilesc din nou natura servituțiilor precum și persoanele beneficiare ale lor, stabilindu-se totodată trei feluri de păduri: erariale grănicerești, în care se exercită dreptul de servitute al grănicerilor, păduri comunale sau ale comunităților militare și păduri particulare.

Reorganizarea, prin statutul din 1930, a Comunității de Avere și prin regulamentele de funcționare din 1941, lărgesc sfera sarcinilor incluzându-se, pe lângă cele din ordin economic, și sarcini privind promovarea intereselor culturale ale obștei grănicerești.

În anii făuririi relațiilor socialiste la sate, prin unirea țărănimii în cooperative agricole, comunitatea de avere își pierde însăși conținutul existenței, înlocuită fiind în mod firesc de proprietatea comună socialistă de grup, corespunzătoare noilor condiții istorice, astfel că în 1960, prin hotărârea membrilor, comunitatea de avere își încetează existența.

Conducerea și rezolvarea problemelor privind interesele comunității de avere era în competența a două categorii de organe alese și anume: reprezentanța, numită din 1941 adunarea generală a membrilor, și comitetul, numit din 1941 consiliu de administrație, transformate în 1948 în comisia interimară și comitetul de direcție pe de o parte și organul de specialitate; oficiul economic, pe de altă parte. Acesta din urmă a executat lucrările forestiere prin intermediul a cinci ocoale silvice (forestierii), la Caransebeș, Ohaba Bistra, Teregova, Orșova și Bozovici.

Arhiva Comunității de avere a fostului regiment confiniar româno-bănățean a fost preluată de Filiala Arhivelor Statului Caransebeș cu multe lipsuri, provocate de evenimentele celui de al doilea război mondial și cuprinde registrele de procese verbale ale ședințelor comitetului, păstrate integral, apoi bilanțuri, dări de seamă ale comitetului, respectiv consiliului de administrație și ale Direcției silvice din cadrul comunității, conturi de profit și pierdere, planuri de buget și executarea lor, lucrări pentru alegerea reprezentanților în Comunitate, validarea alegerilor și altele.

Materialul documentar reflectă în ansamblu aria activității Comunității de avere, furnizând bogate informații privind administrarea proprietăților silvice, cu referiri concrete la organizarea pepinierelor pentru cultivarea de diferite specii de arbori; la acțiuni de refacere a patrimoniului silvic; la comasări de terenuri; la exploatarea forestiere și desfacerea lemnului de foc și de construcție; exploatarea carierelor de piatră de pe Valea Bistrei și Valea Almajului; la cultivarea plantelor medicinale; la valorificarea fructelor de pădure în scopuri alimentare și industriale, etc. În aceeași problematică se include și documentația referitoare la darea în arendă a exploatării unor terenuri silvice din zona Teregova, Golet, Valea Sebeșului și Valea Bistrei, atât unor societăți de prelucrare, respectiv de comercializare a lemnului, cât și unor societăți industriale metalurgice, pentru folosirea lemnului în procesul de producție.

Alte materiale documentare se referă la construcții de drumuri de pădure, de cabane, de linii ferate forestiere (în Valea Glimbocăi, Armeniș și Teregova, Valea Godeana și Vîrciorova), întreprinse de Comunitatea de Avere fie în regie proprie, fie prin participare; cea din urmă formă apare

atît la executarea cît și la proiectarea de construcții de linie ferată, ca de ex. linia Caransebeș-Bouțari, lucrată și terminată între anii 1901—1906 sau linia Iablașița-Bozovici-Oravița rămasă în stadiu de proiect.

Documentele conțin o serie de date privind activitatea Comunității de Avere în : organizarea și exploatarea pescuitului în apele de munte, organizarea vînatului — patronînd chiar Asociația vînaătorilor și pescarilor din Caransebeș ; exploatarea și valorificarea producției de miere ; creșterea animalelor mai ales oi și vite ; agricultură pe terenurile arabile proprii cu folosirea unor mașini agricole, care au fost date și în folosința membrilor ; administrarea poienilor și folosirea pășunilor din hotarele comunelor grănicerești, etc.

Materialul arhivistic relevă faptul că interesele comunității nu se limitau la administrarea și exploatarea bunurilor proprii ci cuprindeau și participarea cu capital la societăți forestiere și economice, cum au fost „Societatea forestieră“ din Mehadia, „Bistra“ cu sediul la Glimboca, Societatea „Unirea“ din Timișoara, Societatea Casa de păstrare „Cărășana“ din Lugoj.

În arhiva Comunității de Avere se pot găsi informații și asupra altor laturi ale activității, ca, de exemplu, în domeniul învățămîntului profesional concretizată în acordarea de burse fiilor de grăniceri, pentru frecventarea diverselor școli, mai cu seamă silvice și pedagogice ; înființarea școlii forestiere din Caransebeș, azi Școala profesională lemn Caransebeș ; în organizarea cursurilor de brigadieri silvici la Caransebeș și în centrele ocoalelor silvice ; întreținerea unui internat pentru fiii de grăniceri, unde aceștia au fost crescuți și instruiți în mod gratuit, etc.

În fondul arhivistic al Comunității se găsește și un bogat material cartografic și statistic. Prima categorie însumează hărți, planuri, schițe, etc referitoare la delimitarea terenurilor împădurite, la lucrările comisiei centrale de partajare și situația împărțirii pădurilor și domeniilor alpine între Erar și Comunitate ; apoi schițe și proiecte de construcții, cum sînt cele privind clădirile în care își au sediul Sfatul popular al raionului, Filiala Arhivelor Statului, restaurantul „Central“ toate din Caransebeș și hotelul „Cerna“ din Băile Herculane ; schițe privind unele artere ale rețelei de canalizare ale orașului Caransebeș etc.

Materialul statistic cuprinde situații privind pădurile comunale, exploatarea fondului silvic, folosirea pășunilor, drepturile grănicerești, familiile de grăniceri, tratamentul balnear al membrilor la Băile Herculane etc.

Alte materiale arhivistice se referă la participarea Comunității de Avere la viața culturală a orașului Caransebeș și a zonei apropiate (Orșova, Bozovici etc.) prin înființarea de biblioteci, organizarea de expoziții (de ex. cea permanentă de produse forestiere 1936 etc.), acordarea de subvenții unor asociații cultural-artistice ca Societatea de cîntări și muzică, din Caransebeș, filiala Asociației „Astra“ Caransebeș etc.

Se găsesc în fond și documente referitoare la aplicarea reformei agrare din 1921 pe proprietățile Comunității de Avere, apoi la trecerea pădurilor în patrimoniul statului, în 1948 precum și actele de lichidare din 1960, printre care procesul verbal al adunării generale a reprezentanților din 26 aprilie 1960, când s-a hotărât dizolvarea Comunității.

Arh. Stat. Caransebeș. u.p. 5351. Anii extremi 1873—1960. Inventar nr. 43.

Bibliografie : Mărchescu A., *Grănicerii bănățeni și Comunitatea de Avere*, Caransebeș, 1941.

„PATRIA ȘI FERĂSTRĂUL ARĂDAN“ S.A.R. ARAD

Societatea anonimă pe acțiuni „Patria” a fost constituită în anul 1923, avînd ca obiect de activitate exploatarea pădurilor, vînzarea de materiale lemnoase și fabricarea de produse din lemne, ca : mobilă, parchet, lăzi, rame etc., în care scop a achiziționat o fabrică de cherestea la Arad, un număr de exploatări forestiere în fostul județ Arad și în alte părți ale Transilvaniei etc. În anul 1928, soc. „Patria” fuzionează cu societatea pe acțiuni „Ferăstrăul arădan”, luînd denumirea de „Patria și Ferăstrăul arădan” s.a.r. În anul 1939 societatea intră în lichidare, activitatea ei fiind continuată sub conducerea sucursalei din Arad a Băncii Comerciale Italiană și Română (B.C.I.R.), cu denumirea de „Patria și Ferăstrăul Arădan” în lichidare s.a., pînă în 1948 cînd a fost naționalizată.

Fondul arhivistic „Patria și Ferăstrul arădan” s.a.r. cuprinde : contracte de vînzare-cumpărare terenuri silvice, imobile și produse lemnoase, registre ale ședințelor adunărilor generale ale acționarilor și consiliului de administrație, corespondență cu clienții și acte de asigurare.

Problemele mai importante ce se desprind din materialele documentare păstrate în fondul arhivistic „Patria și Ferăstrăul arădan” sînt următoarele : constituirea societății și luarea în stăpînire a terenurilor silvice, întreprinderilor și imobilelor achiziționate, subscrierea în scop de redresare, a unui nou capital social în 1937, pierderea acestui capital, trecerea sub controlul sucursalei din Arad a B.C.I.R., lichidarea societății în perioada 1939—1948.

Repercusiunile crizei economice mondiale din 1929—1933 se arată, în cazul acestei societăți arădene, în sistarea exploatării unor terenuri silvice din proprietatea ei în anii 1930—1934 și în pierderea în întregime a capitalului ei social în 1934.

Alte probleme, care se desprind din materialul arhivistic, sînt : cumpărarea și exploatarea terenului silvic Luncani-Hunedoara, circa 5.200 jug.

cadastrale, în anii 1923—1948, fuzionarea cu „Ferăstrăul Arădan“ prin achiziționarea acțiunilor precum și preluarea patrimoniului respectiv, în 1928 etc.

Arh. Stat. Arad. u.p. 90. Anii extremi : 1923—1948. Inventar nr. 185.

d) COMERȚ

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE TIMIȘOARA

Camera de comerț și industrie din Timișoara a fost înființată în anul 1850 și a suferit mai multe reorganizări, în anii 1871, 1925, 1929, 1934, 1936, iar în anii 1932 și 1934 au fost create pe lângă cameră, Oficiul registrului comercial, respectiv Oficiul registrului bancar. Scopul înființării a fost, la început, reprezentarea și apărarea intereselor comercianților și industriașilor, coordonarea relațiilor comerciale pe piața internă și externă, la care se adaugă, cu timpul, și folosirea ei de către statul burghez pentru aplicarea politicii sale în comerț și industrie. Camera de comerț și industrie a depins de Ministerul Comerțului și Industriei, prin intermediul Uniunii Camerelor de comerț și industrie din București. Își încetează activitatea în anul 1950.

Materialul arhivistic existent la Arhivele Statului reprezintă numai un fragment de fond, lipsind complet actele din perioada 1850—1915, iar restul prezintă mari lipsuri și este în parte deteriorat. Se compune din procese verbale ale consiliului de administrație, rapoarte de activitate și dări de seamă, memorii, referate, rapoarte, statistici, registre de înmatriculare a firmelor, registre de evidența mărcilor de fabrică, registre de evidența prețurilor, corespondență etc.

Documentele conțin date referitoare la o problemă foarte largă. Sînt de amintit, în primul rînd, cel care oglindesc atribuțiunile Camerei în domeniul reglementării activității comerciale și industriale, cu referiri concrete la elaborarea codului comercial (1921), a legii pentru circulația devizelor (1923), la rezolvarea problemei contingentării și a primelor de export la înființarea și organizarea tîrgurilor, a oboarelor de cereale și vite, la perfectarea afacerilor de export-import etc.

Multe din informațiile ce se pot obține prin studierea acestui fond privesc probleme de interes economic general, ca de pildă, organizarea în România a unor congrese economice generale și pe ramuri de activitate, de tîrguri de mostre, de expoziții etc., participarea României la asemenea manifestări organizate în străinătate, situația la anumite date în diferite ramuri ale industriei și comerțului ; fluxul situației pe piețele interne și externe ; greutăți și diverse tendințe în economia țării, poziții deținute de capitalul străin etc.

Evident, majoritatea documentelor se referă la fenomene și evenimente legate de Banat ; ele atestă modul în care au fost aplicate pe plan local diferitele măsuri legislative și de reglementare în domeniul industriei și comerțului ; activitatea industrială și comercială din Banat, dezideratele și propunerile industriașilor și comercianților din această regiune, situația transporturilor și preocuparea Camerei de comerț și industrie față de căile de comunicație fluviale și aeriene — printre altele și privind amenajarea canalului Bega, înființarea aeroportului de la Timișoara și deschiderea liniei aeriene București—Timișoara, efectele crizei economice din 1929—1933; relațiile de credit, situația materiilor prime necesare producției ; urmările militarizării și ale celui de al doilea război mondial asupra producției industriale și a activității comerciale din Banat etc.

O parte a materialului arhivistic conține unele informații de natură social-politică. Astfel sînt consemnate documentar greva angajaților comerciali, a funcționarilor de stat și a unor categorii de funcționari particulari din Timișoara în 1920 și măsurile luate de autorități împotriva greviștilor ; apoi starea de spirit, în diverse perioade, a angajaților și conflicte în legătură cu fixarea condițiilor de salarizare ; probleme privind reglementarea condițiilor de angajare a ucenicilor, de către micii meseriași ; exploatarea muncitorilor Uzinelor și Domeniilor din Reșița (U.D.R.) și prin comerțul de monopol (muncitorii U.D.R. din Reșița, Doman, Secul, Bocșa-Montană, Bocșa Română, Ocna de fier, Dognecea, Oravița, Văliug, Anina, Sasca Montană, Moldova-Nouă, etc. fiind obligați să se aprovizioneze la magazinele pe care le avea în localitățile respective, societatea „Sadesfac“) etc.

Există o bogată documentație cu privire la rolul Camerei de comerț în înființarea unor instituții economice, ca de exemplu sucursala din Timișoara a Oficiului economic al României (1920), Bursa de mărfuri și Bursa de efecte, acțiuni și schimb, ambele la Timișoara (1930), etc. și de constituire a unor asociații ale comercianților, industriașilor și meseriașilor cum au fost „Reuniunea de instruire a meseriașilor și industriașilor” din Teremia Mare (rn. Sînnicolaul Mare), „Asociația meseriașilor și comercianților germani din Banat“, asociații de grup ale comercianților cu articole de primă și generală necesitate etc.

O serie de documente oglindesc preocupările Camerei de comerț și industrie în domeniul învățămîntului profesional și față de diverse manifestări culturale, cu referiri concrete la „Școala superioară de comerț“, la „Școala comercială elementară“ și „Școala de ucenici“ toate din Timișoara ; la organizarea cursurilor profesionale în diferite ramuri industriale și comerciale și unor concursuri de vitrine ; la organizarea de fanfare și coruri, de diverse concursuri sportive etc.

La informarea cercetătorilor contribuie în mare măsură actele cu caracter statistic, ca de pildă statistica privind mersul industriei metalurgice,

siderurgice, chimice, de construcții, etc. în semestrul I/1936, statisticele comparative cu conturile bilanț ale societăților comerciale pe branșe în anii 1937—1938, bilanțurile centralizatoare ale societăților anonime bancare cu sediul în Timișoara și jud. Timiș Torontal, în 1937—1938 ; situația statică privind produsele industriale și materiile prime necesare industriei textile, alimentare și de piele, în 1940 ; apoi centralizatorul cu privire la nominalizarea acțiunilor societăților anonime și ale societăților în comandită pe acțiuni din jud. Timiș-Torontal în 1942 etc.

Date interesante privind înființarea, evoluția și desființarea stabilimentelor industriale, firmelor comerciale și instituțiilor bancare se găsesc în registrele și dosarele de firme individuale și sociale create de către Oficiul registrului comerțului și Oficiul registrului bancar, care funcționau în cadrul Camerei de comerț și industrie.

Arh. Stat. Banat. u.p. 15.355. Anii extremi : 1915—1950. Inventar nr. 556. 557, 559, 573, 574.

Bibliografie : Istoria României, vol. IV, București 1964 : Hamangiu, *Legi noi de unificare*, vol. XI—XII, 755, 770, XVII, 143, XVIII, 437 ; *Legi uzuale*, XXII, 136. *Coduri, legi și regulamente*, vol. XXIV/I. 601.

REUNIUNEA COMERCIANȚILOR, TIMIȘOARA

În perioada stabilizării relative a capitalismului în România, negustorii mici se organizează în asociații, pentru a putea înfrunța mai ușor concurența marilor comercianți. În această perioadă are loc intensificarea activității unei asociații a negustorilor mari și mici, anume Reuniunea Comercianților, cu sediul la Timișoara, existentă — se pare — dinainte de 1919. Această organizație a activat în strânsă legătură cu Camera de comerț și industrie Timișoara, întărită de multe ori prin participarea unor membrii din conducerea Camerei și în conducerea Reuniunii comercianților. Scopul celor două organizații fiind asemănător, materialele arhivistice create de ele se completează, oglindind astfel aspecte felurite ale vieții comerciale din Banat.

Materialul arhivistic al Reuniunii comercianților a fost găsit amestecat cu cel al Camerei de comerț și industrie Timișoara, și cuprinde procese-verbale ale ședințelor, rapoarte, referate, circulări, corespondență cu membrii etc.

Arhiva Reuniunii comercianților aduce mai ales informații asupra aplicării legislației comerciale, ca de ex. lupta acestor organizații împotriva legii speculei, a concordatului forțat (1929), a impunerii negustorilor cu diferite impozite și taxe, împotriva restricțiilor în circulația devizelor (1932), împotriva maximalizării prețurilor etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 34. Anii extremi : 1924—1946. Inventar nr. 541.

Bibliografie : Maievschi M., Contribuții la istoria finanțelor publice ale României între cele două războaie mondiale, București, 1957.

SINDICATUL PENTRU RAȚIONALIZAREA EXPORTULUI DE ANIMALE DIN BANAT, TIMIȘOARA

Exportul de animale vii a fost afectat și el de criza economică mondială din 1929—1933, înregistrând mari scăderi. Pentru a reînvia această ramură a comerțului — specifică economiei Banatului — guvernul a legiferat, în 1930, o serie de măsuri, între care se numără și înființarea de sindicate pe regiuni producătoare. În virtutea acestei legi se constituie „Sindicatul pentru raționalizarea exportului de animale din Banat“ cu sediul la Timișoara. Activitatea lui s-a desfășurat în cadrul Uniunii acestor sindicate, în strictă dependență de autorități și de măsurile guvernamentale, fie ele de ordin economic sau politic.

Membrii sindicatului erau diverși proprietari crescători de animale sau comercianți.

Caracterul acestui sindicat, ca și a celorlalte de acest fel, din Cluj, Brașov, etc. reiese din însuși legislația care le-a organizat.

Arhiva Sindicatului se compune din procese-verbale ale ședințelor adunării generale, rapoarte, referate, circulare, corespondență cu exportatorii din țară și importatorii din străinătate, autorități și bănci etc.

Materialul arhivistic conține multe informații cu privire la căutarea, păstrarea și organizarea de debușuri, cu date concrete referitoare la situația — în cursul anilor 1933—1938, de pe piața iugoslavă, austriacă, italiană, cehoslovacă, franceză, greacă și din Orientul Apropiat (Egipt, Palestina, Siria, etc.). Alte documente oglindesc orientarea exportului de animale spre Germania, în perioada 1933—1944, evidențiind aservirea economică a țării față de Germania hitleristă după 1938. Se mai găsesc informații privind concurența pe piața externă și repercusiunile diferitelor măsuri luate de guvernul român cu privire la export în general, asupra exportului de animale, etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 282. Anii extremi : 1930—1947. Inventar nr. 730.

Bibliografie : Hamangiu, *Codul genera' al României ; Legi noi de unificare*, vol. XVIII/1930, vol. XIX/1931 ; Maievschi M., *Contribuții la istoria finanțelor publice ale României între cele două războaie mondiale*, București, 1957.

SOCIETATEA COMERCIALĂ BĂNĂȚEANĂ S. A. TIMIȘOARA

Societatea comercială bănățeană S. A. Timișoara a luat ființă în anul 1928, aflându-se în sfera de interese a Băncii Timișoarei. De la înființare și până la lichidarea definitivă a purtat următoarele denumiri : între anii 1928—1937 Societatea anonimă bănățeană pentru construcții de case,

între anii 1937—1938 Societatea anonimă bănațeană imobiliară, între anii 1938—1950 Societatea comercială bănațeană, s.a. Timișoara, prescurtat „Socoban“.

Scopul societății a fost cumpărarea și vânzarea imobilelor, zidirea caselor de raport și procurarea mijloacelor bănești necesare, cumpărarea, exploatarea și revînzarea de imobile urbane și rurale.

Materialul arhivistic creat de această societate cuprinde acte în legătură cu constituirea societății, procese verbale ale adunărilor generale, bilanțuri etc.

Documentele reflectă diversitatea afacerilor comerciale ale societății, concretizate în reprezentarea altor firme, finanțarea unor firme comerciale, luarea în arendă a băilor publice „Neptun“ din Timișoara, practicarea comerțului cu produse alimentare, coloniale, semințe, cereale, făină, articole tehnice, unelte și mașini agricole, biciclete etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 142. Anii extremi : 1928—1950. Inventar nr. 110.

SOCIETATEA COMERCIALĂ METALURGICĂ S.A. BUCUREȘTI „SOCOMET“

În anul 1926 se constituie Societatea Comercială Metalurgică „Socomet“ s.a. București, ca un sindicat pentru desfacerea în comun a mărfurilor produse de uzinele metalurgice membre, cu scopul de a le asigura dominația monopolistă pe piață și în consecință, profituri cât mai mari.

Membrii constitutivi ai acestei societăți au fost Uzinele și Domeniile Reșița (U.D.R.), Uzinele Metalurgice Unite Titan-Nădrag-Călan (Metalunit), apoi Uzinele Schramm, Hüttel, Schmidt-Toplet, Industria Sîrmei-Cîmpia Turzii, Întreprinderile Metalurgice Dunărene s.a., cărora li se alătură și Uzinele David Goldenberg-București, Uzinele „Vlahița“ și altele, care nu puteau rezista presiunii economice a „Socomet-ului“.

Pe lângă sediul la București, s-a creat un birou de vânzare al societății „Socomet“ la Timișoara, care a funcționat pînă în 1941.

Desființată în 1940, activitatea ei este continuată de Oficiul de desfacere a fierului „Odesfer“ cu sediul la București, înființat în 1941.

Materialul arhivistic cuprinde statute, procese-verbale de ședință ale organelor de conducere ale Socomet-ului precum și ale firmelor participante, dări de seamă periodice, bilanțuri, memorii, corespondență, registre de intrare-ieșire, etc. și se referă exclusiv la desfacerea produselor U.D.R. și uzinelor Nădrag, Ferdinand și Călan.

Documentele conțin informații privind convențiile încheiate cu diferite întreprinderi în vederea comercializării cât mai rentabile a produselor ; tendința de eliminare a concurenților de pe piața internă și de exercitare a

controlului asupra acesteia ; desfacerea de unelte agricole ; contingentarea producției întreprinderilor participante pentru a asigura profitul ; efectele crizei economice din 1929—1933 asupra desfacerii (reducerea comenzilor, stocuri disponibile, criza de numerar etc.) efectuarea de tranzacții comerciale cu străinătatea etc.

Materialul arhivistic mai furnizează date referitoare la condițiile de vânzare ale articolelor comercializate în diferite părți ale țării, solvabilitatea anumitor firme din țară, la situația altor întreprinderi industriale și comerciale (data de înființare, capitalul social și acționarii, dezvoltarea activității, producția, situația financiară a firmelor respective) etc.

Informațiile documentare se referă la sortimentele mărfurilor comercializate precum și proveniența lor : fier, fontă, roți, manșoane și accesorii de locomotivă de la Uzinele și Domeniile Reșița (U.D.R.), oțel lat și rotund, fier în bare, tablă neagră, galvanizată, albă și alte laminate de la U.D.R. și de la Uzinele Nădrag, Călan, Ferdinand și Titan Galați, articole de tucerie comercială și sanitară de la Schamm, Hüttl, Schmidt s.a. Topleț, Uzinele Vlahița, Uzinele Basarab din București etc., cuie și sîrmă de la Industria Sîrmei s.a. Cluj, Întreprinderile metalurgice D. Goldenberg și fiii ș.a. Brăila ș.a.m.d.

Există și unele referiri accidentale la grevele din 1926 de la Reșița și din 1927 de la Uzinele Metalurgice Unite Titan-Nădrag-Călan și din București.

O parte a materialelor arhivistice se referă la aspecte din viața internă a societății ca, de exemplu, creșterea capitalului social, a profitului încasat de acționari, investiții, salarii, etc.

Semnalăm dosarul procesului dintre Max Aușnit, inițiatorul organizării Socomet-ului și Uzinele Metalurgice Unite Titan-Nădrag-Călan, din care reiese că fondatorii urmăreau ruinarea, acapararea și controlarea unor anumite întreprinderi metalurgice și stoarcerea unor profituri și mai mari.

Arh. Stat. Caransebeș. u.p. 6969. Anii extremi. 1926—1941. Inventar nr. 43. Limba română, germană, maghiară, franceză, etc.

UZINELE ȘI DOMENIILE REȘIȚA (U.D.R.). REPREZENTANȚA TIMIȘOARA

Conform decretului-lege din 8 iunie 1920 are loc constituirea societății anonime „Uzinele de fier și domeniile Reșița”, care preia și continuă activitatea unei societăți înființate în 1854.

Reprezentanța din Timișoara se organizează, la început, pe lângă Direcția administrativă, care a funcționat la Timișoara pînă în 1927 și-și desfășura activitatea în colaborare cu Biroul de vămuire și expediții Timișoara, organ comun al U.D.R. și societății Metalunit. După 1930, cînd

biroul susamintit a fost desființat, reprezentanța din Timișoara rămîne organ de sine stătător, care rezolva transacțiile de import-export, de vămuire, problemele de ordin juridic, etc. Ea își desfășoară activitatea pînă în 1951, cînd este lichidată.

Materialul arhivistic existent reprezintă numai un fragment din fondul creat de reprezentanță, și cuprinde statute, regulamente de muncă și de salarizare, scheme de salarizare, dări de seamă, bilanțuri, ordine, instrucțiuni, diverse procese-verbale, convenții comerciale, contracte, acte procesuale, registre de intrare-ieșire a corespondenței, corespondență etc.

Cea mai mare parte a materialului documentar se referă la operațiile de export-import ale U.D.R. Cercetătorii pot obține informații privind articolele exportate, (unelte agricole, cărbuni de retortă, mangal, ulei, che-
restea), principalele țări spre care au fost îndreptate exporturile : (Germania, Turcia, Olanda, Ungaria, Bulgaria, Jugoslavia, Grecia), precum și obiectul importului ; printre articolele importate din Germania, Anglia, Suedia, Cehoslovacia, Austria, Elveția, Italia, Polonia, Jugoslavia etc., figurează mașini și utilaje industriale, instalații și echipament electric pentru centrale de forță și electrice, instrumente de măsurat pentru diferite instalații, minereu de fier, magnezit etc.

Documentele din acest fragment de fond mai conțin informații privind salarizarea muncitorilor, cu reducerile efectuate în perioada crizei economice din 1929—1933, condițiile de muncă, durata zilei de muncă etc.

Referitor activitatea juridică a Reprezentanței, sînt semnificative documentele care oglindesc eforturile și mașinațiunile de culise întreprinse de societate pentru a-și sustrage domeniile de la aplicarea reformei agrare din 1921. Referitor la această chestiune, există documentație pentru cunoașterea perimetrelor domeniilor, a categoriilor de culturi etc.

Deși reduse ca număr, documentele care se referă la probleme sociale prezintă deosebită importanță, atestînd spiritul de luptă a maselor exploatate. Astfel în 1926, muncitorii amenință cu grevă dacă nu li se satisfac revendicările de majorare a salariilor. O serie de ordine și dispoziții privind luarea de măsuri pentru împiedecarea propagandei comuniste, a răspîndirii de manifeste în 1940, existente în materialul arhivistic, demonstrează eficacitatea activității P.C.R. și creșterea combativității comuniștilor și a muncitorilor în general în lupta împotriva pregătirii celui de al doilea război mondial, fapt cu atît mai important cu cît uzinele Reșița erau una din principalele producătoare de material de război.

Informații valoroase se pot culege și în legătură cu lupta dusă de țărani din localitățile de pe cuprinsul domeniilor societății, pentru a obține

pământ în baza legii pentru reforma agrară din 1921, luptă care a continuat mai mulți ani.

O serie de documente se referă la măsuri organizatorice ale societății, ca reorganizarea direcțiilor, înființări-desființări de servicii și unități etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 690. Anii extremi : 1924—1951. Inventar nr. 718. Limba : română, germană, franceză, maghiară, engleză.

Bibliografie : Cimponeriu ; *Date privind acapararea industriei naționale de către monopolurile străine cu sprijinul claselor stăpînitoare din România burghezo-moșierască*, în Studii, revistă de istorie, nr. 2/1959 ; *Uzinele Reșița în anii construcției socialiste*, Ed. Acad. R.P.R., 1963.

UNIUNEA SINDICATELOR DIN INDUSTRIE ȘI COMERȚ (U.S.I.C.), TIMIȘOARA

În scopul înlăturării speculei și asigurării bunei desfășurări a comerțului, măsuri necesare pentru refacerea economiei naționale — sarcină de bază trasată de Conferința Națională a P.C.R. din 1945, statul a luat sub supravegherea sa și organizațiile negustorești, afiliindu-le la U.S.I.C., prin intermediul căreia exercita controlul asupra desfășurării activității comerciale.

Uniunea sindicatelor din industrie și comerț din Timișoara a înglobat într-o singură organizație — în 1946 — pe toți comercianții timișoreni, dintre care o parte fusese organizată în Reuniunea comercianților, precum și toate organizațiile comerciale din județul Timiș-Torontal. Între U.S.I.C. și Camera de Comerț a existat o strînsă legătură, întărită și prin faptul că aceleași persoane figurează în conducerea ambelor organizații.

Materialul arhivistic al U.S.I.C. se compune din procese-verbale ale ședințelor adunărilor, statute ale sindicatelor respectiv asociațiilor profesionale membre, referate, rapoarte, circulare, decizii etc și conțin informații privind organizarea diferitelor sindicate profesionale și afilierea lor la Uniune, transformarea sindicatelor în asociații profesionale, constituirea comitetului pentru verificarea registrelor de calculație, a comisiei paritare locale, a comisiei de arbitraj, constituirea filialelor la Jimbolia, Ciocova, Cenadul Mare, Lipova, activitatea U.S.I.C.-ului în problemele impunerilor, aprovizionării cu mărfuri a comerțului particular, ale stabilizării monetare (1947) și recalculării prețurilor, editarea Buletinului Informativ, influența Centrocom-urilor și magazinelor de stat asupra comerțului, monopolul statului asupra băuturilor spirtoase etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 68 Anii extremi : 1946—1952. Inventar nr. 540.

e) BANCARE

BANCA AGRARĂ S.P.A. DIN CLUJ, AGENȚIA ORȘOVA

În 1910 a fost înființată Casa Generală de Păstrare din Orșova s.p.a., care fuzionează în 1920 cu Banca de Industrie și Comerț s.p.a. Orșova, fondată în anul 1919, iar aceasta la rîndul ei devine prin fuzionare, în anul 1922 agenția din Orșova a „Băncii Agrare“ s.p.a. din Cluj.

Agenția Orșova funcționează pînă în 1934 fiind administrată de centrala din Cluj.

Arhiva ei a fost predată, după lichidare, sucursalei din Lugoj a Băncii Agrare.

Arhiva Agenției Orșova preluată de Filiala Arhivelor Statului Lugoj, prezintă multe lipsuri și conține numai registre principale de operațiuni bancare, din care se pot extrage informații privind relațiile cu unele bănci din străinătate, apoi în legătură cu acordarea de credite ipotecare (țărânimii și executarea silită a țăranilor insolvenți etc.

Arh. Stat. Lugoj. u.p. 45. Anii extremi: 1911—1934. Inventar nr. 8. Limba: română, maghiară.

BANCA AGRICOLĂ S.P.A. DIN CLUJ, SUC. LUGOJ

În anul 1900 a fost constituită la Lugoj Banca Poporului s.p.a., finanțată de biserica greco-catolică din Banat. În urma unor afaceri dubioase din anii 1925—1927, ajunge în 1928 în pragul falimentului. Înainte de a da faliment, a fost preluată, cu activul și pasivul ei de către Banca Agrară Privilegiată din Cluj, care o transformă în sucursală la Lugoj.

Noua sucursală, dirijată și administrată din Cluj, a funcționat pînă la 1948, cînd a fost lichidată în urma naționalizării.

Materialul documentar existent reprezintă numai un fragment al arhivei create de sucursală, cea mai mare parte a materialului arhivistic fiind distrusă cu prilejul diferitelor evenimente legate de cele două războaie mondiale, și se compune din registre de procese-verbale ale ședințelor consiliului de conducere și diferite registre bancare.

Majoritatea informațiilor privesc afacerile curente și comune activității bancare. Alături de acestea se mai pot găsi date privind situația economică din timpul primului război mondial și perioada imediat următoare, activitatea incorectă a membrilor comitetului administrativ (delapidări, tantieme ilegale etc.), participarea unor acționari ai băncii la capitalul societății U.D.R. ș.a.

Un alt aspect oglindit în documente este îndatorarea gospodăriilor țărănești față de bancă și ulterior față de stat, rezultând că, în urma conversiunii datoriilor agricole, această instituție relativ mică înregistrează, în anii următori, datorii de la aproape 1.000 de gospodării, și că nici în urma conversiunii, situația țăranilor nu s-a îmbunătățit.

Arh. Stat. Lugoj. u.p. 85. Anii extremi 1900—1948. Inventar nr. 11. Limba : română și maghiară.

Bibliografie : Anuarul băncilor române, 1905, Sibiu.

BANCA AGRARĂ S.A. CLUJ, SUC. TIMIȘOARA

Banca agrară s.a. Cluj a fost înființată în ianuarie 1920, cu sediul la Cluj, avînd ca scop îndeplinirea operațiunilor legate de executarea reformei agrare, conform decretelor legii nr. 3911 din 12 sept. 1919 pentru reforma agrară și nr. 4167 din aceeași dată, referitor la înființarea Băncii Agrare pentru îndeplinirea reformei agrare, precum și a convenției încheiate între statul român și Banca Agrară s.a. Cluj la 9 noiembrie 1921. În anul 1928 se modifică statutele, stabilindu-se ca scop principal dezvoltarea agriculturii și apoi a industriei și comerțului.

Sucursala din Timișoara a Băncii Agrare s.a. Cluj a fost înființată în anul 1922, funcționînd pînă în anul 1934/35.

Arhiva sucursalei timișorene a Băncii Agrare cuprinde registre de procese-verbale ale comisiei administrative, registre de intrare-ieșire, diferite registre bancare, corespondență cu clienți și cu alte bănci, acte ipotecare și cambiale, acte de garanții, etc.

Cea mai mare parte a materialului arhivistic, formată din diferite registre bancare, se referă la operații bancare generale : acordări de credite, încasări, plăți, etc. Unele documente furnizează informații privind componența consiliului de administrație și a comitetului de cenzori relevînd participarea unor industriași și ofițeri superiori ; apoi, în legătură cu investiția de capital bancar în industrie — sucursala deținea acțiuni ale fabricii de oglinzi „Columbia“ din Timișoara ; alte documente conțin referiri la situația grea a țărănimii, fapt ce determină reprofilarea într-o oarecare măsură a activității sucursalei, etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 75. Anii extremi : 1922—1934. Inventar nr. 130.

BANCA ARDELEANĂ S.A. CLUJ, SUC. TIMIȘOARA

În 1921 se constituie la Timișoara „Banca comercială și economică” s.p.a., care preia și continuă activitatea unei bănci cu profil asemănător, înființată în 1891. În condițiile crizei generale de supraproducție, în 1929, această bancă fuzionează cu Banca Ardeleană și Casa de economii, s.a. din Cluj, fosta instituție bancară din Timișoara devenind o sucursală a băncii clujene.

Conform legii bancare din 1934, denumirea băncii, respectiv a sucursalei, se modifică, în forma arătată în titlu. Sucursala își încetează activitatea în 1948, prin efectul legii de naționalizare.

Materialul arhivistic, este format din registru de procese-verbale ale ședințelor adunării generale, bilanțuri, registre contabile, corespondență cu diferite instituții bancare și clienți din țară și străinătate, etc. și oferă ample informații de natură economico-financiară. Documentele ilustrează evoluția capitalului social al băncii, emisiuni de noi acțiuni, lărgirea sferei de activitate, banca efectuând tranzacții din ce în ce mai variate ca cont, lombard, cont-curent, depuneri spre fructificare, împrumuturi, ipotecare, etc. Este atestată documentar împletirea capitalului bancar cu cel industrial și comercial, banca fiind participantă la capitalul social al unei societăți de construcții din Timișoara.

O mare cantitate de documente oglindește operațiunile efectuate de bancă în legătură cu decontarea exporturilor și importurilor efectuate de diverși clienți.

O altă categorie de acte furnizează informații referitoare la modul de aplicare a legii pentru conversiunea datoriilor, etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 2744. Anii extremi : 1894—1948. Inventar nr. 30. Limba : română, germană, engleză, franceză, maghiară, rusă, sîrbă, polonă, italiană.

BANCA COMERCIALĂ ITALIANĂ ȘI ROMÂNĂ, SUC. ARAD

Conform înregistrării la Camera de Comerț și industrie Arad, sucursala din Arad a Băncii Comerciale Italiene și Române a fost constituită la data de 4 august 1920, însă activitatea ei este consemnată documentar numai începînd din anul 1923. Sucursala arădană a funcționat, fără nici o schimbare de denumire, pînă în a doua jumătate a anului 1948, cînd banca a intrat în lichidare.

Arhiva creată de sucursală se compune din bilanțuri, dări de seamă, corespondență cu societăți bancare și firme din țară și străinătate, circulare

și dispoziții de la sediul central din Milano și centrala din București, dosarele clienților, etc.

Dintre problemele oglindite în materialul documentar, amintim aplicarea prevederilor acordurilor și convențiilor financiare încheiate de sediul central al băncii din Milano, cu societăți bancare din alte țări, (1934—1944), preschimbarea în bonuri de tezaur a titlurilor italiene (1938—1944), reglementarea plăților cu Germania pentru exportul de animale, cereale și cherestea (1941), aplicarea regimului bancar la devizele germane (mărci) în anii 1942—1944.

Un alt obiectiv în activitatea băncii, care rezultă din acte, a fost vânzarea și valorificarea de titluri „Înzestrarea armatei” 1936—1940, „Împrumutul intern de consolidare” 1938, „Rentă Română” 1938, „Datoria publică a României” 1941, „Împrumutul apărării naționale” (1945) și „Împrumutul refacerii” (1945).

Alte documente se referă la preluarea de către bancă a patrimoniului firmei „Patria și Ferăstrăul Arădan” aflată în stare de faliment (1939) precum și vânzarea-cumpărarea acțiunilor societății miniere „Mica” din Brad în 1940.

Operațiunile care au ocupat volumul cel mai mare în afacerile sucursalei arădene au fost cele în legătură cu achitarea și lichidarea exporturilor și importurilor efectuate de clienții ei, domiciliați nu numai în fostul județ Arad ci în întreaga țară. Sucursala din Arad a garantat exporturi și importuri de mărfuri efectuate de firmele românești cu firme comerciale din 16 țări.

Obiectele de import au fost : războaie mecanice de țesut și piese de schimb pentru mașini, fructe citrice, etc. din Germania, Egipt, Italia ; se exporta petrol în Germania, Anglia, Egipt, Turcia, iar cereale, cherestea, animale vii și tăiate, conserve de carne, semințe oleaginoase, viță de vie, pene de gîscă, marmoră cioplită, mică etc. în Austria, Belgia, Grecia, Anglia, Ungaria, Cehoslovacia, Franța și alte țări.

Actele păstrate în fond atestă, începînd cu anul 1938 subjugarea economică tot mai pronunțată a României față de Germania hitleristă.

Documentele din perioada 1945—1948 conțin informații privind extinderea activității de import-export ; reglementarea plăților prin devize ; numirea de către stat a unor administratori-controlori pe lîngă societățile comerciale particulare ; lichidarea sucursalei, etc.

Arh. Stat. Arad. u.p. 5684. Anii extremi 1923—1948. Inventar nr. : 181, 182, 183. Limba română, franceză, italiană, germană, maghiară.

Bibliografie : Zaharia E., *Arhiva Băncii Comerciale Italiană și Română*, în *Revista Arhivelor*, 2/1960, p.79—85.

BANCA VICTORIA S.A., ARAD

Institutul de credit și economii s.p.a. „Victoria“ din Arad a fost înființat la 1 noiembrie 1887, cu sediul în Arad, avînd sucursale la Șiria, Chișineu-Criș și Ineu.

La 19 iunie 1925 a luat ființă la Buteni a nouă sucursală a institutului, rezultată din afilierea la „Victoria“ a Institutului de credit „Codrul“ din Buteni. În anii următori, la sucursalele existente se adaugă cele din Radna și Rovine și o agentură la Grăniceri.

Anii premergători crizei generale economice de supraproducție (1927—1929) încep să se încheie însă defavorabil pentru „Victoria“. În condițiile create de criză, institutul a fuzionat, în 1931, cu „Bihoreana“ institut de credit și economii s.a. din Oradea și cu Banca Timișana s.a. din Timișoara, schimbîndu-și denumirea în Banca Victoria s.a. Arad.

Vechile sucursale ale băncii, al căror număr a sporit prin adăugarea sucursalelor băncilor fuzionate, au devenit agenții, înființîndu-se doar două sucursale, în Oradea și în Timișoara.

Criza economică determină în continuare restrîngerea activității, și desființarea progresivă a numeroase agenții. La 16 ianuarie 1933, Banca Victoria s.a. Arad avea sucursale la Oradea și Timișoara, agenții la Ineu, Buteni, Radna, Chișineu Criș, Buziaș, Deta, Jimbolia, Recaș, Vinga, Tinca, Beiuș, Salonta, Aleșd, Lugoj și o expoziură la Șiria. Numai după cîteva luni, la 1 august 1933, au fost radiate agențiile Ineu, Buziaș, Deta, Jimbolia, Recaș, Vinga, Lugoj, Tinca și Aleșd.

Banca Victoria s.a. Arad, ca și celelalte bănci din țară, a fost naționalizată la data de 11 iunie 1948.

Arhiva băncii este formată din procese-verbale ale adunărilor generale și ale conducerii băncii, bilanțuri, evidența acțiunilor și acționarilor pe perioada 1887—1948, corespondență cu bănci și clienți din țară și din străinătate, diferite registre bancare etc.

Problemele care s-au ivit pe parcursul activității băncii și care reies din material sînt multiple :

În anii de după primul război mondial, arhiva oglindește efectele stabilizării relative și parțiale a capitalismului asupra băncii, concretizate în majorarea capitalului social și în lărgirea teritorială a sferei de activitate a „Victoriei“. Fenomen tipic pentru concentrarea capitalului este înființarea filialei la Buteni (rn. Gurahonț, reg. Crișana) pe calea fuziunii cu Institutul de credit „Codrul“ din Buteni.

Formarea capitalului financiar este consemnată în documentele referitoare la preluarea de către bancă a carierei de marmoră din Vașcău, exploatarea și expertiza ei geologică (1925—1938), preluarea pădurilor și a fabricii de cherestea a întreprinderii Urvis-Bocsig (1927—1934), a întreprinderii

prinderii industriale de exploatare păduri „Zarandul“ (1928) etc., construcția și exploatarea liniilor industriale forestiere Bocsig-Urvis (reg. Crișana), Rîșculița-Cioara (reg. Hunedoara), existînd planurile de execuție a acestor linii din anii 1927—1944. Încă în 1930, banca ia în arendă și exploatează Băile Lipova (rn. Lipova, reg. Banat).

Materialul arhivistic relevă faptul că banca a întîmpinat greutăți încă înainte de criza economică mondială din 1929—1933, anul 1927 fiind primul an care nu s-a încheiat cu beneficii. Urmările crizei apar în restrîngerea activității ; în desființarea multor subunități și în fuzionarea Băncii Victoria-Arad cu Banca Timișana, Timișoara și cu Institutul de credit și economii „Bihoreana“ s.a. din Oradea în 1931, realizată în urma sugestiilor primite de la Ministerul de Finanțe și sprijinită de Banca Națională a României.

Din arhiva băncii „Victoria“ Arad se mai desprind următoarele probleme legate de activitatea ei : garantarea exporturilor de lemn-cherestea, animale etc. ale firmelor din Transilvania în Anglia, Austria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Germania, Grecia, Italia, Iugoslavia, S.U.A., Ungaria etc. (1926—1947), întreținerea de relații cu instituțiile bancare din străinătate în scopul finanțării exporturilor sau importurilor efectuate de firmele românești și străine, tot în aceeași perioadă.

Documentația privind acordarea de credite ipotecare în țară și evidența lor se referă la toată perioada existenței băncii (1887—1947), iar cele privind vînzarea la licitație a imobilelor debitorilor nesolvabili, la anii 1925—1947.

Datele cuprinse în arhiva băncii Victoria cu sediul la Arad se completează cu cele din fondul Banca Timișana-Victoria cu sediul la Timișoara, aflat la Serviciul regional.

Arh. Stat. Arad. u.p. 4150. Anii extremi : 1887—1948. Inventar nr. 193. Limba : română, maghiară, germană, franceză.

BĂNCILE BĂNĂȚENE UNITE S.A., TIMIȘOARA

Instituția bancară care a funcționat sub denumirea de „Băncile Bănățene Unite“ s. a. a luat ființă în anul 1929, prin fuzionarea „Băncii centrale svăbești“ s. a. Timișoara — care a existat, sub diverse nume începînd din 1881, — cu „Casa de păstrare civilă“ s. a. din Arad. „Băncile bănățene unite“ (B.B.U.) aveau la început cîte o centrală la Timișoara și Arad, cea de a doua transformîndu-se în sucursală, conform legii bancare din 1934. Această instituție bancară avea 50 de sucursale și deținea majoritatea acțiunilor „Băncii de comerț“ s. a. din Brașov.

În ianuarie 1948 denumirea ei se schimbă în „Banca economică din Timișoara“, fiind naționalizată la 11 iunie 1948, lichidarea ei este terminată în anul 1952.

Materialul documentar este format din registre de procese verbale ale adunărilor generale, ale consiliului de administrație și direcție, rapoarte și dări de seamă, corespondență cu bănci și clienți din țară și străinătate, etc.

Arhiva furnizează informații privind procesul de concentrare și centralizare a capitalului, concretizată în înghițirea de instituția în cauză a unei serii de bănci mai mici, precum chiar și în evoluția instituției ca atare — transformări, fuzionări; pătrunderea tot mai largă a capitalului bancar în sectorul industrial, concretizată în participarea băncii cu capital la diverse întreprinderi, cum au fost „Industria de lemne“ s. a. Caransebeș; „Bănăția“ soc. an. de construcții, Timișoara; „Soc. an. rom. pentru industria cînepii“, Pordeanu (raion Sînnicolaul Mare); „Moara sistematică“, ș.a. Sîntana—Comlăuș (raion Criș, reg. Crișana), etc. mergînd pînă la achiziționarea integrală a unor întreprinderi, ca de exemplu „Fabrica de cherestea“ din Biled (raion Sînnicolaul Mare) „Cărămidăria cu aburi“ s.a. Jimbolia, Cărămidăria „Concordia“ Cărpiniș, „Industria de lemn“ — fabrică de mobilă curbată — Pîncota (raion Arad).

Actele din componența acestui fond atestă desfășurarea unor intense relații bancare cu străinătatea și efectuarea operațiunilor bancare legate de afacerile de export-import ale clienților băncii.

Dintre alte probleme cuprinse în documentele acestui fond, mai amintim cele care oglindesc efectele crizei generale de supraproducție din 1929—1933, modul de aplicare a legii conversiunii datoriilor, evoluția capitalului social al băncii, etc.

Arh. Stat. Banat. u.p.: 963. Anii extremi: 1888—1951. Inventar nr. 25. Limba română, germană, franceză.

„CĂRĂȘANA“, CASA DE PĂSTRARE, LUGOJ S.P.A.

Casa de Păstrare „Cărășana“ Lugoj a fost înființată în ultimele decenii ale secolului XIX-lea, ca o societate pe acțiuni.

Ea participă, în anul 1905, la fondarea Băncii din Făget și a Casei de Păstrare pe acțiuni din Teregova.

Pînă în anul 1924 a funcționat sub denumirea „Cărășana“ Casa de Economii Lugoj, iar în perioada de la 1925 pînă la naționalizare, în 1948, sub denumirea „Cărășana“ Casa de păstrare s. p. a.

Materialul existent constituie doar o parte a arhivei, majoritatea actelor fiind distruse în perioada celor două războaie mondiale, în componența acestui fragment intrînd registre de procese-verbale ale ședințelor

consiliului de administrație și ale comitetului de cenzori, diferite registre bancare și statutul din 1920 al Casei de pensii a funcționarilor.

Documentele se referă, în cea mai mare parte, la operațiile bancare curente și comune. Există însă și informații privind unele aspecte particulare, din care rezultă, spre exemplu, deținerea majorității acțiunilor acestei bănci de către Banca Timișoarei și Societatea comercială pe acțiuni Timișoara; existența unui conflict între grupul de acționari din Lugoj și Banca Timișoarei; participarea acestei bănci la capitalul unor stabilimente industriale: fabrica de textile „Moara și Țesătoria” s. a. Lugoj, fabrica de lichioruri și rom „Besco” s. a. Lugoj; concentrarea capitalului etc.

Arh. Stat. Lugoj. u.p. 79. Anii extremi: 1920—1949. Inventar nr.: 10.

CASA AGRICOLĂ DE PĂSTRARE ARAD—CENĂDANA, ARAD

Casa agricolă de păstrare Arad-Cenădana, s.a. a fost constituită în anul 1889 de un grup de moșieri și capitaliști din fostele județe Arad și Cenad, avînd sucursale la Pecica-Rovine (raionul Arad), Zerind (raionul Criș, regiunea Crișana), Sebiș (raionul Gurahonț, regiunea Crișana), Cermei (raionul Ineu, regiunea Crișana) și Chișineu—Criș (raionul Criș, regiunea Crișana).

Instituția funcționează pînă la 11 iunie 1948, cînd a fost naționalizată, dată la care intră în lichidare.

Materialul arhivistic creat de Casa agricolă de păstrare Arad-Cenădana se compune din registre de procese-verbale ale adunărilor generale ale acționarilor băncii și ale ședințelor consiliului de administrație, registre de evidența acționarilor, dosarele clienților, etc.

În ce privește problematica documentelor din fond, se impune atenției, în primul rînd, orientarea înspre credite agricole. Această orientare devine mai marcantă după anul 1900 și oglindește pătrunderea tot mai puternică a relațiilor capitaliste în agricultură, folosirea mașinilor agricole, pe de o parte și mai tîrziu, promovarea producției agricole în vederea asigurării necesităților de aprovizionare determinate de politica de pregătire a primului război mondial, pe de altă parte.

Materialul documentar cuprinde referiri la efectele crizei economice din 1929—1933, ilustrînd, printre altele, fenomenul concentrării și centralizării capitalului, caracteristic pentru perioadele de criză. Astfel în 1929—1930 această instituție, puternică din punct de vedere financiar, preia

patrimoniul „Băncii asociate s.a.“ din Arad și a „Casei de păstrare s.a.“ din Chișineu-Criș, ajunse la faliment din cauza crizei, și continuă să se mențină la un bilanț activ în tot timpul crizei.

Sînt ilustrative documentele care atestă activitatea bancară determinată de aplicarea legii conversiunii datoriilor agricole și urbane, din care rezultă, că în perioada 1934—1940, cea mai mare parte a profiturilor realizate de bancă provin de pe urma acestor operații. Acordînd credite țărănilor înglodați în impozite și datorii, banca a realizat un dublu profit, pe de o parte, plasarea capitalului în bune condiții, iar pe de altă parte, îmbogățirea patrimoniului prin vînzarea la licitație a bunurilor imobile ale debitorilor insolvenți.

Materialul arhivistic de după 23 August 1944 aduce informații privind politica guvernului democrat de îngrădire a elementelor capitaliste din prima etapă a revoluției populare. Documentele atestă numirea de către Ministerul de Finanțe a administratorului supraveghetor pe lîngă conducerea băncii (1945), exproprierea a 357 ha. din posesiunile de pămînt ale băncii (1945—1946), efectuarea stabilizării monetare din 1947, naționalizarea băncii (1948) și perioada de lichidare, care a durat pînă în 1950.

Arh. Stat. Arad. u.p.: 467. Anii extremi 1880—1950. Inventar nr. 184. Limba : română, maghiară, germană.

INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECONOMII „ALBINA“ SIBIU, SUC. ARAD

După cum rezultă dintr-un chestionar, completat la cererea Băncii Naționale, avînd numărul 3972/11.1947 sucursala din Arad a Institutului de credit și economii „Albina“ Sibiu, a luat ființă la 01.04.1946, cuprinzînd în raza ei de activitate orașul și județul Arad.

Consiliul de administrație și comitetul de cenzori, organe de conducere, funcționau numai la centrala din Sibiu.

În anul 1948 sucursala din Arad a închis toate conturile creditoare ale întreprinderilor naționalizate, intrînd în lichidare, care durează pînă în anul 1951.

Arhiva sucursalei din Arad se compune din registre bancare registre de intrare și ieșire, corespondență cu bănci și firme din țară și străinătate, cu centrala etc.

Datele oferite de materialul arhivistic se referă la înființarea și intrarea în lichidare a băncii, la efectuarea atribuțiilor ei : acordarea de credite

agricole, cambiale și ipotecare, acordarea de credite pentru mărirea producției și refacerea economiei țării (1947), colectarea numerarului prin executarea lucrărilor de reformă monetară (1947).

Se păstrează în arhivă evidența alfabetică a întreprinderilor industriale și comerciale, repartizate la instituțiile bancare pentru acordarea de credite (1946—1948), precum și evidența nominală și numerică a debitorilor „Albinei” Arad.

O altă problemă oglindită în documente este întreținerea de relații cu instituții din străinătate.

Arh. Stat. Arad. u.p. 443. Anii extremi 1946—1951. Inventar nr. 192.

INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECONOMII „ALBINA” SIBIU, SUC. LUGOJ

„Albina” Institut de credit și Economii Sibiu, înființează în anul 1908, o sucursală la Lugoj, care în anul următor comasează și preia operațiile bancare ale Institutului de credit și economii „Lugojana” s. a., fondat în anul 1889.

Pe lângă acordarea de împrumuturi, Albina a luat parte la emisiuni de titluri ale statului și județelor, a cumpărat și a vândut imobile, efecte publice, cecuri, etc.

Sucursala Lugoj s-a desființat în 1948, operațiunile de lichidare s-au terminat în 1949.

Materialul arhivistic conține registrele de evidență ale operațiilor bancare și dosarele debitorilor ipotecari și pe cont curent, care oferă date privitoare la activitatea firmelor industriale și comerciale din Lugoj și la datoriile țărănimii din fostul județ Severin, care constituia majoritatea clientelei.

Mapele cu sentințele judecătorești, păstrate în fond, furnizează multe informații cu privire la execuțiile judecătorești cerute de „Albina” pentru întârzieri la achitarea datoriei; la dobânzile extrem de mari, care deseori atingeau totalul sumei împrumutate, etc.

Printre altele, se găsesc și unele informații privind familia maestrului Ion Vidu, din Lugoj.

Arh. Stat. Lugoj. u.p. 149. Anii extremi: 1908—1949. Inventar nr. 12.

INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECONOMII „ALBINA“ SIBIU, SUC. TIMIȘOARA

Institutul de Credit și Economii „Albina“ din Sibiu a luat ființă în anul 1871—1872 și a avut un rol important în dezvoltarea economică a burgheziei române din Transilvania.

Sucursala din Timișoara a „Albinei“ Sibiu a luat ființă în anul 1912 și a fost lichidată în 1948—1949.

Materialul arhivistic existent constituie doar un fragment din arhiva sucursalei, lipsind complet actele din anumite perioade, iar cele păstrate prezintă multe lacune. În componența lui intră registrul cartea mare, registre de împrumuturi ipotecare, registre de gajuri, registre de depuneri etc.

Fragmentul de fond oglindește principalele obiective ale activității sucursalei timișorene, cum au fost depunerile spre fructificare, depunerile de efecte și titluri, împrumuturile ipotecare și cambiale, comisioane, cumpărare de imobile etc.

Orientarea exportului de animale în anii 1936—1943 poate fi urmărită în registrul nominal al exportatorilor de animale rezultând, printre altele, că din 1938 exportul se dirijează în Germania hitleristă și țările ocupate sau legate de ea.

Institutul de credit și economii Albina a mai avut sucursale și în alte centre din regiunea Banat, ca de exemplu în Arad și Lugoj. Fondurile arhivistice respective, ce se află la filialele noastre sînt prezentate în acest îndrumător.

Arh. Stat. Banat. u.p. 47 : Anii extremi : 1922—1946. Inventar nr. 115.

PRIMA CASĂ DE PĂSTRARE DIN CARANSEBEȘ, SOC. AN. PE ACȚIUNI

„Prima casă de păstrare din Caransebeș“ a fost înființată în anul 1877. După primul război mondial, a ajuns în sfera intereselor băncii „Marmorosch Blank et. Comp.“ din București, — cu care avusese legături de afaceri încă de la sfîrșitul sec. XIX-lea, — iar din anul 1921 devine cointeresată „Banca Timișoarei“ și „Societatea comercială“ s.a. Timișoara. Își încetează existența în 1948, prin naționalizare.

Materialul arhivistic a suferit pierderi însemnate păstrîndu-se în parte, bilanțuri, rapoarte și dări de seamă, documentație privind conturile curente, operațiile cu deize, state de plată, dosare ale debitorilor, etc.

Cea mai mare parte a actelor păstrate, se referă la operațiunile spe-

cifice bancare. Se găsesc însă și informații privind folosirea capitalului bancar în afaceri comerciale și în industrie. Astfel, din documente rezultă că instituția în cauză s-a ocupat cu comercializarea băuturilor spirtoase — avînd depozite și magazine de desfacere proprii — ; a participat ca acționară la capitalul Uzinei electrice din Caransebeș (1921) ; a controlat Fabrica de piele din Caransebeș (începînd din 1926) etc.

Materialul documentar mai atestă extinderea relațiilor de afaceri cu diverse bănci din străinătate.

Prezintă interes și documentația privind evaluarea unor imobile din diferite localități, în legătură cu acordarea de împrumuturi ipotecare etc.

Arh. Stat. Caransebeș, u.p. : 516. Anii extremi : 1880—1948. Inventar nr. 49.
Limba : română, germană, maghiară, franceză, italiană, engleză, sîrbă.

IV. FONDURI MUNCĂ, SĂNĂTATE ȘI ASIGURĂRI SOCIALE

CASA ASIGURĂRILOR SOCIALE ARAD

La baza dezvoltării asigurărilor sociale, au stat decretul lege nr. 1327/1920 și Legea privind organizarea Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale din 1920.

În urma completării și modificării legilor sus-indicate, în 1924 iau naștere casele cercuale de asigurări, iar în virtutea Legii pentru unificarea Asigurărilor sociale din 1933, sînt înființate casele de asigurări sociale și organul lor central — Casa centrală a asigurărilor sociale.

Casele de asigurări sociale aveau scopul de a administra asigurarea membrilor, în caz de boală, maternitate și deces.

Existența Casei de asigurări din Arad este atestată documentar din 1921, desfășurînd activitatea sa prin diferite servicii, secții și birouri al căror număr și structură au suferit dese schimbări, în tot timpul existenței.

Pe lângă această instituție a funcționat și o instanță de judecată, pentru rezolvarea problemelor litigioase ivite între Casă și asigurații săi.

Casa asigurărilor sociale a fost desființată în 31.12.1948, prin reforma asigurărilor sociale, potrivit căreia toate unitățile sanitare ce depindeau pînă la data de 31.12.1948, de Casa Centrală au fost preluate cu întreg inventarul și personalul sanitar și administrativ de către Ministerul Sănătății pe data de 1 ianuarie 1949, iar asistența medicală a asiguraților și familiilor lor au trecut în competența sindicatelor.

Fondul „Casa asigurărilor sociale Arad” are multe lacune ; astfel lipsesc cu desăvîrșire registrele și cea mai mare parte a actelor de registratură.

Majoritatea materialului arhivistic constă din liste de plată a cotizațiilor de asigurări sociale ale firmelor individuale și sociale existente între anii 1932—1948, o mică parte fiind formată din referate, rapoarte, dări de seamă, acte contabile, dosare personale și acte referitoare la salariații Casei etc.

Documentele conțin informații referitoare la mișcarea membrilor ; la încadrarea membrilor în diferite clase de cotizare ; la accidente de muncă ; la măsuri pentru preîntâmpinarea accidentelor de muncă ; la acordarea de tratamente ; medicamente, ochelari, proteze ; la internări în spitale sau trimeri la stațiuni balneo-climaterice ; la acordarea ajutorului bănesc de boală, naștere, bătrînețe, înmormântare ; la stabilirea și plata pensiilor ; la urmărirea și executarea debitelor firmelor în restanță etc.

Acele Instancei de judecată relevă litigiile cauzate de neachitarea cotizațiilor de către patroni, de sustragerea acestora de la plata ajutoarelor de accidente, de declararea cu întârziere a accidentelor de muncă, de neglijarea măsurilor de prevenire a accidentelor etc.

Listele de plata cotizațiilor de asigurări sociale servesc la rezolvarea cererilor oamenilor muncii pentru stabilirea vechimii în muncă.

Arh. Stat. Arad. u.p. 4371. Anii extremi : 1921—1949. Inventar nr. 191.

CORPORAȚIUNEA MESERIAȘILOR DIN LUGOJ

Corporațiunea Meseriașilor din Lugoj a fost înființată în 1884, funcționând pînă în anul 1919 sub denumirea de Asociația meseriașilor din Lugoj, iar apoi cu denumirea Corporațiunea Meseriașilor din Lugoj. A fost desființată în 1936.

Arhiva este formată din procese verbale ale adunărilor generale, ale consiliului de conducere și ale comisiei de împăciuire, fișe de evidență a patronilor, cu angajații lor, fișe de evidență a calfelor și contracte de ucenicie ; registre de intrare-ieșire, corespondență etc.

Documentele oglindesc aspecte variate în legătură cu activitatea acestei asociații patronale. O importanță deosebită au materialele arhivistice care se referă la lupta clasei muncitoare, fiind atestate numeroase greve, ca de pildă în 1905, cînd au loc 15 greve parțiale ale dulgherilor, tîmplarilor, lăcătușilor, croitorilor, brutarilor, zidarilor, vopsitorilor și zugravilor ; unii meseriași organizînd chiar mai multe greve consecutive, ca de exemplu dulgherii, de 6 ori. În anul 1906, documentele semnalează un număr de opt greve parțiale ale zidarilor, dulgherilor, tîmplarilor, tinichigiilor, ale lucrătorilor necalificați din construcții, zugravilor, cărăușilor, și tipografilor, cu participarea a aproape 1 100 de muncitori ; precum și o grevă generală a muncitorilor din Lugoj, declarată în semn de protest împotriva arestării

unui conducător al mișcării muncitorești, cu participarea a peste 1 900 de greviști și care a fost însoțită de o mare demonstrație de stradă la care au participat aproximativ 5 000 de oameni. Principalele revendicări erau reducerea zilei de muncă la 9,30 ore și mărirea salariilor.

Alte aspecte oglindite în documente sînt : durata zilei de muncă, în majoritatea cazurilor de 12 ore, nivelul scăzut al salariilor, folosirea muncii neplătite a ucenicilor, concedierea fără preaviz a calfelor, reținerea ilegală a uneltelor lor de către patroni, folosirea în muncă a copiilor sub 14 ani.

Arh. Stat. Lugoj. u.p. 16.074. Anii extremi 1901—1936. Inventar nr. 5. Limba : română, maghiară.

OFICIUL JUDEȚEAN CARAȘ AL CAMEREI DE MUNCĂ TIMIȘOARA cu sediul la ORAVIȚA

Oficiul județean Caraș al Camerei de Muncă Timișoara, cu sediul la Oravița, a luat ființă o dată cu desființarea Corporațiilor Meseriașilor, efectuată în baza legii publicate în Monitorul Oficial nr. 90 din 30.04.1936. și odată cu organizarea Camerelor profesionale, create în baza legii publicate în Monitorul Oficial sub nr. 98 din 29.04.1936.

Materialul arhivistic este compus din procese verbale, ordine, rapoarte, situații, liste nominale ale muncitorilor alegători, corespondență, state de plată a salariilor angajaților oficiului, fișe personale ale ucenicilor, indice alfabetic al meșterilor, registre cu procese-verbale, registre de intrare-ieșire a corespondenței, registru nominal de eliberarea cărților de meșteri.

Documentele conțin informații cu privire la : preluarea patrimoniului Corporației Meseriașilor din Oravița de către Oficiul județean al Camerei de muncă Oravița, (1936) ; participarea la expoziția internațională industrială la Paris și participarea la Tîrgul de mostre din Satul-Mare (1937—1938) ; litigiile între calfe și ucenici pe de o parte și patroni pe de altă parte, cauzate de concedieri fără preaviz, sustragerea de la plata asigurărilor sociale, de la plata salariului pe timp de boală, pentru nerespectarea îndatoririlor contractuale etc.

Alte documente se referă la reglementarea deschiderii de atelier meșteșugărești în Oravița și jud. Caraș, a exercitării clandestine a meseriilor precum și constatarea acestei contravenții și deschiderea acțiunilor de judecată împotriva celor inculpați ; la prelungirea zilei de muncă peste opt ore ; la reglementarea repaosului duminical pentru ucenici, calfe și personal casnic și a concediilor de odihnă anuale.

O parte a materialului arhivistic este în legătură cu evidența încheierilor și înregistrărilor contractelor de ucenicie, reglementarea rezilierii acestor contracte, eliberarea și preschimbarea carnetelor de capacitate pentru meseriași calfe, a brevetelor industriale pentru meseriași și a carnetelor de muncă pentru muncitori ; constituirea de birouri informative în plasele județului Caraș subordonate Camerei de muncă Timișoara și Oficiului județean Oravița, în vederea informării meseriașilor asupra drepturilor și obligațiilor lor, etc.

Arh. St. Oravița u.p. 48. Anii extremi 1936—1948. Inventar nr. : 10

V. FONDURI CULTURALE

ASOCIAȚIA PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN (ASTRA)

Despărțămîntul Timișoara

În anul 1861 se constituie, la Sibiu „Asociațiunea Transilvăneană pentru literatura română și cultura poporului român“ <Astra> Sibiu, avînd ca scop — după cum se arată chiar în statute — progresul literaturii și culturii poporului român în toate domeniile, prin studiu, încurajarea întocmirii și publicării de lucrări, prin premieri și subvenții pentru diferitele ramuri ale științei și artei.

Despărțămîntul Timișoara ia ființă în anul 1898, ca rezultat al hotărîrii adoptate în adunarea generală a Asociației, ținută la Lugoj în 1896, privind înființarea de despărțăminte în Banat.

Materialul arhivistic creat de despărțămîntul Timișoara constă din procese verbale, referate, rapoarte, circulări, corespondență etc. și oferă date privind istoricul asociației, precum și informații în legătură cu diverse aspecte ale activității desfășurate.

Documentele atestă crearea altor unități ale asociației ; premiera cu cărți a elevilor buni, în scopul de a atrage copiii către școală ; dotarea bibliotecilor asociației și a celor comunale cu cărți de istorie, geografie, agricultură, igienă, morală, beletristică ; ajutorul bănesc acordat școlilor profesionale române ; înființarea de cinematografe etc. Rapoartele bibliotecarilor din comune, existente în fond, conțin date privind titlurile cărților citite, considerații asupra rezultatelor lecturilor ; apoi liste de cărți existente și nou achiziționate la diferite biblioteci ; conferințe ținute la țară etc.

Materialele documentare oglindesc caracterul progresist al influenței spirituale exercitată de „Astra“, prin despărțămintele ei bănățene, asupra populației române prin alfabetizare, grija pentru limba română, prin răspândirea literaturii și culturii române în masele populare, dar și transformarea asociației, în perioada de după primul război mondial, într-o unealtă a propagandei partidelor burghezo-moșieresti din România anilor 1918—1944.

Arh. Stat. Banat. u.p. : 114. Anii extremi : 1898—1943. Inventar nr. : 111.

Bibliografie : Curticăpeanu V., *Intemcierea societății „Astra“ și rolul ei în cultura poporului*. în Studii, revistă de istorie 196/6, p. 1439—1466.

ASOCIAȚIA DE TEATRU, CASINA ȘI CETIRE DIN ORAVIȚA

Asociația de amatori de teatru din Oravița a construit, în 1816 un local de teatru, în prezent monument istoric, fiind cel mai vechi teatru din țara noastră.

În 1868, asociația de teatru fuzionează cu cea de casină, înființată la Oravița în anul 1837, formându-se asociația de teatru și casină. În 1875, această asociație își lărgeste din nou cadrul, prin fuzionarea cu o altă asociație culturală, Casinoul burghez, înființat în 1868 ; în acest fel ia naștere Asociația de teatru, casină și cetire din Oravița. Sub această denumire, ea a activat pînă în preajma celui de al doilea război mondial, cu modificările aduse prin statutele ei adoptate în 1924.

Materialul arhivistic existent constituie numai o parte a fondului, cea mai mare parte a arhivei fiind distrusă prin dispersări cu prilejul celor două războaie mondiale, și cuprinde procese verbale ale ședințelor comitetului și ale adunării generale, texte de piese de teatru și de operete, acte de gestiune financiar-administrative, planuri tehnice, corespondență, etc.

Documentele se referă la caracterul închis de clasă al asociației (muncitorii, vînzătorii comerciali etc. nu erau primiți) ; activitatea artiștilor amatori ; turneele teatrelor din diferite părți ale țării — între care și trupa lui Pascaly în 1868, avînd ca sufleur pe M. Eminescu ; — lucrări de amenajare și reparații ale clădirii și instalațiilor scenice ; dotarea și activitatea bibliotecii asociației ; organizarea de diverse acțiuni culturale în orașul Oravița, etc.

Arh. Stat. Oravița. u.p. 85. Anii extremi 1836—1930. Inventar nr. 12.

Bib'ioografie : Moldovan Sim. Sam. : *Oravița de altădată și teatru cel mai vechi din România*. Timișoara, 1938.

VI. FONDURI ȘCOLARE

ARHIVE ȘCOLARE

Istoricul învățămîntului în Banat se poate urmări mai îndeaproape abia după pacea de la Passarovitz, lipsind documente din timpul stăpînirii turcești în această provincie. Excepție face orașul și fostul județ Arad, în care sînt atestate existența unei școli din sec. al XVI-lea și a unor școli primare din sec. al XVII-lea.

Este atestată existența unei școli „cu elevi valahi, cuțovlahi și iliri” la Timișoara, rămasă aici după retragerea turcilor și care a funcționat deci în timpul ocupației turcești a orașului.

În prima jumătate a sec. al XVIII-lea, școlile se aflau în mare parte în mîinile ordinelor călugărești, anume ale iezuiților, franciscanilor și minoriților, precum și în ale bisericii ortodoxe pentru populația de naționalitate română și sîrbă.

În anul 1774 are loc o reglementare a organizării învățămîntului, prin care statul preia învățămîntul de la biserică, privindu-l ca o problemă politică. Se creează autorități școlare centrale și provinciale; astfel se înființează la Timișoara o „comisie școlară”: încă la 1773 e numit un director al școlilor ortodoxe din Banat, în 1775 unul al școlilor germane.

Învățămîntul de fete în Banat a fost, din 1859, în sarcina surorilor ordinului catolic de la Notre-Dame, care și-au început activitatea înainte de toate la Timișoara, Periam, Lipova și Oravița.

Legea din 1868, prin care se introduce obligativitatea învățămîntului primar, dă nu numai statului, dar și confesiunilor, comunelor și particularilor dreptul de a înființa școli; se introduc și școli de repetiție, singura formă de învățămînt pentru adulți la comune.

După terminarea primului război mondial, organizarea învățămîntului din Banat are loc conform legilor din 1924 (învățămîntul elementar) și 1925 (învățămîntul mediu).

După victoria insurecției armate la 23 August 1944, printre primele măsuri luate de Partidul Comunist Român au fost cele referitoare la asigurarea unui învățământ democratic, iar în anul 1948 a fost înfăptuită reforma învățământului. Procesul instructiv-educativ a căpătat un conținut realist-științific, întemeiat pe învățătura marxist-leninistă, și caracterizat de strânsa lui legătură cu viața, cu practica, cu problemele concrete ale construcției socialiste.

Informațiile aduse de materialul documentar al fondurilor arhivistice descrise mai jos, sînt de natură diferită. Majoritatea covârșitoare a materialului arhivistic este formată din matricole, care conțin date interesante privind compoziția socială a elevilor ; obiectele predate în anumite perioade istorice, care dezvăluie caracterul teoretic, abstract și plin de misticism al învățământului confesional și burghezo-moșieresc ; starea materială a populației ; regimul naționalităților conlocuitoare ; discriminarea socială și națională ; fluctuațiile numărului elevilor ; etc.

Uneori se pot urmări date biografice ale oamenilor de literatură, artă, și știință, ca de exemplu ale scriitorului nostru clasic Ion Slavici, care a urmat clasele VI-a și a VII-a în anii 1865—1867 la Gimnaziul Piarșiștilor din Timișoara.

Bibliografie : Ilieșu N. : *Timișoara*, monografie istorică, vol. I, Timișoara, 1943 ; Wolf H. : *Organizarea școlilor bănățene în anii 1770—1800 și activitatea pedagogului Teodor I. Iancovici*, în *Istoria pedagogiei române*, București, 1960.

a) ARHIVELE STATULUI BANAT-TIMIȘOARA

INVĂȚĂMINTUL PREȘCOLAR

— Școala de copii mici (Grădină de Copii) romano-catolică Nôtre-Dame) Timișoara IV.

U. p. 4. Anii extremi 1943—1946. Inventar nr. 48

Schimbări de denumire :

a) Grădinița de copii romano-catolică Timișoara IV. 1890—1945

b) Școala de copii mici „ „ „ „ 1945—1948

INVĂȚĂMINTUL PRIMAR

Școli confesionale

— Școala primară ortodoxă-română Timișoara V. (Mehala)

U. p. 72. Anii extremi 1867—1920. Inventar nr. 43.

Schimbări de denumire :

a) Școala trivială din Mehala, Mehala 1867—1877

b) Școala populară confesională gr. ort. română Mehala 1877—1898.

- c) Școala gr. ort. rom. elementară Mehala 1898—1907
- d) Școala elementară gr. ort. română din Mehala 1908—1918
- e) Școala primară confesională ort. rom. Timișoara Mehala 1919—1920

— Școala primară confesională izraelită Timișoara II.

U. p. 116. Anii extremi 1927—1948. Inventar nr. 41.

Școala primară romano-catolică de fete Nôtre-Dame, Timișoara I (cetate)

U. p. 74. Anii extremi: Secția germană 1919—1948; Secția maghiară 1878—1933. Inventar nr. 37 și 38.

Schimbări de denumire :

- a) Școala primară de fete 1854—1858
- b) Școala de fete romano-catolică pentru interne 1858—1900
- c) Școala elementară rom.-cat. de fete (Nôtre-Dame) 1900—1920
- d) Școala primară confesională rom.-cat. de fete (Nôtre-Dame) 1920—1948

— Școala primară romano-catolică de fete (Nôtre-Dame) Timișoara II.

U. p. 57. Anii extremi 1872—1948. Inventar nr. 36.

Schimbări de denumire :

- a) Școala elementară romano-catolică (de fete N. D.) Timișoara I. 1863—1889
- b) Școala primară confesională romano-catolică de fete (maghiară) Timișoara II 1884—1924
- c) Școala primară romano-catolică de fete (Nôtre Dame) Timișoara II. 1924—1948

— Școala primară rom. cat. de fete (Nôtre Dame) Timișoara IV.

U. p. 23. Anii extremi 1917—1948. Inventar nr. 39.

— Școala primară romano-catolică (Missio) de băieți Timișoara IV.

U. p. 83. Anii extremi 1926—1948. Inventar nr. 42.

INVĂȚĂMINTUL PRIMAR

Școli de Stat

— Școala primară de stat nr. 1 „Spiru Haret“ Timișoara

U. p. 50. Anii extremi 1899—1946. Inventar nr. 40.

Schimbări de denumire :

- a) Școala primară 1726—1921
- b) Școala primară urbană de stat nr. 1 1921—1937

- c) Școala primară de stat nr. 1 Spiru Haret 1937—1948
- d) Școala primară nr. 21 Timișoara I. 1948—1959
- Școala elementară nr. 7 mixtă Timișoara V (Mehala)
U. p. 508. Anii extremi 1877—1953. Inventar nr. 44.

Schimbări de denumire :

- a) Școala primară comunală Mehala 1774—1877
- b) Școala elementară comunală Mehala 1877—1896
- c) Școala primară de stat 1896—1919
- d) Școala primară de stat Timișoara Mehala cu secția română, germană și maghiară 1919—1922
- e) Școala primară urbană de stat nr. 9 Timișoara „Principele Mihai” cu secția română, germană și maghiară 1922—1924
- f) Școala primară urbană de stat nr. 9 Timișoara „Principele Mihai” cu secția română, germană 1925—1936
- g) Școala primară de stat nr. 11 băieți Timișoara V. cu secția română și germană 1937—1938.
- h) Școala primară de stat nr. 11 băieți Timișoara V. cu secția română și germană 1938—1940
- i) Școala primară de stat nr. 11 băieți Timișoara V 1940—1947
- j) Școala elementară mixtă nr. 7 Timișoara V. 1947
- Școala primară germană Timișoara V.
U. p. 9. Anii extremi 1940—1944. Inventar nr. 45.
- Școala primară germană a Grupului etnic german Timișoara VI. (Fratelia)
U. p. 2. Anii extremi 1942—1944. Inventar nr. 46.

INVĂȚĂMINTUL MEDIU

Gimnazii, școli medii

- Gimnaziul român de fete Timișoara I
U. p. 62. Anii extremi 1923—1929. Inventar nr. 62

Schimbări de denumire :

- a) Școala medie mixtă română Timișoara I. 1919—1925
- b) Școala medie pentru fete Timișoara I. 1925—1928
- c) Gimnaziul român de fete Timișoara I. (funcționa pe lângă Liceul de fete „Carmen Sylva”) 1928—1935
- Gimnaziul romano-catolic de fete Nôtre Dame Timișoara IV.
U. p. 134. Anii extremi 1881—1948. Inventar nr. 64.

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă de fete din Timișoara 1874—1892
- b) Școala Superioară romano-catolică de fete Timișoara IV 1892—1906

- c) Școala civilă romano-catolică de fete Timișoara Iosefin 1906—1929
- d) Gimnaziul romano-catolic de fete (Nôtre Dame) 1929—1946
- e) Gimnaziul Unic 1946—1948

— Gimnaziul romano-catolic maghiar de fete (Nôtre Dame) Timișoara II

U. p. 106. Anii extremi 1885—1948. Inventar nr. 63.

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă romano-catolică de fete din Timișoara Fabric 1874—1883, 1885—1923
- b) Școala civilă romano-catolică de fete Timișoara II 1923—1929
- c) Gimnaziul romano-catolic maghiar de fete Timișoara II 1929—1946
- d) Gimnaziul Unic 1946—1948

— Gimnaziul de stat maghiar de băieți Timișoara

U. p. 36. Anii extremi 1894—1934. Inventar nr. 66.

Schimbări de denumire :

- a) Școala particulară de meserii și comercială de duminică a lui Francisc Wiesner 1860—1873
- b) Școala particulară inferioară a lui Fr. Wiesner 1873—1875
- c) Școala civilă de băieți a lui Fr. Wiesner 1875—1899
- d) Școala civilă orășenească de băieți Timișoara 1899—1919
- e) Școala medie de stat pentru băieți, secția maghiară, Timișoara 1919—1928
- f) Gimnaziul de stat maghiar de băieți Timișoara I. 1928—1938

— Gimnaziul romano-catolic maghiar de băieți Timișoara I.

U. p. 48. Anii extremi 1920—1948. Inventar nr. 58.

— Gimnaziul de băieți Deta (rn. Deta, reg. Banat)

U. p. 11. Anii extremi 1914—1930. Inventar nr. 80.

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă maghiară de stat pentru băieți Deta 1914—1918
- b) Școala civilă de stat pentru băieți 1919—1920
- c) Școala medie de stat pentru băieți 1921—1926
- d) Liceul de stat 1926—1927
- e) Gimnaziul de băieți Deta 1928

— Gimnaziul romano-catolic de fete Nôtre Dame Lugoj (rn. Lugoj, reg. Banat)

U. p. 37. Anii extremi : 1925—1944. Inventar nr. 86

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă romano-catolică de fete Nôtre Dame din Lugoj 1892—1928
- b) Gimnaziul romano-catolic de fete Nôtre Dame Lugoj 1928—1946
— Gimnaziul de Stat Jimbolia (rn. Timișoara, reg. Banat)
U. p. 12. Anii extremi 1894—1932.

Schimbări de denumire :

- a) Școala Civilă Comunală de Stat pentru băieți 1894—1920
- b) Școala Medie Germană de Stat Jimbolia 1920—1928
- c) Gimnaziul de Stat 1928
— Gimnaziul romano-catolic de fete Nôtre-Dame Periam (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
U. p. 23. Anii extremi 1925—1943. Inventar nr. 90.

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă romano-catolică de fete Nôtre-Dame Periam 1895—1928
- b) Gimnaziul romano-catolic de fete Nôtre-Dame Periam 1928—1948
— Gimnaziul romano-catolic de fete Nôtre-Dame Sînnicolaul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
U. p. 20. Anii extremi 1925—1942. Inventar nr. 89.

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă romano-catolică de fete 1903—1928
- b) Gimnaziul romano-catolic de fete Nôtre-Dame 1928—1948
— Școala tehnică de administrație economică de fete Timișoara III.
U. p. 156. Anii extremi : 1923—1950. Inventar nr. : 61.

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă pentru fete 1907—1919
- b) Școala de stat medie maghiară de fete Timișoara, III 1919—1928
- c) Gimnaziul maghiar de fete Timișoara III, 1928—1935
- d) Gimnaziul român de fete Timișoara III, 1935—1947
- e) Liceul comercial de fete Timișoara III, 1947—1948
- f) Școala tehnică de administrație economică de fete Timișoara 1948—1954

Licee reale (teoretice)

- Liceul confesional izraelit de băieți Timișoara
U. p. 174. Anii extremi 1919—1948

Schimbări de denumire :

- a) Liceul evreesc Timișoara 1919—1922
- b) Liceul confesional izraelit de băieți 1922—1948

— Liceul confesional izraelit de fete Timișoara

U. p. 97. Anii extremi : 1923—1948. Inventar nr. 59.

Schimbări de denumire :

a) Liceul confesional izraelit de fete 1922—1926

b) Gimnaziul izraelit de fete 1926—1941

c) Liceul confesional izraelit de fete 1941—1948

— Liceul german de fete al Grupului Etnic German din România la Timișoara

U. p. 4. Anii extremi 1942—1944. Inventar nr. 54.

— Liceul german de băieți (Banația) Timișoara

U. p. 23. Anii extremi 1928—1942. Inventar nr. 51.

Schimbări de denumire :

a) Liceul german romano-catolic de băieți „Banația“ Timișoara 1926—1942

b) Liceul german de băieți (Banația) Timișoara I 1942—1944

— Liceul german romano-catolic de fete Nôtre-Dame Timișoara I.

U. p. 94. Anii extremi 1890—1948. Inventar nr. 53.

Schimbări de denumire :

a) Școala civilă din Timișoara Cetate 1874—1896

b) Școala superioară de fete romano-catolică 1896—1902

c) Școala civilă romano-catolică de fete (Nôtre-Dame) 1902—1928

d) Gimnaziul romano-catolic de fete (Nôtre-Dame) 1940—1948

e) Liceul german romano-catolic de fete (Nôtre-Dame) 1940—1948

— Liceul romano-catolic de fete Nôtre Dame Timișoara IV.

U. p. 130. Anii extremi 1892—1948. Inventar nr. 55.

Schimbări de denumire :

a) Școala superioară de fete romano-catolică Nôtre-Dame Timișoara Iosefin 1892—1916

b) Școala Comercială și superioară rom. cat. de fete 1916—1922

c) Liceul romano-catolic de fete Nôtre-Dame 1922—1948

— Liceul particular Piarist Timișoara I.

U. p. 129. Anii extremi 1802—1948. Inventar nr. 52.

Schimbări de denumire :

a) Gimnaziul regesc al ordinului Piarist din Timișoara în Banatul Timișan 1788—1850

- b) Gimnaziul superior cezaro-crăiesc din Timișoara 1850—1860
- c) Gimnaziul superior din Timișoara 1860—1923
- d) Liceul Piarist romano-catolic Timișoara I. 1923—1928
- e) Liceul particular Piarist Timișoara I. 1928—1948

— Școala Medie nr. 3 Timișoara I.

U. p. 79. Anii extremi 1887—1919. Inventar nr. 65.

Schimbări de denumire :

- a) Școala inferioară particulară de fete 1881—1884
- b) Școala superioară de stat pentru fete 1884—1918
- c) Liceul de fete „Carmen Sylva“ 1919—1948
- d) Școala medie de fete nr. 3, 1948—1957
- e) Școala medie nr. 3, 1957

— Școala Medie nr. 2, Timișoara I

U. p. 27. Anii extremi 1920—1943. Inventar nr. 50.

Schimbări de denumire :

- a) Școala superioară reală maghiară de stat 1870—1920
- b) Liceul de stat german-maghiar 1920—1926
- c) Liceul german de stat de băieți Timișoara I. 1926—1942
- d) Liceul german de băieți „N. Lenau“ 1942—1944
Școala și-a întrerupt activitatea între anii 1944—1948
- e) Liceul mixt german 1948—1952
- f) Școala medie germană nr. 2, 1952—1959
- g) Școala medie nr. 2, 1959

— Școala Medie de băieți nr. 1 Timișoara I

U. p. 1. Anii extremi 1900—1901. Inventar nr. 56.

Schimbări de denumire :

- a) Gimnaziul superior de stat la Timișoara 1897—1919
- b) Liceul de stat C. D. Loga 1919—1946
- c) Liceul teoretic de băieți 1946—1954
- d) Școala medie de băieți nr. 1, 1954
- e) Școala medie nr. 1, 1955

Licee (gimnazii) comerciale

— Gimnaziul comercial german romano-catolic Banația, Timișoara

U. p. 4. Anii extremi 1936—1940. Inventar nr. 57.

— Liceul Comercial izraelit din Timișoara

U. p. 115. Anii extremi 1922—1947. Inventar nr. 49.

Schimbări de denumire :

- a) Școala superioară izraelită de comerț 1919—1936
- b) Liceul comercial izraelit din Timișoara 1936—1948

Licee industriale

— Liceul industrial de fete Timișoara I.

U. p. 233. Anii extremi 1940—1951. Inventar nr. 74.

Schimbări de denumire :

- a) Liceul industrial de fete 1940—1948
- b) Școala tehnică profesională de fete Timișoara 1948—1951

Școli normale

— Institutul romano-catolic de învățătoare pentru școli civile Timișoara.

U. p. 7. Anii extremi 1906—1919. Inventar nr. 70.

— Școala normală romano-catolică pentru conducătoare de grădiniță (Nôtre Dame) Timișoara IV.

U. p. 13. Anii extremi 1893—1918. Inventar nr. 71.

Schimbări de denumire :

- a) Școala normală romano-catolică pentru conducătoare de grădiniță (Nôtre-Dame) 1893—1931
- b) Școala normală romano-catolică de fete, secția „B” 1931—1948

— Școala normală germană romano-catolică cu secție pentru educatoare de grădiniță (Nôtre-Dame) Timișoara IV.

U. p. 68. Anii extremi 1881—1948. Inventar nr. 69.

Schimbări de denumire :

- a) Școala normală romano-catolică de fete Timișoara Iosefin 1881—1920
- b) Școala normală romano-catolică de fete Timișoara IV. 1920—1948

— Școala normală germană de fete a Grupului Etnic German din România. Timișoara

U. p. 2. Anii extremi 1942—1944. Inventar nr. 73.

— Școala normală germană catolică de băieți „Banația” Timișoara I.

U. p. 7. Anii extremi 1927—1944. Inventar nr. 67.

- Școala de aplicație a Școlii normale catolice germane de băieți Timișoara I (Banația)
U. p. 18. Anii extremi 1926—1942. Inventar nr. 68.
- Școala de aplicație a Școlii normale romano-catolice de fete Nôtre-Dame Timișoara IV.
U. p. 34. Anii extremi 1905—1948. Inventar nr. 72.

INVĂȚĂMINTUL TEHNIC, PROFESIONAL ȘI AGRICOL

- Școala de ucenici Timișoara — Mehala
U. p. 65. Anii extremi 1921—1936. Inventar nr. 729.

Schimbări de denumire :
Școala de ucenici din Mehala

- Curs profesional izraelit de ucenici industriali și comerciali Timișoara
U. p. 12. Anii extremi 1938—1941. Inventar nr. 77.
- Școala de perfecționare romano-catolică de fete (Nôtre-Dame) Timișoara IV Grupa „A” de perfecționare și Grupa „B” de Menaj
U. p. 2. Anii extremi 1930—1948. Inventar nr. 76.

b) ARHIVELE STATULUI ARAD

Învățămîntul mediu

Școli civile, gimnazii, școli medii, școli superioare

- Gimnaziul mixt din Lipova (rn. Lipova, reg. Banat)
U. p. 124. Anii extremi 1874—1938. Inventar nr. 135, 136, 137.

Schimbări de denumire :

- a) Școala civilă maghiară de băieți 1874—1883
- b) Școala civilă maghiară de stat din Lipova 1883—1919
- c) Școala medie (civilă) de stat pentru băieți din Lipova 1919—1928
- d) Gimnaziul de băieți din Lipova 1928—1934
- e) Gimnaziul mixt din Lipova 1934—1938

- Gimnaziul romano-catolic de fete „Nôtre Dame” din Lipova (rn. Lipova, reg. Banat)
U. p. 147. Anii extremi 1875—1948. Inventar nr. 7, 7/a, 7/b.

Schimbări de denumire :

- a) Școala primară romano-catolică de fete din Lipova pentru cursul inferior, iar pentru cursul superior „Școala civilă rom.-cat., pentru fete din Lipova” 1892—1927
- b) Școala civilă confesională romano-catolică de fete cu limba de predare germană 1927—1928
- c) Gimnaziul romano-catolic de fete Lipova 1928—1948

— Gimnaziul de stat pentru fete din Lipova (rn. Lipova, reg. Banat)
U. p. 26. Anii extremi 1920—1930. Inventar nr. 138.

Schimbări de denumire :

- a) Școala medie de stat pentru fete din Lipova 1920—1928

Licee reale

— Liceul romano-catolic maghiar de băieți din Arad (rn. Arad, reg. Banat)

U. p. 10. Anii extremi 1925—1943. Inventar nr. 5.

— Liceul romano-catolic maghiar de fete „Nôtre-Dame” din Arad (rn. Arad., reg. Banat)

U. p. 31. Anii extremi 1925—1944. Inventar nr. 6.

Licee comerciale

— Școala tehnică de administrație economică mixtă din Lipova. (rn. Lipova, reg. Banat)

U. p. 301. Anii extremi 1887—1950. Inventar nr. 140, 141, 142, 143, 144.

Schimbări de denumire :

- a) Școala Superioară de comerț de Stat Lipova 1887—1919
- b) Școala superioară comercială cu limba de predare română 1919—1936
- c) Liceul comercial din Lipova—Banat 1936—1948
- d) Școala tehnică de administrație economică mixtă din Lipova 1948—1950

Învățămîntul tehnic

— Centrul școlar agricol din Lipova (rn. Lipova, reg. Banat)

U. p. 3. Anii extremi 1950—1953. Inventar nr. 139.

Schimbări de denumire :

- a) Școala medie tehnică horticolă română-germană mixtă din Lipova 1950
- b) Școala medie tehnică agricolă 1951
- c) Grupul școlar agricol 1952
- d) Centru școlar agricol 1953

c) ARHIVELE STATULUI CARANSEBEȘ

Școli grănicerești, comunale de stat

- Școala elementară de 7 ani Băile Herculane (rn. Orșova, reg. Banat)
U. p. 8. Anii extremi 1869—1918. Inventar nr. 30.

Schimbări de denumire :

- a) Școala germană comunală Băile Herculane 1869—1872
- b) Școala populară germană Băile Herculane 1872—1880
- c) Școala primară de stat Băile Herculane 1880—1919

- Școala elementară din Dalboșeț (rn. Bozovici, reg. Banat)
U. p. 26. Anii extremi 1858—1899. Inventar nr. 30.

- Școala elementară Cornia (Cornea) (rn. Orșova, reg. Banat)
U. p. 27. Anii extremi 1869—1900. Inventar nr. 31.

Schimbări de denumire :

- a) Școala națională cu limba de predare română 1850—1872
- b) Școala primară de stat 1872—1918
- c) Școala primară de stat cu limba de predare română 1918—1948
- d) Școala elementară Cornia 1948

- Școala elementară din Feneș (rn. Caransebeș, reg. Banat)
U. p. 1. Anii extremi 1935—1936. Inventar nr. 33.

Schimbări de denumire :

- a) Școală comunală din Feneș 1844—1900
- b) Școală primară de stat 1901—1918
- c) Școală primară de stat română 1918—1948
- d) Școală elementară din Feneș 1948

- Școala elementară Mocerîș (rn. Bozovici, reg. Banat)
U. p. 33. Anii extremi 1856—1900. Inventar nr. 34.

Schimbări de denumire :

- a) Școala națională grănicerească cu limba de predare română 1828—1872
- b) Școala comunală 1872
- c) Școala primară de Stat 1872—1918
- d) Școala primară de Stat (română) 1918—1948
- e) Școala elementară Mocerîș 1948

— Școală elementară Oțelul Roșu (rn. Caransebeș, reg. Banat)
U. p. 48. Anii extremi 1863—1900. Inventar nr. 35.

Schimbări de denumire :

- a) Școala comunală 1863—1900
- b) Școala elementară de ștat 1900—1918
- c) Școala elementară de stat (română) 1918—1948
- d) Școala elementară Oțelul Roșu 1948

— Școală națională Rudăria (rn. Bozovici, reg. Banat)
U. p. 17. Anii extremi 1858—1896. Inventar nr. 40

— Școală națională Petnic (rn. Orșova, reg. Banat)
U. p. 24. Anii extremi 1879—1900. Inventar nr. 39.

DIRECTORATUL REGAL AL ȘCOLILOR GRECO-NEUNITE DIN CIRCUMSCRIȚIA ORADEA-MARE, CU SEDIUL LA ARAD

Pentru coordonarea activității școlilor greco-neunite (romano-ortodoxe) la 13.IX.1787 — sînt numiți la circumscripția <districtul> școlară Oradea Mare doi inspectori, subordonați inspectorului șef al școlilor greco-neunite cu sediul la Buda. Unul dintre acești inspectori avea în competență școlile greco-neunite din mai multe județe între care și județul Arad.

Sediul acestuia a fost mutat în centrul teritoriului în competență, probabil între anii 1837—1845. Cert este că în prima jumătate a anului 1845, este numit director Dimitrie Constantini, cu sediul la Arad.

Activitatea în Arad a directorului este atestată documentar între 1847—1849, cînd întreaga corespondență era adresată de la Arad. La 24.IX.1849, se desființează directoratul regal al școlilor greco-neunite, aceste școli trecînd în subordinea „Ocîrmuirii scolastice districtuale a mili-tărescului district orădan“.

Cea mai mare parte a materialului arhivistic, care constituie un frag-ment de fond, este formată din tabele statistice privind încasarea taxelor

pentru fondul școlar greco-oriental <neunit> (1847—1849) ; situații statistice privind școlarizarea copiilor români neuniți în vîrstă de 6—12 ani (1847—1849) ; statistici comunale și sătești a recensămîntului copiilor între 6—12 ani efectuat în 1849.

Alte acte se referă la numirea, mutarea și concedierea învățătorilor, indemnizația acestora, reclamații împotriva lor, situația clădirilor de școală, etc.

În ansamblu, materialul documentar oferă informații interesante asupra situației învățămîntului românilor neuniți, precum și date demografice foarte valoroase despre populația românească din fostul județ Arad.

Arh. Stat. Arad. u.p. 593 (mss). Anii extremi 1847—1849. Inventar nr. 190. Limba română, maghiară, latină.

VII.FONDURI FAMILIALE ȘI PERSONALE

ARHIVA FAMILIALĂ LUNGU PUHALLO

Materialele care constituie acest fond, au fost create de Traian Lungu, învățător la școala confesională română pe lângă biserica ortodoxă Sf. Gheorghe din Timișoara, cartierul Fabric, de fiica acestuia Emilia Puhallo învățătoare, scriitoare și publicistă și soțul ei Isac Puhallo, ofițer în armata austro-ungară.

Traian Lungu s-a născut în 1830, la Comloșul Mare (raion Sînnicolaul Mare); ca învățător a funcționat la școala confesională română de pe lângă parohia ortodoxă Sf. Gheorghe din Timișoara, cartierul Fabric.

Emilia Lungu, născută în 1853 la Sînnicolaul Mare, măritată în 1887 cu locotenentul de artilerie Isac Puhallo de origine croat, a condus prima școală elementară românească de fete din Banat, înființată la Izvin (raion Timișoara) în anul 1874. Pedagogă apreciată, ea a avut și preocupări literare: a fost prima femeie română care a scris un roman (este vorba de romanul „Elmira“, 1822 publicat în „Familia“ de la Oradea), a colaborat prin poezii, schițe și nuvele la diferite reviste și ziare, ca „Familia“ (Oradea) „Luminătorul“ (Timișoara) „Drapelul“ (Lugoj) și altele și a editat, în anul 1905, la Timișoara, ziarul „Dreptatea poporului“, situându-se astfel printre primele femei ziariste profesioniste din Banat și Transilvania.

Fondul cuprinde acte personale, manuscrisele unor lucrări literare ale familiei Lungu-Puhallo, rapoarte, dări de seamă, cereri, etc. în probleme de interes public și particular, corespondență oficială și familială, fotografii etc.

Informațiile cuprinse în acest fond sînt de natură variată. S-au menționat mai sus manuscrisele lucrărilor literare ale Emiliei Lungu-Puhallo: precizăm că este vorba de schițe și nuvele, dintre care cea intitulată „Niculaie Țircovnicul“ tratează viața scriitorului Nicolaie Filimon, autorul romanului „Ciocoi vechi și noi“. Jurnalul ei, care acoperă perioada 1869—1880,

cuprinde — pe lângă probleme de interes pur personal — aspecte din activitatea ei ca învățătoare la Izvin, examene la Școala normală (Preparandie) din Arad, reprezentațiile trupei teatrale Gherman Popescu din Ploiești, în turneu la Timișoara în anul 1870 și altele.

Documentele se mai referă la activitatea ei pedagogică : programa analitică a școlii elementare pe anii de învățămînt 1876—7 și 1877—8, întocmită de dînsa ; înființarea bibliotecii școlii primare din Izvin, în 1877 ; proiectul unui institut cu internat pentru fete, autoarea preconizînd trei secții, anume școală primară inferioară cu 4 clase, școală normală superioară cu 6 clase și școala de industrie și economie casnică 1875 ; înființarea școlii de fete din cartierul Fabric, 1880, Timișoara, etc.

Actele provenite de la Traian Lungu și Isac Puhallo, sînt în majoritate de natură personală.

Arh. Stat. Banat. u.p. 215. Anii extremi : 1821—1931. Inventar nr. : 731. Limba : română, germană, maghiară.

Bibliografie : Suciu I. D. : *Literatura bănățeană de la început pînă la unire 1582—1918*, Timișoara, 1940 ; Cosma Aurel jun. : *Bănățeni de altă dată*, vol. I, Timișoara, 1933.

ARHIVA PERSONALĂ VUCOVICI SAVA

Vucovici Sava născut la Beregsăul Mare (raionul Timișoara, regiunea Banat) a fost o personalitate marcantă a revoluției burghezo-democrate din 1848—1849. După înăbușirea revoluției, s-a refugiat cu Kossuth L. în Turcia și de acolo în Anglia, unde și-a scris amintirile.

Fondul se compune din 59 de scrisori și rapoarte, grupate pe două categorii, după emitenți și anume :

1. Scrisorile primite de la președintele tribunalului montanistic din Banat, Oravița, în număr de 50, care conțin informații privind situația revoluționară în părțile miniere bănățene, cu referire concretă la constituirea gărzilor naționale, aprovizionarea cu muniții, organizarea apărării în centrele miniere Bocșa, Moldova, Sasca, citirea de către popor a proclamației în limba română la Ciclova, starea de spirit a populației din părțile miniere și din granița militară, descrierea luptelor de la Vîrșeț și Bocșa, fabricarea muniției la Reșița și Gladna pentru revoluționarii din Arad.

2. Scrisori trimise lui Vucovici S., care se referă la apărarea orașului Biserica Albă, oglindind unele acțiuni, ca organizarea detașamentelor de voluntari a gărzilor naționale, înrolări de recruți din Ciacova, situația revoluționarilor din Sasca, etc.

Arh. Stat. Banat. u.p. 59. Anii extremi 1848—1849. Inventar nr. 118, 119. Limba : maghiară, germană.

VIII. COLECȚII

a) COLECȚIA DE DOCUMENTE

COLECȚIA I. HACK

Colecția este formată din scrisori care se referă la anii 1833, 1854—1855, 1857—1858, 1869 și reflectă relații economice din Deta. Ele furnizează informații privind cultivarea și comercializarea orezului, cereri de mostre de orez din Deta pentru o expoziție la Budapesta, achiziționarea unei mașini de treierat, arendarea fabricii de bere și a unui cazan de țuică (din Deta) arendarea de pământuri.

Arh. Stat. Banat. u.p. 8. Anii extremi 1833—1869. Inventar nr. 744. Limba : maghiară, italiană, germană.

COLECȚIA I. HUMML

Colecția, formată din documente cu conținut divers, strânse de muzeo-graful-geolog Dr. I. Humml, aduce informații izolate privind organizarea la Timișoara a loteriei „Lotto di Geneva“ (1777, 1796, 1804), recensământul coloniștilor din Beșenova Nouă (raion Timișoara) (1838), dispoziții privind cultivarea și comercializarea tutunului (1851), instrucțiuni pentru personalul sanitar privind tratamentul holerei, (f. d.), planul de situație a perimetrelor unor concesiuni în plasa Orșova (1860) etc. Colecția mai cuprinde o statistică în manuscris privind decesele minerilor din Anina pe anii 1870—1895, cu specificarea cauzelor de deces, întocmită de colecționar și tatăl acestuia, fost funcționar la întreprinderea minieră Anina.

Arh. Stat. Banat. u.p. 17. Anii extremi 1777—1920. Inventar nr. 550, 551. Limba : germană, maghiară, latină.

COLECȚIA SIM. SAM. MOLDOVAN

Originalar din Oravița, Sim. Sam. Moldovan a desfășurat în Banat și îndeosebi în orașul său de baștină, o susținută activitate publicistică și istoriografică.

Colecția constă din documente cu conținut divers, adunate de publicist în decursul activității sale și se referă îndeosebi la probleme ale regiunii montanistice din Banat.

Astfel se găsesc informații despre rentabilitate, salarii, pensii, privind minele de la Sasca (rn. Oravița) și Moldova (rn. Moldova Nouă) (1768); despre evaluarea cantitativă și valorică a zăcămintelor de cărbuni de pe terenurile montanistice Oravița, Grădiște, Anina, (1845), despre situația exploatărilor carbonifere și de minereu din Banat (1845), despre construirea liniei ferate Oravița—Răcăjdia (1847).

Colecția mai cuprinde patenta Mariei Tereza privind desființarea ordinului iezuiților (1773), patenta împăratului Francisc I cu privire la emiterea de bancnote, etc.

Arh. Stat. Banat—Timișoara. u.p. 31. Inventar nr. 1088. Limba: română, maghiară, germană.

b) COLECȚIA DE STARE CIVILĂ

Colecțiile de stare civilă de la Serviciul regional și de la filiala Arhivelor Statului Arad sînt compuse din registre de botez, căsătorii și înmormîntări.

Obligativitatea în biserica catolică a formării de registre pentru botezați și căsătoriți datează de la conciliul din Trent (1563), iar pentru decedați din 1614. Ortodocșii, calvinii și luteranii introduc aceste registre în 1790, iar unitarienii în 1848. Atît la ortodocși cît și la evrei au existat încă de mai înainte registre pentru născuți, căsătoriți și decedați.

În 1829 se introduce pentru toate cultele ținerea registrelor în două exemplare și depunerea anuală a celui de al doilea exemplar la arhiva municipală.

Legea din 1894 prevede trecerea atribuțiunilor de stare civilă în competența autorităților de stat, începînd de la 1.X.1895.

Registrele de stare civilă sînt servesc scopurilor practice și științifice: cele practice primează ca frecvență, satisfăcînd cerințele autorităților și ale oamenilor muncii. Scopurile științifice urmărite prin studiul registrelor de stare civilă sînt de natură biografică, genealogică, sanitară, statistică etc. De interes statistic-economic, demografic și etnografic sînt conscripțiile locuitorilor.

a) ARHIVELE STATULUI BANAT-TIMIȘOARA

Colecția de stare civilă

u.p. 2915

Anii extremi : 1716—1951

Inventar nr. : 132—532 ; 579—709

Limba : română, latină, maghiară,
germană, sîrbă

- Oficiul parohial ort. rom. Agadici (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1832—1872
- Oficiul parohial ort. rom. Apadia (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1835—1940
- Oficiul parohial ort. rom. Armadia (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. 2. Anii extremi : 1851—1927
- Oficiul parohial ort. rom. Armeniș (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1817—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Babșa (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1946
- Oficiul parohial ort. rom. Balinț (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1850—1938
- Oficiul parohial ort. rom. Banloc (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1852—1902
- Oficiul parohial ort. rom. Bara (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Bazoș (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1927
- Oficiul parohial ort. rom. Bănia (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Bărateaz (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1779—1852
- Oficiul parohial ort. rom. Bărbosu (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1851—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Beba Veche (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 29. Anii extremi : 1779—1886
- Oficiul parohial ort. rom. Begheiu Mic (fost Băsești rn. Făget, reg. Banat)
u.p. 1. Anii extremi : 1853—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Belinț (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1852—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Bencecul de Jos (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Beregsăul Mare (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1802—1917
- Oficiul parohial ort. rom. Berini (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1779—1934
- Oficiul parohial ort. rom. Berliște (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Berzovia (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1882

- Oficiul parohial ort. rom. Bichigi (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Biniș (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1832—1874
- Oficiul parohial ort. rom. Birda (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1786—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Birza (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1878—1970
- Oficiul parohial ort. rom. Buchin (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Bucoșnița (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1926
- Oficiul parohial ort. rom. Bucova (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1824—1910
- Oficiul parohial ort. rom. Bucovăț (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1852—1892
- Oficiul parohial ort. rom. Bucovăț (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 18. Anii extremi : 1779—1925
- Oficiul parohial ort. rom. Budinț (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1841—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Bujor (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1826—1852
- Oficiul parohial ort. rom. Butin (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Buziaș (oraș raional, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Cadar (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1845—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Caransebeș (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Călacea (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 20. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Căpăt (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Cărbunari (rn. Moldova Nouă, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1815—1887
- Oficiul parohial rom. cat. Bencecul de Sus (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1799—1896
- Oficiul parohial rom. cat. Biled (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 25. Anii extremi : 1766—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Bocșa Montană (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1801—1883
- Oficiul parohial rom. cat. Bozovici (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1825—1909
- Oficiul parohial rom. cat. Brebul Nou (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1855—1892
- Oficiul parohial rom. cat. Brestovăț (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1836—1941

- Oficiul parohial rom. cat. Bulgăruș (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1770—1880
- Oficiul parohial rom. cat. Butin (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1838—1903
- Oficiul parohial rom. cat. Buziaș (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1847—1926
- Oficiul parohial rom. cat. Carani (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi : 1725—1897
- Oficiul parohial rom. cat. Carașova (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1858—1883
- Oficiul parohial rom. cat. Cărpiniș (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1865—1895
- Oficiul parohial rom. cat. Cenadul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, regiunea Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1753—1884
- Oficiul parohial rom. cat. Ciacova (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1785—1905
- Oficiul parohial rom. cat. Clocotici (rn. Reșița, oraș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1815—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Comloșul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1849—1874
- Oficiul parohial rom. cat. Comloșul Mic (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1773—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Covaci (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1861—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Darova (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1870—1901
- Oficiul parohial rom. cat. Dejan (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1845—1910
- Oficiul parohial rom. cat. Deta (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 20. Anii extremi : 1724—1906
- Oficiul parohial rom. cat. Docnecea (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1740—1874
- Oficiul parohial rom. cat. Dolaț (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1839—1926
- Oficiul parohial rom. cat. Dudești Noi (fost Beșenova Nouă, rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi 1751—1895
- Oficiul parohial rom. cat. Dudești Vechi (fost Beșenova Veche, rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 19. Anii extremi : 1737—1884
- Oficiul parohial rom. cat. Eibenthal (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1847—1889
- Oficiul parohial rom. cat. Ersig (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1838—1937
- Oficiul parohial rom. cat. Făget (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1828—1881

- Oficiul parohial rom. cat. Freidorf (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1723—1927
- Oficiul parohial rom. cat. Gărina (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1857—1925
- Oficiul parohial rom. cat. Gătaia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1834—1919
- Oficiul parohial rom. cat. Gelu (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1862—1883
- Oficiul parohial rom. cat. Giarmata (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 21. Anii extremi : 1730—1892
- Oficiul parohial rom. cat. Gîrnîc (rn. Moldova Nouă, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1850—1873
- Oficiul parohial rom. cat. Gottlob (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1773—1875
- Oficiul parohial rom. cat. Grabați (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1768—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Grănicerii (fost Ciavoș, rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1839—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Iecea Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1767—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Iecea Mică (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1772—1914
- Oficiul parohial ort. rom. Căvăran (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1910
- Oficiul parohial ort. rom. Cebza (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 32. Anii extremi : 1779—1915
- Oficiul parohial ort. rom. Cenadul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1855—1871
- Oficiul parohial ort. rom. Cerna (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1851—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Cerneteaz (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 17. Anii extremi : 1779—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Checea (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 22. Anii extremi : 1779—1918
- Oficiul parohial ort. rom. Checheș (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1939
- Oficiul parohial ort. rom. Chevereșul Mare (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1782—1898
- Oficiul parohial ort. rom. Chișoda (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi : 1779—1928
- Oficiul parohial ort. rom. Chizătău (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1780—1909
- Oficiul parohial ort. rom. Cicleni (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Ciclova Montană (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Ciclova Română (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878

- Oficiul parohial ort. rom. Ciortea (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1946
- Oficiul parohial ort. rom. Cireșa (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1922
- Oficiul parohial ort. rom. Ciuchici (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Ciudanovița (rn. Oravița,
u.p. : 1. Anii extremi : 1832—1873
- Oficiul parohial ort. rom. Ciuta (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1901
- Oficiul parohial ort. rom. Cilnic (rn. Reșița, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1865—1881
- Oficiul parohial ort. rom. Cîrnecea (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1851—1884
- Oficiul parohial ort. rom. Cliciova (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1794—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Clopodia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1853—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Comloșul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg.
Banat)
u.p. : 27. Anii extremi : 1787—1877
- Oficiul parohial ort. rom. Cornea (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Cornereva (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1857—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Cornești (fost Jadani, rn. Timișoara, reg.
Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Coșava-Nemeșesti (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1782—1884
- Oficiul parohial ort. rom. Coșevița-Homojdia (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1882
- Oficiul parohial ort. rom. Coșteiul Mare și Mic (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1863-1924
- Oficiul parohial ort. rom. Coșteiul Mare (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1940
- Oficiul parohial ort. rom. Crivina (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Crivobara (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Crușovăț (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Curtea (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1882
- Oficiul parohial ort. rom. Cutina (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1792—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Dalboșeț (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1904
- Oficiul parohial ort. rom. Dalci (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1902

- Oficiul parohial ort. rom. Delinești (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1913
- Oficiul parohial ort. rom. Denta (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1872—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Dezești (rn. Lugoj oraș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1854—1917
- Oficiul parohial ort. rom. Dobrești (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Doclin (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1832—1873
- Oficiul parohial ort. rom. Docnecea (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1794—1883
- Oficiul parohial ort. rom. Doman (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1832—1855
- Oficiul parohial ort. rom. Domașnea (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1860—1913
- Oficiul parohial ort. rom. Dragomirești (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1794—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Dragoiești (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1924
- Oficiul parohial ort. rom. Dragșina (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1809—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Dubești (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1852—1876
- Oficiul parohial ort. rom. Duboz (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1907
- Oficiul parohial ort. rom. Duleul (fost Dulău, rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1920
- Oficiul parohial ort. rom. Ersig (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Eșelnița (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1832—1871
- Oficiul parohial ort. rom. Fădimac (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1852—1930
- Oficiul parohial ort. rom. Făget (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1825—1934
- Oficiul parohial ort. rom. Fărășești (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1794—1852
- Oficiul parohial ort. rom. Feneș (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Ferendia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1778—1911
- Oficiul parohial ort. rom. Ficătari (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1845—1961
- Oficiul parohial ort. rom. Fizeș (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1896
- Oficiul parohial ort. rom. Firliug (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1877—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Foeni (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1872—1910

- Oficiul parohial ort. rom. Folia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1782—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Forotic (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1738—1855
- Oficiul parohial ort. rom. Gaiul Mic (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1797—1913
- Oficiul parohial ort. rom. Gavojdia (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1854—1933
- Oficiul parohial ort. rom. Gătaia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1801—1914
- Oficiul parohial ort. rom. Gherman (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1778—1939
- Oficiul parohial ort. rom. Gherteniș (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1881
- Oficiul parohial ort. rom. Ghilad (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1852—1947
- Oficiul parohial ort. rom. Ghiroda (Timișoara oraș, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1779—1921
- Oficiul parohial ort. rom. Giroc (Timișoara oraș, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1853—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Giulvăz (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Giurgiova (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1862—1887
- Oficiul parohial ort. rom. Gîrbovăț (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1943
- Oficiul parohial ort. rom. Gîrliște (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1846—1877
- Oficiul parohial ort. rom. Glimboca (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1918
- Oficiul parohial ort. rom. Globul Craiovei (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1861—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Globurău (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1832—1890
- Oficiul parohial ort. rom. Goleți (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1940
- Oficiul parohial ort. rom. Gornea (rn. Moldova Nouă, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1794—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Goruia (rn. Moldova Nouă, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1832—1873
- Oficiul parohial ort. rom. Grădinarii (fost Cacova, rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1776—1879
- Oficiul parohial ort. rom. Greoni (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1850—1883
- Oficiul parohial ort. rom. Groși (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1827—1940
- Oficiul parohial ort. rom. Gruni (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1850—1949

- Oficiul parohial ort. rom. Herendești (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1794—1927
- Oficiul parohial ort. rom. Herneacova (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1779—1896
- Oficiul parohial ort. rom. Hezeriș (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1851—1925
- Oficiul parohial ort. rom. Hisiaș (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1787—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Hitiaș (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1851—1953
- Oficiul parohial ort. rom. Hodoni (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1786—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Hodoș (Brestovăț, rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Hodoș (Boldur, rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1851—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Honorici (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1789—1886
- Oficiul parohial ort. rom. Iablanița (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Iam (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Ianova (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 22. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Iaz (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1807—1898
- Oficiul parohial ort. rom. Icloda (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1849—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Ictar (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Iertof (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1824—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Igrîș (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 27. Anii extremi : 1779—1885
- Oficiul parohial ort. rom. Ilidia (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Ilova (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Izgar (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1830—1898
- Oficiul parohial ort. rom. Izvin (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1831—1903
- Oficiul parohial ort. rom. Jabăr (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Jebel (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1851—1929
- Oficiul parohial ort. rom. Jena (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1851—1950

- Oficiul parohial ort. rom. Jitin (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1832—1912
- Oficiul parohial ort. rom. Jupa (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Jupalnic (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1897
- Oficiul parohial ort. rom. Lăpușnic (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1951
- Oficiul parohial ort. rom. Lăpușnicel (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1866—1952
- Oficiul parohial ort. rom. Lăpușnicul Mare (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Lățunaș (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1807—1856
- Oficiul parohial ort. rom. Livezile (fost Tolvădia, rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1873—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Lucareț (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1850—1908
- Oficiul parohial ort. rom. Lugoj (oraș Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1854—1874
- Oficiul parohial ort. rom. Lugojel (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1794—1902
- Oficiul parohial ort. rom. Luncani (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1794—1852
- Oficiul parohial ort. rom. Luncavița (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1890
- Oficiul parohial ort. rom. Macedonia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1779—1938
- Oficiul parohial ort. rom. Maciova (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1943
- Oficiul parohial ort. rom. Macoviște (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Mal (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1930
- Oficiul parohial ort. rom. Marga (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1871—1891
- Oficiul parohial ort. rom. Măgura (fost Crijma, rn. Caransebeș,
reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1929
- Oficiul parohial ort. rom. Măguri (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1851—1908
- Oficiul parohial ort. rom. Mărul (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1910
- Oficiul parohial ort. rom. Mehadia (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1831—1912
- Oficiul parohial ort. rom. Mehadica (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. 1. Anii extremi : 1832—1875

- Oficiul parohial ort. rom. Milcoveni (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1794—1947
- Oficiul parohial ort. rom. Mîtnicul Mare (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Mocerîș (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1831—1941
- Oficiul parohial ort. rom. Moldova Nouă (rn. Moldova Nouă, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1778—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Moșnița (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1779—1921
- Oficiul parohial ort. rom. Murani (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 21. Anii extremi : 1779—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Nadăș (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1923
- Oficiul parohial ort. rom. Nădrag (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1872—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Nerău (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1781—1874
- Oficiul parohial ort. rom. Nicolinț (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Obad (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 17. Anii extremi : 1790—1945
- Oficiul parohial ort. rom. Obreja (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1913
- Oficiul parohial ort. rom. Ocna de Fier Reșița, oraș, reg. Banat)
u.p. 3. Anii extremi : 1832—1886
- Oficiul parohial ort. rom. Ogradena Veche (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1877
- Oficiul parohial ort. rom. Ohaba Bistra (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1934
- Oficiul parohial ort. rom. Ohaba Forgaci (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 17. Anii extremi : 1794—1939
- Oficiul parohial ort. rom. Ohaba Lungă (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1888—1928
- Oficiul parohial ort. rom. Ohaba Mîtnic (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1915
- Oficiul parohial ort. rom. Ohabuța (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Opațița (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1851—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Oravița (Oravița oraș, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1794—1873
- Oficiul parohial ort. rom. Orșova (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1909
- Oficiul parohial ort. rom. Oțelul Roșu (Ferdinand) (rn. Caransebeș,
reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi 1869—1910
- Oficiul parohial ort. rom. Paniova (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1950

- Oficiul parohial ort. rom. Partoș(rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Parța (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 27. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Pădureni (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 31. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Păltinișul (fost Valea Boului, rn. Caransebeș,
reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Părul (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1782—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Pătaș (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1890
- Oficiul parohial ort. rom. Percosova (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1776—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Pesac (rn. Sinnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1795—1879
- Oficiul parohial ort. rom. Pescarii (fost Coronini, rn. Moldova Nouă,
reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1824—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Prisian (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1919
- Oficiul parohial ort. rom. Petnic (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1830—1885
- Oficiul parohial ort. rom. Petrilova (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Petroman (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 31. Anii extremi : 1779—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Petroșnița (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Pîrvova (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1866—1893
- Oficiul parohial ort. rom. Plavișevița-Tisovița (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1893
- Oficiul parohial ort. rom. Plugova (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Poiana (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1925
- Oficiul parohial ort. rom. Potoc (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Prigor (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Prilipeți (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1875
- Oficiul parohial ort. rom. Prisaca (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Prisian (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Pustiniș (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1927

- Oficiul parohial ort. rom. Putna (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1892—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Racovița (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Ramna (rn. Reșița oraș Reșița, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1784—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Răcăjdia (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Răchitova (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1832—1873
- Oficiul parohial ort. rom. Rădmănești (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1938
- Oficiul parohial ort. rom. Remetea Mare (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1929
- Oficiul parohial ort. rom. Reșița (oraș regional Reșița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1832—1877
- Oficiul parohial ort. rom. Românești (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1887
- Oficiul parohial ort. rom. Rovinița Mare (fost Omor. rn. Deta. reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1851—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Rudăria (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Rueni (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1912
- Oficiul parohial ort. rom. Rugi (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Ruginosu (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Rusca (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Rusca Montană (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Rusova Nouă (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Rusova Veche (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Sacul (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. 5. Anii extremi : 1809—1907
- Oficiul parohial ort. rom. Sacoșul Turcesc (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Sadova Nouă (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1918
- Oficiul parohial ort. rom. Sasca Montană (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Sasca Română (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Satchinez (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 27. Anii extremi : 1779—1879

- Oficiul parohial ort. rom. Satu Mic (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1793—1882
- Oficiul parohial ort. rom. Săceni (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1791—1858
- Oficiul parohial ort. rom. Sălbăgelul Vechi (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1824—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Scăiuș (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1824—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Sculia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1779—1929
- Oficiul parohial ort. rom. Secaș (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1931
- Oficiul parohial ort. rom. Secu (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1832—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Silagiu (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1849—1948
- Oficiul parohial ort. rom. Sinersig (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1824—1895
- Oficiul parohial ort. rom. Silha (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1851—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Sînandrei (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Sînmihail Român (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 24. Anii extremi : 1785—1931
- Oficiul parohial ort. rom. Sînnicolaul Mare (rn. Sînnicolaul Mare,
reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1846—1874
- Oficiul parohial ort. rom. Sîrbova (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Slatina Nera (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Slatina Timiș (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1906
- Oficiul parohial ort. rom. Socolari (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Spata (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Stamura Română (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1796—1897
- Oficiul parohial ort. rom. Surducul Mare (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1832—1886
- Oficiul parohial ort. rom. Surducul Mic (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1779—1852
- Oficiul parohial ort. rom. Sag (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Sanovița (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1937
- Oficiul parohial ort. rom. Semlacul Mare (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1790—1950

- Oficiul parohial ort. rom. Sichevița (rn. Moldova Nouă, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1780—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Sipet (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 19. Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Sopotul Vechi (rn. Bozovici, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1908
- Oficiul parohial ort. rom. Soșdea (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1787—1895
- Oficiul parohial ort. rom. (Sușanovița) — Sanovița (rn. Lugoj,
reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1802—1850
- Oficiul parohial ort. rom. Suștra (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1779—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Tapia (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1851—1926
- Oficiul parohial ort. rom. Temerești (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1880
- Oficiul parohial ort. rom. Teregova (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. 3. Anii extremi : 1831—1892
- Oficiul parohial ort. rom. Tes (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Ticvaniul Mare (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1832—1877
- Oficiul parohial ort. rom. Timișoara Elisabetin (rn. Timișoara,
reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1790—1930
- Oficiul parohial ort. rom. Timișoara Fabric Sf. Gheorghe (rn. Timișoara,
reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1825—1924
- Oficiul parohial ort. rom. Timișoara Fabric Sf. Ilie (rn. Timișoara
reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1845—1898
- Oficiul parohial ort. rom. Timișoara Mehala (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1887—1923
- Oficiul parohial ort. rom. Tincova (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1916
- Oficiul parohial ort. rom. Tîrgoviște (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1951
- Oficiul parohial ort. rom. Tîrnova (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1833—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Toager (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1911
- Oficiul parohial ort. rom. Topleț (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1832—1923
- Oficiul parohial ort. rom. Topolovățul Mare (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1852—1937
- Oficiul parohial ort. rom. Topolovățul Mic (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1880—1938
- Oficiul parohial ort. rom. Tufări (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1904

- Oficiul parohial ort. rom. Turnu (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1942
- Oficiul parohial ort. rom. Terova (oraş Reşiţa, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1830—1873
- Oficiul parohial ort. rom. Uliuc (rn. Timişoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1849—1937
- Oficiul parohial ort. rom. Unip (rn. Timişoara, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1796—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Urseni (rn. Timişoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1779—1936
- Oficiul parohial ort. rom. Utvin (rn. Timişoara, reg. Banat)
u.p. : 25. Anii extremi : 1779—1924
- Oficiul parohial ort. rom. Valea Bistrei (rn. Caransebeş, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1909
- Oficiul parohial ort. rom. Valeabolvăşniţa (rn. Orşova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1832—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Valea Lungă (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1851—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Valea Mare (rn. Moldova Nouă, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1852—1917
- Oficiul parohial ort. rom. Valcapai (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1823—1951
- Oficiul parohial ort. rom. Valea Timişului (fost Cîrpa, rn. Caransebeş, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1912
- Oficiul parohial ort. rom. Var (rn. Caransebeş, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1905
- Oficiul parohial ort. rom. Vălcani (rn. Sinnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 33. Anii extremi : 1768—1884
- Oficiul parohial ort. rom. Vălişoara (rn. Caransebeş, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1831—1935
- Oficiul parohial ort. rom. Vărădia (rn. Oraviţa, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1857—1874
- Oficiul parohial ort. rom. Verendin (rn. Orşova, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1791—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Vermeş (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1845—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Vişag (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1824—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Vizma (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1853—1941
- Oficiul parohial ort. rom. Vîrciorova (rn. Caransebeş, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1917
- Oficiul parohial ort. rom. Voislova (rn. Caransebeş, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1909
- Oficiul parohial ort. rom. Voiteg (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1930
- Oficiul parohial ort. rom. Vrani (rn. Oraviţa, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878

- Oficiul parohial ort. rom. Vraniuț (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1878
- Oficiul parohial ort. rom. Vucova (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1852—1899
- Oficiul parohial ort. rom. Zăgujeni (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1917
- Oficiul parohial ort. rom. Zăvoi (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1919
- Oficiul parohial ort. rom. Zervești (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1924
- Oficiul parohial ort. rom. Zgribești (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1839—1917
- Oficiul parohial rot. rom. Zlagna (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1831—1931
- Oficiul parohial ort. rom. Zorlencior (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1831—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Zorlențul Mare (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1839—1938

- Oficiul parohial ort. sîrb Beregsăul Mic (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Cenadul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1852—1871
- Oficiul parohial ort. sîrb Cenei (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1802—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Checea (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1853—1901
- Oficiul parohial ort. sîrb Ciacova (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Cralovăț (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Dejan (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Denta (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Dinaș (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1779—1896
- Oficiul parohial ort. sîrb Focni (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 21. Anii extremi : 1779—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Gad (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1779—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Gelu (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1853—1881
- Oficiul parohial ort. sîrb Giera (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Ivanda (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Leșcovița (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1881

- Oficiul parohial ort. sîrb Livezile (fost Tolvădia, rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1950
- Oficiul parohial ort. sîrb Mînăstire (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1848—1896
- Oficiul parohial ort. sîrb Naidăș (rn. Oravita, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1873
- Oficiul parohial ort. sîrb Ofsenița (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1949
- Oficiul parohial ort. sîrb Parța (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1864—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Petrovaselo (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1853—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Rudna (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Saravale (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 43. Anii extremi : 1779—1882
- Oficiul parohial ort. sîrb Sînmartinul Sîrbesc (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Sînnicolaul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1864—1877
- Oficiul parohial ort. sîrb Sînpetru Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1852—1868
- Oficiul parohial ort. sîrb Soca (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Stanciova (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1794—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Timișoara Cetate (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1896
- Oficiul parohial ort. sîrb Timișoara Mehala (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1852—1896
- Oficiul parohial ort. sîrb Timișoara Fabric (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Variaș (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1809—1879
- Oficiul parohial rom. cat. Bacova (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1786—1919
- Oficiul parohial rom. cat. Beba Veche (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1783—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Becicherecul Mic (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1786—1878
- Oficiul parohial rom. cat. Iohanisfeld (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1897
- Oficiul parohial rom. cat. Iosif (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1845—1920
- Oficiul parohial rom. cat. Iosifălău (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1888—1919

- Oficiul parohial rom. cat. Jamul Mare (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1787—1917
- Oficiul parohial rom. cat. Jimbolia (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 27. Anii extremi : 1766—1903
- Oficiul parohial rom. cat. Lenauheim (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1767—1886
- Oficiul parohial rom. cat. Lovrin (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi : 1777—1887
- Oficiul parohial rom. cat. Lugoj (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1721—1887
- Oficiul parohial rom. cat. Lupac (rn. Reșița, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1856—1873
- Oficiul parohial rom. cat. Mehadia (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1740—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Moravița (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1785—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Nădrag (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1850—1929
- Oficiul parohial rom. cat. Nerău (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1831—1883
- Oficiul parohial rom. cat. Nițchidorf (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1836—1948
- Oficiul parohial rom. cat. Ofsenița (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1807—1912
- Oficiul parohial rom. cat. Oravița (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1802—1881
- Oficiul parohial rom. cat. Orșova (rn. Orșova, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1737—1908
- Oficiul parohial rom. cat. Oțelul Roșu (Ferdinand) (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1880—1928
- Oficiul parohial rom. cat. Peciul Nou (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1724—1910
- Oficiul parohial rom. cat. Percosova (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1856—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Periam (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1755—1898
- Oficiul parohial rom. cat. Periam-(Haulic) (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1856—1875
- Oficiul parohial rom. cat. Pietroasa Mare (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1786—1944
- Oficiul parohial rom. cat. Pișchia (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1760—1887
- Oficiul parohial rom. cat. Recaș (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi : 1740—1919
- Oficiul parohial rom. cat. Reșița (rn. Reșița oraș, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1862—1880

- Oficiul parohial rom. cat. Rovinița Mare (fost Omor, rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1852—1904
- Oficiul parohial rom. cat. Rusca Montană (rn. Caransebeș,
u.p. : 7. Anii extremi : 1806—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Sasca Montană (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1824—1879
- Oficiul parohial rom. cat. Satchinez (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1823—1906
- Oficiul parohial rom. cat. Săcălal (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 17. Anii extremi : 1766—1934
- Oficiul parohial rom. cat. Sînandrei (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1785—1881
- Oficiul parohial rom. cat. Sînmartinul Maghiar (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1851—1909
- Oficiul parohial rom. cat. Sînmihaiul German (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1842—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Sînnicolaul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1753—1881
- Oficiul parohial rom. cat. Sînpetru Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1852—1882
- Oficiul parohial rom. cat. Sîmpetru Mic (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1862—1877
- Oficiul parohial rom. cat. Sînpetru Nou (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1862—1835
- Oficiul parohial rom. cat. Slatina Timiș (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1727—1925
- Oficiul parohial rom. cat. Stamora Germană (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1806—1947
- Oficiul parohial rom. cat. Sag (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1845—1938
- Oficiul parohial rom. cat. Sandra (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1833—1852
- Oficiul parohial rom. cat. Steierdorf-Anina (rn. Reșița, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1865—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Teremia Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1770—1874
- Oficiul parohial rom. cat. Teremia Mică (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1783—1886
- Oficiul parohial rom. cat. Timișoara Cetate (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 30. Anii extremi : 1716—1941
- Oficiul parohial rom. cat. Timișoara Fabric (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 44. Anii extremi : 1726—1909

- Oficiul parohial rom. cat. Timișoara Iosefin (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 33. Anii extremi : 1774—1900
- Oficiul parohial rom. cat. Tirol (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1811—1892
- Oficiul parohial rom. cat. Tomnatic (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1773—1880
- Oficiul parohial rom. cat. Uivar (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1821—1919
- Oficiul parohial rom. cat. Variaș (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1788—1881
- Oficiul parohial rom. cat. Vizejdia (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1803—1874

- Oficiul parohial evanghelic Birda (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1856—1937
- Oficiul parohial evanghelic Bodo (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1892—1933
- Oficiul parohial evanghelic Butin (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1849—1950
- Oficiul parohial evanghelic Liebling (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1858—1932
- Oficiul parohial evanghelic Lugoj (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1927
- Oficiul parohial evanghelic Oțelul Roșu (Ferdinand) (rn. Caransebeș,
reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1861—1937
- Oficiul parohial evanghelic Semlacul Mic (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1834—1950
- Oficiul parohial evanghelic Tes (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1868—1921
- Oficiul parohial evanghelic Timișoara (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1889—1938
- Oficiul parohial evanghelic Timișoara (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1824—1950
- Oficiul parohial evanghelic reformat Tipari (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1869—1906
- Oficiul parohial evanghelic Vucova — filiala Tes și Lucareț
(rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1801—1950

- Oficiul parohial reformat Clopodia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1847—1950
- Oficiul parohial reformat Dumbrăvița (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1892—1950
- Oficiul parohial reformat Gătaia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1878—1950
- Oficiul parohial reformat Grănicerii (fost Ciavoș, rn. Timișoara, reg.
Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1914—1950

- Oficiul parohial reformat Sculia (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1831—1949
- Oficiul parohial reformat Srediștea Mare (R.S.F. Iugoslavia)
u.p. : 1. Anii extremi : 1848—1914
- Oficiul parohial reformat Tomnac (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1869—1895
- Comunitatea izraelită Bocșa (rn. Reșița, oraș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1810—1885
- Comunitatea izraelită Buziaș (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1794—1903
- Comunitatea izraelită Caransebeș (rn. Caransebeș, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1794—1885
- Comunitatea izraelită plasa Ciocova (rn. Deta, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1785—1885
- Comunitatea izraelită Făget (rn. Făget, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1837—1880
- Comunitatea izraelită Lugoj (rn. Lugoj, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1773—1885
- Comunitatea izraelită Oravița (rn. Oravița, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1856—1885
- Comunitatea izraelită Recaș (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1799—1855
- Comunitatea izraelită Sînnicolaul Mare (rn. Sînnicolaul Mare, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1837—1885
- Comunitatea izraelită Timișoara Cetate (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1830—1943
- Comunitatea izraelită Timișoara Fabric (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1869—1895
- Comunitatea izraelită Timișoara Iosefin (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1847—1949
- Comunitatea izraelită Plasa Centrală (rn. Timișoara, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1782—1950

b) ARHIVELE STATULUI ARAD

Colecția de stare civilă
u.p. : 1447
Anii extremi : 1702—1955
Inventar nr. 10—133 : 148—180
Limba : română, latină, maghiară,
germană, sîrbă

- Oficiul parohial ort. rom. Alioș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 34. Anii extremi : 1768—1933
- Oficiul parohial ort. rom. Arad (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 62. Anii extremi : 1730—1900

- Oficiul parohial ort. rom. Arad-Gai (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 20. Anii extremi : 1801—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Arad-Micălaca (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 22. Anii extremi : 1801—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Arad-Sinnicolaul Mic (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1867—1894
- Oficiul parohial ort. rom. Bacăul de Mijloc (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1801—1919
- Oficiul parohial ort. rom. Baia (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1853—1927
- Oficiul parohial ort. rom. Bata (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Bătuța (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1834—1853
- Oficiul parohial ort. rom. Birchiș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1913
- Oficiul parohial ort. rom. Birzava (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1783—1903
- Oficiul parohial ort. rom. Mînăstirea Hodoș-Bodrog (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1908
- Oficiul parohial ort. rom. Bruznic (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Căpîlnaș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1853—1908
- Oficiul parohial ort. rom. Caprioara. Anii extremi : 1852—1934
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1934
- Oficiul parohial ort. rom. Căpruța (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1853—1874
- Oficiul parohial ort. rom. Chesinț (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 22. Anii extremi : 1779—1876
- Oficiul parohial ort. rom. Cicir (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1851—1903
- Oficiul parohial ort. rom. Cladova (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 17. Anii extremi : 1779—1922
- Oficiul parohial ort. rom. Comeat (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1815—1844
- Oficiul parohial ort. rom. Conop (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1853—1912
- Oficiul parohial ort. rom. Corbești (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1843—1854
- Oficiul parohial ort. rom. Coșarii (fost Chizdia rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 15. Anii extremi : 1779—1848, 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Covăsînt (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 32. Anii extremi : 1779—1915
- Oficiul parohial ort. rom. Cuiăș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1893—1949

- Oficiul parohial ort. rom. Curtici (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1845—1913
- Oficiul parohial ort. rom. Cuvejdia (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1779—1847
- Oficiul parohial ort. rom. Cuvin (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1853—1905
- Oficiul parohial ort. rom. Dorgoș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1853—1923
- Oficiul parohial ort. rom. Dumbrăvița (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 8 Anii extremi : 1785—1901
- Oficiul parohial ort. rom. Felnac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 28 Anii extremi : 1779—1895
- Oficiul parohial ort. rom. Fibiș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1851—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Firiteaz (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 1 Anii extremi : 1779—1787, 1801—1807,
1815—1825
- Oficiul parohial ort. rom. Gașa (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 32 Anii extremi : 1778—1944
- Oficiul parohial ort. rom. Ghioroc (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 7 Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Groșii Noi (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1819—1871, 1891
- Oficiul parohial ort. rom. Ilteu (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 5 Anii extremi : 1815—1936
- Oficiul parohial ort. rom. Julița (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 4 Anii extremi : 1848—1875
- Oficiul parohial ort. rom. Labașint (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Lipova (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 33 Anii extremi : 1786—1881
- Oficiul parohial ort. rom. Lupești (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1874—1896
- Oficiul parohial ort. rom. Macea (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1852—1913
- Oficiul parohial ort. rom. Mașloc (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1 Anii extremi : 1893—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Măderat (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 26 Anii extremi : 1779—1919
- Oficiul parohial ort. rom. Mănăștur (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 21 Anii extremi : 1779—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Milova (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 10 Anii extremi : 1814—1923
- Oficiul parohial ort. rom. Miniș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 7 Anii extremi : 1784—1804, 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Mîndruloc (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 9 Anii extremi : 1811—1941

- Oficiul parohial ort. rom. Mîsca (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 6 Anii extremi : 1853—1931
- Oficiul parohial ort. rom. Munar (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1851—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Nădlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 41 Anii extremi : 1773—1796, 1798—1912
- Oficiul parohial ort. rom. Odvoș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 11 Anii extremi : 1811—1926
- Oficiul parohial ort. rom. Ostrov (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1 Anii extremi : 1853—1885
- Oficiul parohial ort. rom. Patîrș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Păuliș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 25 Anii extremi : 1779—1916
- Oficiul parohial ort. rom. Pecica (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 47 Anii extremi : 1755, 1759—1776, 1779—1914
- Oficiul parohial ort. rom. Petriș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1809—1833, 1839—1871
- Oficiul parohial ort. rom. Pincota (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 23. Anii extremi : 1779—1908
- Oficiul parohial ort. rom. Pîrnești (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1853—1914
- Oficiul parohial ort. rom. Radna (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1853—1886
- Oficiul parohial ort. rom. Roșia Nouă (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi : 1791—1929
- Oficiul parohial ort. rom. Rovine (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1892—1900
- Oficiul parohial ort. rom. Săvișin (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1835—1939
- Oficiul parohial ort. rom. Seceani (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1852—1881
- Oficiul parohial ort. rom. Secusigiu (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1852—1917
- Oficiul parohial ort. rom. Seliște (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1848—1910
- Oficiul parohial ort. rom. Semlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 31. Anii extremi : 1782—1906
- Oficiul parohial ort. rom. Sîmbăteni (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1782—1874
- Oficiul parohial ort. rom. Slatina de Mureș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1893—1901
- Oficiul parohial ort. rom. Stejar (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1837—1852
- Oficiul parohial ort. rom. Seitin (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 25. Anii extremi : 1780—1891, 1920
- Oficiul parohial ort. rom. Siria (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 36. Anii extremi : 1800—1920
- Oficiul parohial ort. rom. Siștarovăț (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 12 Anii extremi : 1779—1950

- Oficiul parohial ort. rom. Soimoș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 19 Anii extremi : 1779—1886
- Oficiul parohial ort. rom. Temeșești (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1 Anii extremi : 1874—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Toc (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6 Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Troiaș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 5 Anii extremi : 1853—1928
- Oficiul parohial ort. rom. Turnu (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 4 Anii extremi : 1853—1939
- Oficiul parohial ort. rom. Tela (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1853—1900
- Oficiul parohial ort. rom. Ususău (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 4 Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Valea Mare (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1853—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Vinga (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1845—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Virișmort (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1 Anii extremi : 1852—1904
- Oficiul parohial ort. rom. Vladimirescu (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1892—1950
- Oficiul parohial ort. rom. Zăbalt (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 2 Anii extremi : 1853—1949
- Oficiul parohial ort. rom. Zăbrani (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3 Anii extremi : 1821—1943

- Oficiul parohial ort. sîrb Arad (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 17. Anii extremi : 1727—1774, 1779—1798,
1806—1877
- Oficiul parohial ort. sîrb Arad-Gai (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1871—1894
- Oficiul parohial ort. sîrb Nădlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1874—1895
- Oficiul parohial ort. sîrb Pecica (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1874—1925
- Oficiul parohial ort. sîrb Satu Mare (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 18. Anii extremi : 1779—1895

- Oficiul parohial rom. cat. Aluniș (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1788—1877
- Oficiul parohial rom. cat. al Ordinului Minorităților Conventuali (rn. Arad,
reg. Banat)
u.p. : 39. Anii extremi : 1679—1912, 1702—1895
- Oficiul parohial rom. cat. al cetății Arad (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 9. Anii extremi : 1705—1891
- Oficiul parohial rom. cat. Aradul Nou (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 21. Anii extremi : 1825—1894
- Oficiul parohial rom. cat. Bogda (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1772—1876

- Oficiul parohial rom. cat. Bulci (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1740—1933
- Oficiul parohial rom. cat. Charlottenburg : (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1796—1836
- Oficiul parohial rom. cat. Cruceni (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1783—1892
- Oficiul parohial rom. cat. Dorobanți (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1836—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Fântinele (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1768—1906
- Oficiul parohial rom. cat. Frumușeni (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1766—1893
- Oficiul parohial rom. cat. Gașa (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1875—1899
- Oficiul parohial rom. cat. Ghioroc (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1756—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Horia (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1787—1897
- Oficiul parohial rom. cat. Lipova (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 13. Anii extremi : 1719—1883
- Oficiul parohial rom. cat. Livada, (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1855—1894
- Oficiul parohial rom. cat. Mailat (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1851—1927
- Oficiul parohial rom. cat. Mașloc (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1771—1941
- Oficiul parohial rom. cat. Nădlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1846—1880
- Oficiul parohial rom. cat. Neudorf (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1766—1874
- Oficiul parohial rom. cat. Odvoș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1768—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Orțișoara (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1785—1892
- Oficiul parohial rom. cat. Păuliș (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1879—1907
- Oficiul parohial rom. cat. Peregu Mare (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1869—1911
- Oficiul parohial rom. cat. Pincota (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1852—1949
- Oficiul parohial rom. cat. Radna (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1717—1921
- Oficiul parohial rom. cat. Remetea Mică (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1781—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Rovine (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 34. Anii extremi : 1753—1895
- Oficiul parohial rom. cat. Săvârșin (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1785—1950
- Oficiul parohial rom. cat. Sînmartin (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 21. Anii extremi : 1750—1887

- Oficiul parohial rom. cat. Sînpetru German (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1744—1891
- Oficiul parohial rom. cat. Sagu (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1771—1885
- Oficiul parohial rom. cat. Siria (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1754—1912
- Oficiul parohial rom. cat. Tisa-Nouă (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 4. Anii extremi : 1777—1912
- Oficiul parohial rom. cat. Turnu (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi : 1753—1946
- Oficiul parohial rom. cat. Vinga (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 14. Anii extremi : 1741—1914
- Oficiul parohial rom. cat. Vladimirescu (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 12. Anii extremi : 1770—1914
- Oficiul parohial rom. cat. Zăbrani (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 17. Anii extremi : 1729—1929
- Oficiul parohial rom. cat. Zădăreni (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1759—1911

- Oficiul parohial reformat Arad (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 10. Anii extremi : 1829—1893
- Oficiul parohial reformat Ghioroc (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1759—1950
- Oficiul parohial reformat Peregu Mare (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1868—1912
- Oficiul parohial reformat Peregu Mic (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1765—1911
- Oficiul parohial reformat Pîncota (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 7. Anii extremi : 1811—1916
- Oficiul parohial reformat Semlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1838—1955
- Oficiul parohial reformat Sînleani (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 8. Anii extremi : 1811—1883

- Oficiul parohial evanghelic luteran C.A. Arad (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1846—1906
- Oficiul parohial evanghelic luteran C.A. Nădlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 11. Anii extremi : 1802—1896
- Oficiul parohial evanghelic luteran C.A. Semlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 6. Anii extremi : 1819—1901

- Comunitatea izraelită Arad (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 16. Anii extremi : 1831—1886
- Comunitatea izraelită Arad-Mureșel (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1876—1895
- Comunitatea izraelită Arad, Aradu-Nou (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1791—1895

- Comunitatea izraelită Curtici (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 1. Anii extremi : 1822—1886
- Comunitatea izraelită Lipova (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1787—1885
- Comunitatea izraelită Pecica (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 5. Anii extremi : 1823—1886
- Comunitatea izraelită Rovine (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1828—1940
- Comunitatea izraelită Săvîrşin (rn. Lipova, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1876—1895
- Comunitatea izraelită Semlac (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 3. Anii extremi : 1875—1886
- Comunitatea izraelită Şiria (rn. Arad, reg. Banat)
u.p. : 2. Anii extremi : 1877—1885

INDICE GENERAL

A

- abatoare : 61
Academia de arte frumoase, v. Timișoara.
acorduri financiare : 77
Administrația imperială a Banatului Timișan : 13.
administrația județeană : 22.
Administrația provincială a Banatului : 13.
agricultură : 14, 20—21, 29—30, 34, 55, 59, 64, 81 ; — asolamente : 55 ; — centre agricole : 56 ; — centre de închiriat mașini agricole : 55, 57 ; — concursuri agricole : 56, 59 ; — congres agricultori : 56 ; — credite agricole : 81 ; — învoielii agricole : 55 ; — legumicultura : 56, 59 ; — loturi demonstrative agricole : 56, 60 ; — metode agrotehnice : 55 ; — orez : 56, 119 ; — pepiniere : 30, 56, 58—59, 63 ; — plan agricol : 57, 59 ; — plante de nutreț : 56 ; — pomicultura : 56, 59 ; — producție agricolă : 23, 59—60 ; — recensămintele agricole : 57 ; — relații de muncă și proprietate în — : 55 ; — selecționare semințe : 55 ; — standardizarea grâului : 55 ; — statistică agricolă : 60 ; — stațiuni de curățire a semințelor de trifoi și lucernă : 56 ; — stațiuni de experimentare : 56 ; — valorificarea de produse agricole : 21 ; — varietăți bănățene de grâu : 55.
alegeri : 22, 24.
alfabetizare : 95.
amatori, formații artistice de — : 22.
analfabetism : 22.
Anina : 67, 120.
antrax, la oameni : 31.
ape minerale, v. Buziaș.
apicultura : 59.
Arad, jud. : 32, 54, 59—61, 64, 81, 99, 111, v. și expoziții.
Arad, oraș : 18—19 ; Banca asociată s.a. din — : 81 ; — Banca comercială italiană și română suc. din — : 65 ; — Casa de păstrare civilă din — : 79 ; — Patria și Ferăstrăul Arădean : 77 ; — școli din — : 108.
Armeniș, v. cale ferată industrială.
asigurări sociale : 52, 89, 90, 91.
Asociația agricolă a jud. Timiș : 29.
Asociația agricultorilor din Iecea Mare : 23.
Asociația de amatori de teatru din Oravița, v. Oravița.
Asociația de casină din Oravița, v. Oravița.
Asociația pentru literatură și cultura poporului român, v. Astra.
Asociația meseriașilor din Lugoj, v. Lugoj.
Asociația meseriașilor și comercianților germani din Banat : 67.
Asociațiunea Transilvăneană pentru literatură română și cultura poporului român (Astra) v. Lugoj, Sibiu.
Asociația contra tuberculozei, v. Timișoara.
Asociația vânătorilor și pescarilor din Caransebeș, v. Caransebeș.
asociații : 22, 40 ; — agricole : 31, 40, 59 ; — bancare : 40 ; — comerciale : 40 ; — pentru creșterea animalelor : 40 ; — culturale : 22, 23, 40 ; de hidroameliorații : 40 ; — de industriași : 40 ; medicale : 40 ; de meseriași patroni : 27 ; — muncito-

rești : 23, 31, 40 ; muzicale : 40 ; — de pășuni : 58 ; — profesionale : 23, 73 ; — sportive : 22, 23 ; — științifice : 22, 40 ; — de tineret : 31, 40 ; — țărănești : 23 ; zootehnice : 66.

„Astra“ Asociația pentru literatură română și cultura poporului român : 31, 34, v. și Caransebeș.
ateliere meșteșugărești : 91.

B

Baia Nouă : 43 ; — mine din — : 43—45.

Banatul provincial : 15.

„Banca asociată s.a.“ din Arad, v. Arad.

Banca de comerț s.a. Brașov. v. Brașov.

Banca din Făget, v. Făget.

Banca de industrie și comerț soc. an. p. a., v. Orșova.

Banca Marmorosch Blank et. Comp. s.a. v. București.

Banca Națională a României : 79.

Banca Poporului s.p.a., Lugoj, v. Lugoj.

Banca Timișana, v. Timișana.

bancnote, emitere de — : 120.

Batalionul valaho-bănățean : 13.

Băile Herculane : 16, 19, 20, 64 : — școli din — : 109.

Băile Lipova : 79.

băuturi spirtoase : 23, 27, 73, 84.

Becicherecul Mic : 29—31.

Bega, canal : 15, 27, 67.

Berzava, riu : 30.

Beșenova Nouă : 119.

biblioteci : 64, 95, 96, 116 ; — populare sătești : 23.

Bigăr, mine din — : 45.

Bihor, jud. : 59.

„Bihoreana“ Institut de credit și economii s. a. din Oradea, v. Oradea.

Biled, Fabrica de cherestea din — : 80.

Birda, riu : 30.

Biscria Albă : 116.

„Bistra“, Glimboca : 51, 64.

Blocul Muncitoresc Țărănesc : 18.

boli : — epidemice : 16, 22, 23 ; — infecțioase : 22 ; — profesionale : 34 ; — sociale : 19, 22, 34.

Bolyai Ianos : 20.

Bocșa : 14, 116 ; — Montană : 67 ; — Română : 67.

Bosnia : 46.

Bozovici : 73 ; — ocol silvic : 63 ; — cale ferată : 64.

Brad, Societate minieră „Mica“ din — : 77.

Brașov : 49, 69 ; — Banca de comerț s.a. : 79 ; — Societatea de mine și furnale din — : 49.

bresle : 14, 24, v. și Timișoara.

brevete industriale : 91.

brigadieri silvici : 64.

București : 27, 51, 77 ; — Banca Marmorosch Blank et Comp., s.a. : 46, 84 ; — Întreprinderile Metalurgice Dunărene : 70 ; — Uzinele David Goldenberg : 70 ; — Odesfer : 70 ; — Uzinele Basarab : 71 ; — Uzinele Metalurgice Unite Titan-Nădrag-Călan din — : 70, v. și linii aeriene.

Buda : 111.

bumbac : 60.

Bursa din Timișoara, v. Timișoara.

Bursa de efecte, acțiuni și schimb. v. Timișoara.

Bursa de mărfuri, v. Timișoara.

Buteni, Institutul de credit „Codrul“ din — : 78.

Buziaș : 25, — ape minerale : 28 ; — stațiune balneară : 28, 29 ; — Școala Agricolă de repetiție : 29.

C

cale ferată : 23, 24, 30, 51, 57, 64, 120 ; — industrială : 45, 50, 63, 79, v. și Bozovici, Caransebeș, Deta, Oravița, Timișoara.

calfe : 90, 91.

calificare profesională : 53.

camere : — de comerț : 39 ; profesionale : 91.

Caransebeș : 50—51, 62, 72 ; — „Astra“ : 73 ; — Asociația vinătorilor și pescarilor : 64 ; — calea ferată : 72 ; — canalizare : 72 ; — Fabrica

de piele din — : 84 ; — Industria de lemn s.a. din — : 80 ; — ocol silvic : 70 ; — Societatea de cântări și muzică : 73 ; — școala forestieră : 72 ; — urbanistică : 72 ; v. și biblioteci, expoziții.

carantine : 14, 31.

cariere de : — marmoră : 78 ; — nisip, pământ și lut : 27 ; — piatră : 21, 63.

Caras, jud. : 24, 32, 59, 91.

Caras-Severin, jud. : 27.

casă de ajutor reciproc : 49.
Casa de păstrare s.a. din Chişineu
Criş, v. Chişineu-Criş.
Casa de păstrare civilă s.a. din Arad,
v. Arad.
Casa generală de păstrare din Orşova,
s.p.a., v. Orşova.
Cazinoul burghez, v. Oraviţa.
căi de comunicaţie ; 15, 19, 30, 67, v.
şi râurile Bega, Dunăre, Mureş, Ti-
miş, Tisa, Sava.
Călan : 50 ; — Uzinele Călan : 70, 71.
Cărămidăria : — „Concordia”, v. Căr-
piniş ; — cu aburi s.a., v. Jimbolia.
Cărpiniş : 29—31 ; — Cărămidăria
„Concordia” din — : 95.
cercuri de lectură : 23.
Cenad, jud. : 81.
Cenadul Mare : — U.S.I.C. : 73.
Chişoda : 58.
Chişineu-Criş : — Casa de păstrare
s.a. din Chişineu-Criş : 81—82.
Ciacova : 116 ; — U.S.I.C. : 73.
cinematografe : 95.
circulaţie : 30.
ciuma : 31, v. şi Timişoara.
Cîmpia Turzii : — Industria Sirmei
din : — 70.
Cluj : 69 ; — Banca Agrară privile-
giată din — : 74, v. şi congres
agricol, expoziţii.
colonizări : 20, 21, 50, 60, 119.
Comandamentul Corpului VII în Ti-
mişoara, v. Comandamentul General
Bănăţean.
comerţ : 14—16, 23, 27, 34, 39, 46,
66—68, 70—71, 73.
Comisariatul agricol al Banatului : 55.
comisii : — agricole : 59 ; — de ar-
bitraj : 73 ; — paritară locală : 73 ;
— de reformă agrară : 60 ; — şco-
lară, v. Timişoara.
comitete pentru reformă agrară : 55.
Comloşel, v. expoziţii

Dalboşet, şcoli din — : 109.
debuşuri : 69.
demografie : 22, 111.
Deta : 29—31, 119 ; — cale ferată :
30 ; — electrificare : 30 ; — învă-
ţământ : 31 ; — sistematizare : 30 ;
— şcoli din — : 103, v. şi asocia-
ţii agricole, expoziţii.

electricitate : 23, 51, v. şi Timişoara.
Eminescu Mihai : 96.
epizootii : 21, 23, 31, 56, 61.

concedieri : 49, 91.
concursuri : — sportive : 67 ; — de
vitrine : 67.
conflicte de muncă : 45, 47, 67 ; —
la : Exploatarea de cărbune Baia-
Nouă — Eibenthal, Fabrica de mă-
nuşi Timişoara, Fabrica de spirit Fra-
ţii Neumann Arad, Fabrica de va-
goane „Astra” Arad, Industria Lî-
nei Timişoara, Minele de cărbuni
Bigăr, Societatea „Mica”, Societa-
tea „Petroşani”, Societatea „Sala-
truc”, Uzinele şi Domeniile Reşiţa,
Uzinele metalurgice unite Titan-
Nădrag-Călan : 33 ; — Uzina Fer-
dinand (Oţelul Roşu) : 30.
congrese : — agricole : 31 ; — econo-
mice : 66.
Consiliul Aulic de Război : 14.
Constantini Dimitrie : 111.
„Constituţia”, asociaţia conspirativă :
25.
constituţia confiniară : 13—14, 16.
contingentare : 66, 70.
convenţii comerciale : 56 ; — finan-
ciare : 77 ; — veterinare : 56.
conversiunea : 62, 75—76, 80, 82.
cordon sanitar : 16.
Cornia (Cornea), şcoli din — : 109—
110.
Corporaţia meseriaşilor şi comercian-
ţilor din Iecca-Mare : 23.
Corporaţii meseriaşi : 91.
Cozla, mina din — : 43, 45, v. şi
greve.
credit : 67, 74, 79, 82—83.
„Creditul minier” Bucureşti : 44.
creşterea de animale : 14, 21, 29, 46,
56, 58—59, 61, 64.
Crimeia, războiul din — : 16.
crize economice : 18, 21, 34, 39, 43,
46, 49—50, 52, 59, 65, 69, 72, 80—81.
Croaţia : 46.
Cuza Alexandru Ioan : 16.

D

devize : 66, 68, 77.
difteric : 31.
Dognecea : 67.
Doman : 67.
Drencova, mine : 45.
drumuri : 21, 63.
Dunărea : 15.

E

exploatare, forme de — : 16.
exploatări carbonifere : 21, 43—46, 50,
67, 120.

exploatări forestiere : 63, 65.
exproprieri : 60, 82.
export : 44—45, 56, 60, 61, 66, 69.

72, 76—77, 79—80, 84.
expoziții : 21, 27, 31, 56, 58, 60—61, 64,
66, 91, 119, v. și Timișoara.

F

Fabrica de : cărămizi și țigle „Cera-
mica“, v. Jimbolia ; — cherestea, v.
Biled ; — lichioruri și rom „Besco“
s.a., v. Lugoj ; — piele, v. Caranse-
beș ; — sticlă Tomești, v. Tomești.
farmacii : 22.
Făget, Banca din — : 80.
Feldioara : 48.
Felnac : 56.
Feneș, școli din — : 110.

Ferdinand, v. Oțelul Roșu.
feude militare : 14.
Filimon Nicolaie : 115.
firme : — comerciale : 22 ; — indi-
viduale : 89 ; — sociale : 89.
fondul școlar greco-oriental (neunit) :
111.
fructe de pădure, valorificare de — :
63.

G

Galați, Uzinele Titan : 71.
gaz, iluminat cu — v. Timișoara.
gărzi naționale : 116.
Ghica Ion : 16.
Gladna : 116.
Grabați, v. expoziții.
Granița militară bănățeană : 13—17.
Grădiște, cărbuni : 120.
greve : 49—50 ; — angajați comer-
ciali : 67 ; — calfe cizmari : 26 ;
— „Carbonifera“, exploatarea mi-
niera Cozla : 45 ; — funcționari
particulari : 21, 67 ; — funcționari
de stat : 67 ; — generală din 1920 ;

21 ; — Industria textilă arădană :
18 ; — meseriași : 90 ; — muncitori
agricoli : 21 ; muncitori industriali :
25, 27, 90 ; — minieri : 15 ; — S.A.
pentru distilarea lemnului Reșița :
18 ; — Școala minieră Lupeni : 33 ;
— tipografi : 18 ; — Uzinele și Do-
meniile Reșița (U.D.R.) : 18, 25,
71 ; — Uzina Ferdinand (Oțelul
Roșu) : 25 ; — Uzina Nădrag : 25 ;
— Uzinele Metalurgice Unite Ti-
tan-Nădrag-Călan, București : 71.
Golet, v. exploatări forestiere.
Gottlob : 29—31.

H

haiduci : 25, 26.
hidroameliorații : 21, 23, 29—30, 34
55.
hidrotehnică : 15.

holera : 31, 119.
huilă : 72.
Hunedoara, jud. : 32, 59.

I

iezuți : 120.
igienă : 22, 27.
import : 45, 47, 56, 62, 72, 76—77,
79—80, 91.
impozite : 68.
impuneri : 73.
industrie : 21, 34, 39—40, 53—54,
66—68 ; — începuturi : 14 ; — de
lemn, v. Caransebeș, Pîncota ; — de
srmă, v. Cimpia Turzii ; — textilă,
v. greve.
instalații electrice, v. electricitate.
Institutul de credit „Codrul“, v. Bu-
teni.
Institutul de credit și economii „Lu-
gojana“, v. Lugoj.

Insurecția armată din 23 august 1944 :
100.
intreprinderi : — comerciale : 83 ; —
industriale : 78—79, 83 ; — metalur-
gice, v. București.
inventii : 48.
iobagi : 25.
Italia, v. mișcări revoluționare.
Izvin, școala elementară românească
de fete din — : 116.
învățământ : 19, 22, 25, 27, 99, 100,
111 ; — agrotehnic : 27, 59 ; — în
granița militară bănățeană : 16 ; —
primar : 31, 34 ; — profesional : 34,
64, 67 ; — secundar : 34 ; — veteri-
nar : 61.

J

Jdioara : 49.
Jimbolia : 47 ; — Cărămidăria cu

aburi din — : 80 ; — școli din — : 103—104 ; — U.S.I.C. : 73.

L

lămpi cu fire metalice, introducere : 51.
linia aeriană București—Timișoara : 67.
Lipova : — școli din — : 99, 108—109 ; — U.S.I.C. : 73.
lină, articole de — : 14 ; — colectare de — : 62.
loterie, v. Timișoara.
lotri : 15.
Lovrin : 29—30 ; — învățămînt : 31. v. și expoziții.
Lubotina : 44.
Lucareț, v. cariere.
Lugoj : 24 ; — Asociația meseriașilor din — : 90 ; — Banca Po-

porului din — : 74 ; — demonstrații : 19 ; — Fabrica de lichioruri și rom „Besco” s.a. : 81 ; — Fabrica de textile „Moara și Țesătoria” s.a. : 81 ; — Institutul de credit și economii „Lugojana” din — : 83 ; — Reuniunea română de cîntări și muzică „Ion Vidu” din — : 34 ; — școli din : 116.
Luncani : 50.
Lupac, mine din — : 45.
lupta de clasă : 15 ; — manifestări (fuga) : 20.
lut, v. cariere.

M

mangal : 72.
manufactură : 14.
materii prime : 53, 67, 68.
meseriași : 14, 67, 91.
meserii : 27.
miere de stup, exploatare și valorificare de — : 64.
Milano : 77.
„Minele de cărbuni Baia Nouă” : 43.
mineri : 45, 119, v. și sindicat.
minierit : 14, 24.
minereuri : 120.
mișcarea muncitorească : — demonstrații, v. Lugoj, Timișoara ; — lupta maselor populare împotriva : dictaturii fasciste, războiului, subordonării

României față de Germania : 33.
72 ; — măsuri de reprimare : 22—23, 31, 33, 72.
mișcarea pacifistă : 29.
mișcări revoluționare în Italia : 16.
mori, v. Lugoj, Sîntane-Comlăuș.
Moceris : — școli din — : 110.
Moldova Nouă : 67, 116.
muncă : — comunală : 16 ; — copiilor : 48, 91 ; — erarială : 16 ; — norme de — : 16 ; — obligatorie : 20
muncitori : 21, 33, 47, 52, 54, 67, 96.
Mureș, riu : 15, 30.
Murgu Eftimie : 25.
Muzeu, v. Timișoara.

N

natalitate : 19, 22, 34.
Nădrag : 49 ; — Uzinele Nădrag : 70—71, v. și greve.

norme de lucru : 44.
Noua Casă de păstrare din Caransebeș : 51.

O

oboare : — cereale 66 : — vite : 66.
obștii satești : 60.
„Ocîrmuirea școlastică districtuală a militărescului district orădan” : 111.
Oena de fier : 67.
Ocoale silvice, v. Bozovici, Caransebeș, Ohaba, Bistra, Orșova, Teregoava.

Odesfer, v. București.
Oficiu : — economic al României : 67 ; — registrului bancar : 66, 68 ; — registrului comercial : 39, 66, 68.
Ohaba Bistra : — ocol silvic : 63.
Oltenia : 16.
operețe : 91.

orez, v. agricultură.
Oradea : 51, 110 ; — „Bihoreana” Institutul de credit și economii s.a. din — : 78—79.
orașe, imigrație la — : 59—60.
Oravița : 24, 67, 99, 116 ; — Asociația de amatori de teatru din — : 96 ; — Asociația de casină din — : 96 ; — cale ferată : 120 ; — Casinoul burghez din — : 96 ; — întreprinderi miniere : 35, v. exploatari carbonifere.

Paris, v. expoziții.
Partidul Comunist Român : 18, 21—22, 32—33, 72, 100.
Pascaly Mihai : 96.
Passarowitz, pacea de la — : 99.
pășuni : 23, 29, 57—58, 64
pământ, v. cariere.
pături : 14.
Peciu Nou, v. expoziții.
Periam : 29—31 ; — școli din — : 99, 104.
personal casnic : 91.
Pesac : 56.
pescuit : 64.
Petnic, școli din — : 110.
Petroșani : — întreprinderi miniere : 35.
piatră, v. cariere.
Pincota, Industria de lemn, fabrica de mobilă curbată din — : 80.

rastele : 14.
răscoala din Polonia : 16.
reforma agrară : — din 1921 ; 19, 21, 33, 55, 60, 65, 73, 75 ; — din 1945 : 55, 59.
Regia exploatarea agricole, zootehnice, industriale și mașini (Reazim) : 57, 59.
Regimentul grăniceresc german băănățean : 13.
Regimentul grăniceresc româno--bănățean (Regimentul grăniceresc valah-ilor) : 13.
Regimentul grăniceresc iliro-bănățean : 13.
regiuni agricole : 59.
repaos duminical : 91.
Reșița : 67, 116, v. greve.
Reuniunea : — comercianților : 23, 73 ; — de cîntări a muncitorilor de la Fabrica de pălării v. Timișoara, — de cîntări și lectură a muncitorilor meseriași de la atelierle căi-

organizare : — comunală : 24.
organizații : — de masă : 21 ; — — muncitorești : 27.
Orșova : 64 ; — Banca de industrie și comerț soc. an. p.a. : 74 ; — Casa generală de păstrare din — s.p.a. : 74 ; — ocol silvic : 63 ; — plasa : 119.
Oțelul Roșu : 50—51 ; — școli din — : 110 ; — Uzinele Ferdinand : 70—71.

P

plan cincinal : 45.
plante : — industriale : 55—56, 62 ; — — medicinale : 55, 63.
poduri : 21.
Polonia, v. răscoală.
pomicultura, v. agricultura.
Popescu Gherman, Ploiești, trupa teatrală a lui — : 116.
Pordeanu, Societate anonimă română pentru industria cînepii, din — : 80.
postav : 14.
presa, ziare-reviste : 22.
prețuri : 44, 47, 49, 53, 55, 59, 68, 73.
Principatele Române, v. Țările Române.
producția meșteșugărească : 27 ; — de război 52, 72.
protecția muncii : — accidente muncă : 21, 25, 33, 90.

R

lor ferate, v. Timișoara ; — de construire a meseriașilor și industriașilor, v. Teremia Mare ; — română de cîntări și muzică „Ion Vidu”, v. Lugoj.
revoltă, în com. Vermș : 17.
revoluția din 1848—1849 : 25, 116.
România : — industria de spirit : 46.
Rudăria, școli din : 110.
Rusca : 14, 50.
Rușchița : 50.
sabotaj : 33, 52, 54.
Sacul : 67.
salarii, salarizare : 16, 25, 27, 30—31, 33, 44—45, 47—49, 52, 54, 67, 72, 91.
sanitare : — organizare : 22, 25.
Sasca montană : 67, 116.
Satu-Mare, v. tîrg de mostre.
Sava, riul : 15.
schelă : 14.
sericicultură : 24, 30, 56.
Severin, jud. : 27, 32, 54, 59.

Sibiu, Asociațiunea Transilvăneană
pentru literatura română și cultura
poporului român (Astra) : 95.
siderurgie : 14, 24.
silvicultura : 15, 56, 59, 63.
sindicat : 22, 31, 45.
sindicat : — pentru creșterea de ani-
male : 61 ; — de hidroameliorații :
34.
Sinersig, v. exploatarea carbonifere.
Sinnicolaul-Mare : — învățământ agri-
col : 31 ; — școli din — : 104.
Sinpțtru Sîrbesc : 29, 31 ; — învăță-
mîntul agricol : 31.
Sintana-Comlăuș, Moara sistematică
din — : 80.
sirbi : 16, 46.
Slavici Ion : 100.

Societatea de cîntări și muzică,
v. Caransebeș.
Societatea anonimă pentru distilarea
lemnului Reșița, v. greve.
societăți de hidroameliorații, v. hi-
droameliorații.
spitale : 22, 23, 31, 90.
stare de asediu : 22.
stare civilă, registre de — : 17,
120—151.
statistică : 19, 22, 24, 30, 60, 61, 111,
119.
stație de plante medicinale,
v. Timișoara.
stațiune balneară, v. Buziaș.
stațiuni meteorologice : 57.
sticlă : 14.

Ș

școli : — agricole : 24, v. și Buziaș ;
— comerciale, v. și Timișoara ; —
comunale : 22 ; — confesionale : 22,
95, 110—111 ; — de fete, v. și Iz-
vin, Timișoara ; — forestiere, v. și
Caransebeș ; — pedagogice : 64 ; —
politehnică, v. și Timișoara : — sil-

vicc : 64, v. și Arad, Băile Her-
culane, Cornia, Dalboșet, Deta, Fe-
nes, Jimbolia, Lipova, Lugoj, Moce-
riș, Oravița, Oțelul Roșu, Periam,
Petric, Rudăria, Sinnicolaul Mare,
Timișoara.
șomaj, șomeri : 18, 21, 33, 53, 59.

T

taxe : 68 ; — comunale : 24.
teatru : 22, 96, 116, v. și Timișoara.
Telciuc : 50.
Teregova : — Casa de păstrare pe
acțiuni din : — 80 ; — ocol silvic :
63, v. și cale ferată industrială.
Teremia Mare : — Reuniune de in-
struire a meseriașilor și industriașilor
din Teremia Mare : 67.
Timiș, riu : 15.
Timiș-Torontal, jud. 32, 54, 68, 73.
Timișoara : 13, 14, 25—28, 51, 53, 58,
68, 99, 116 ; — Academia de arte
frumoase : 34 ; — aeroport : 67 ;
— alimentarea cu apă : 27, 59 ; —
asociații medico-sanitare : 26, 28, —
muncitorești : 26, — sportive : 28 ;
— Banca Timișana s. a. : 78—79 ;
— Banca Timișoarei și Societate
comercială pe acțiuni : 46, 69, 81,
84 ; — bibliotecă : 28 ; — bresle :
26 ; — bursa : 19 ; — de efecte
acțiuni și schimb ; — de mărfuri :
67 ; — cale ferată : 23, 27 ; — Ca-
mera de comerț și industrie : 29,
57, 73 ; — cărămidării : 26 ; — ce-
tate : 20 ; — clădiri erariale : 20 ;
— „Columbia” fabrica de oglinzi
din : 75 ; — comerț : 27 ; — comi-

sie școlară : 99 ; — crize econo-
mice : 27 ; — ciuma : 27 ; — de-
monstrații : 33 ; — excursii : 19 ;
— exploatare, terenuri agricole și
silvice : 27 ; — expoziții : 19, 27 ;
— Fabrica de bere : 26 ; — Frații
Kimmel comerț cu vin și rachiu :
76 ; — greve : 26 ; — holeră : 27 ; —
iluminatul cu gaz și electricitate :
27 ; — greve : 27 ; — impozite :
26 ; — incendii : 26 ; — industrie :
26 ; — laborator de chimie agricolă :
56 ; — loterie : 119 ; — mori : 26 ;
—muncitori : 26 ; — muzeu : 22 ;
— Oficiul economic al României :
67 ; — organizarea orașului : 26 ;
— pompieristică : 27 ; — Reuniunea
de cîntări a muncitorilor de la Fa-
brica de pălării din Timișoara :
28 ; — Reuniunea de cîntări și lec-
tură a muncitorilor meseriași de la
atelierele căilor ferate : 28 ; — si-
tuația (starea) materială a popula-
ției : 20, 27 ; — Societatea volun-
tară de salvare : 27 ; — spitale :
27 ; — stația de plante medicinale :
59 ; — școli : 100—108 ; — comer-
ciale : 67 ; — confesională : 116 ;
— de fete : 27, 116 ; — de mu-
zică ; 27 ; — politehnică : 27 ; — sil-

vică : 27 ; — ucenici : 67 ; — taxe : 26 ; teatru : 22, 28 ; — târguri : 26 ; — tramvaie : 27.
tipografi, v. greve.
Tisa, riu : 15, 30.
titluri : 77, 83.
tîlhari : 26.
tîrguri : 22, 23, 61, 66, v. și Timișoara ; — arendarea dreptului de — : 60 ; — de mostre 66, v. și Satu Mare.
Tomești : — Fabrica de sticlă din — : 34.

Topleț : — Uzinele Schramm, Hüttl, Schmidt : 70, 71.
transport : 67.
Trustul minier „Banatul“ Anina : 43, 44.
Tribunalul minier Rusca-Montană : 49.
Tribunalul montanistic din Banat, Oravița : 116.
Turcia : 46.
tutun : 30, 56, 60, 119.
țărani : 22—23, 25, 29—30, 33—34, 55, 59—60, 74, 83.
Țările Române : 16.

U

ucenici : 67, 91.
unelte : — agricole : 72 : — de producție : 53.
Uniunea Tineretului Comunist : 22.
urbanistică : 22, 24, 72.

Uzinele și Domeniile Reșița (U.D.R.) : 49, 67, 70—71, 74, v. și greve.
Uzinele : — David Goldenberg, v. București, — Schramm, Hüttl, Schmidt, v. Topleț ; — „Titan“, v. Galați ; — „Vlahița“, v. Vlahița.

V

vaccinare : 16, 31.
Valca Almăjului, v. cariere.
Valca Bistrei, v. cariere, exploatare forestieră.
Valca Jiului, v. exploatare carbonifere, Partidul Comunist Român.
Valca Sebeșului, v. exploatare forestieră.
vamale : 14
Văliug : 67.
Vermeș, v. revoltă.

veterinare : 22, 23, 60—61.
Vidu Ion : 83.
Vinga, v. expoziții.
vite, v. creșterea de animale
viticultura : 14, 21, 29, 30, 56, 59
vînat : 64.
vînzători comerciali : 96.
Virciorova, v. cale ferată industrială.
Vișet : 116.
Vlahița : — Uzinele „Vlahița“ : 71.

Z

ziua de muncă : 45, 48, 52, 91.

CUPRINSUL

	Pag.
Introducere	3—8
Lista prescurtărilor	9
I. Fonduri administrative	
Comandamentul general bănăţean	13—17
Directoratul VII ministerial local, Timișoara	17—19
Direcția districtului de fortificații Timișoara	19—20
Prefectura județului Timiș-Torontal	20—23
Municipalitatea județului Torontal	23—24
Prefectura județului Severin	24—25
Primăria municipiului Timișoara	25—28
Primăria orașului Buziaș	28—29
Primării comunale	29—32
Rezidența ținutului Timiș	32—35
II. Fonduri ale instanțelor judecătorești	
Tribunal Timiș-Torontal, secția comercială	39—40
III. Fonduri economice	
a) <i>Industrie</i>	
Întreprinderea „Carbonifera” — Exploatarea minieră Baia Nouă	43—44
Întreprinderea „Carbonifera” — Exploatarea minieră Cozla	44—46
Prima fabrică de spirt și industrie chimică s.p.a. din Timișoara	46—47
Prima fabrică de țigle și cărămizi Bohn s.a. Jimbolia	47—48
Societatea Industriei de fier Nădrag	49
Societatea de mine și furnale din Călan, administrația uzinei Ferdinand	50
Uzina electrică Caransebeș	50—51
Uzinele M. Bozsák și fiul s.p.a. Timișoara	51—53
Inspectoratul industrial al regiunii a 8-a industrială Timișoara	53—54

b) *Agricultură*

Pag.

Camere agricole județene	54—57
Eforii județene de pășuni	57—58
Ocolul agricol central Timișoara	58—59
Serviciul agricol al județului Arad	59—60
Serviciul zootehnic și sanitar veterinar al județului Arad	60—61
Sindicatul agricol al județului Timiș-Torontal	61—62

c) *Silvicultură și exploatare forestieră*

Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar româno-bănă- țean, Caransebeș	62—65
Patria și Ferăstrăul arădan s.a.r., Arad	65—66

d) *Comerț*

Camera de comerț și industrie Timișoara	66—68
Reuniunea comercianților Timișoara	68
Sindicatul pentru raționalizarea exportului de animale din Banat, Timișoara	69
Societatea comercială bănățeană s.a. Timișoara	69
Societatea comercială metalurgică s.a. București (Socomet)	70—71
Uzinele și domeniile Reșița (U.D.R.) Reprezentanța Timișoara	71—73
Uniunea sindicatelor din industrie și comerț (U.S.I.C.) Timișoara	73

e) *Bancare*

Banca agrară s.p.a. Cluj, agenția Orșova	74
Banca agrară s.p.a. Cluj, suc. Lugoj	74—75
Banca agrară s.a. Cluj, suc. Timișoara	75
Banca Ardeleană s.a. Cluj, suc. Timișoara	76
Banca comercială italiană și română, suc. Arad	76—77
Banca comercială italiană și română, suc. Arad	76—77
Banca Victoria s.a. Arad	78—79
Băncile Bănățene Unite s.a., Timișoara	79—80
„Cărășana”. Casa de păstrare Lugoj, s.p.a.	80—81
Casa agricolă de păstrare Arad-Cenădana, Arad	81—82
Institutul de credit și economii „Albina”, Sibiu, suc. Arad	82—83
Institutul de credit și economii „Albina”, Sibiu, suc. Lugoj	83
Institutul de credit și economii „Albina”, Sibiu, suc. Timișoara	83—84
Prima casă de păstrare din Caransebeș, soc. an. pe acțiuni	84—85

IV. **Fonduri, muncă, sănătate și asigurări sociale**

Casa asigurărilor sociale Arad	89—90
Corporațiunea meseriașilor din Lugoj	90—91
Oficiul județean Caraș al Camerei de muncă Timișoara cu sediul la Oravița	91—92

V. **Fonduri culturale**

Asociația pentru literatura română și cultura poporului român (Astra). Despărțământul Timișoara	95—96
Asociația de teatru, casină și cetire din Oravița	96

VI. Fonduri școlare

	<u>Pag.</u>
Arhive școlare :	99
a) Arhivele Statului Banat-Timișoara	100—108
b) Arhivele Statului Arad	108—110
c) Arhivele Statului Caransebeș	110—111
Directoratul regal al școlilor greco-neunite din circumscripția Ora- dea Mare (cu sediul) la Arad	111—112

VII. Fonduri familiale și personale

Arhiva familială Lungu Puhallo	115—116
Arhiva personală Vucovici Sava	116

VIII. Colecții

Colecția de documente	119—120
Colecția de stare civilă	120—144
Indice general	149

**Intreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918”,
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, București,
Republica Socialistă România
Comanda nr. 1634**

